

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

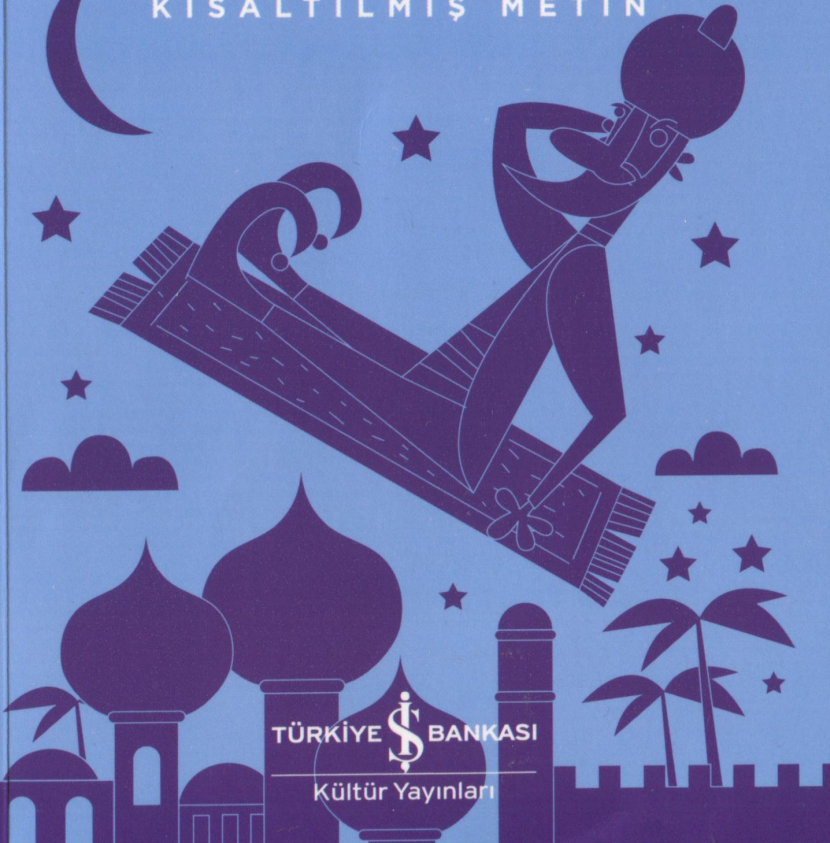
İŞ ÇOCUK KLASİKLERİ

ANTOINE GALLAND

UYARLAYAN: FERİD NAMİK HANSOY

Binbir Gece Masalları

KISALTILMIŞ METİN

TÜRKİYE BANKASI

Kültür Yayınları

Kısaltılmış İş Çocuk Klasikleri

Binbir Gece Masalları

Antoine Galland

TÜRKİYE \$ BANKASI
Kültür Yayınları

**ANTOINE GALLAND
BİNBİR GECE MASALLARI**

**ÖZGÜN ADI
LES MILLE ET UNE NUITS**

**Bu eser, Galland çevirisi esas tutularak, ünlü BİNBİR GECE adındaki
Doğu masallarının Paul de Maurelly tarafından gençlik için yapılmış
uyarlamasından çevrilmiştir.**

**© TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI, 2017
Sertifika No: 40077**

**UYARLAYAN
FERİD NAMİK HANSOY**

**RESİMLEYEN
H. J. FORD**

**EDİTÖR
NEVİN AVAN ÖZDEMİR**

**GÖRSEL YÖNETMEN
BİROL BAYRAM**

**1. BASIM: HAZİRAN 2017
7. BASIM: AĞUSTOS 2021
Genel Yayın Numarası: 3863**

ISBN 978-605-332-053-1

Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır.

**Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında gerek
metin, gerek görsel malzeme yayınevinden izin alınmadan hiçbir yolla çoğaltılamaz,
yayınlanamaz ve dağıtılamaz.**

**BASKI
ALİOĞLU MATBAACILIK BASIM YAYIM VE KAĞIT SAN. TİC. LTD. ŞTİ.
ORTA MAH. FATİN RÜŞTÜ SK. NO:1-3/A BAYRAMPAŞA/İSTANBUL
Tel: (0212) 612 95 59
Sertifika No: 45121**

**TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
İSTİKLAL CADDESİ, MEŞELİK SOKAK NO: 2/4 BEYOĞLU 34433 İSTANBUL
Tel. (0212) 252 39 91
Faks (0212) 252 39 95
www.iskulttur.com.tr**

Kısaltılmış İř Çocuk Klasikleri

Binbir Gece Masalları

Antoine Galland

Uyarlayan
Ferid Namık Hansoy

TÜRKİYE \$ BANKASI
Kültür Yayınları

BAŞLANGIÇ

İran'ı eskiden yöneten Sasaniler'e ait günlüklerin yazdığına göre, o dönemin en mükemmel insanı olan bir şah vardı. Bu şah, onurlu olduğu kadar uzun da süren bir saltanattan sonra öldü ve Şehriyar adındaki büyük oğlu tahta geçti.

Şehriyar, sevecen ve bilge bir insan gibi hükümdarlığa başladı; fakat karısının ihanetine tanık olmakla bütün kadınların hain olduğuna hükmetti ve onların kötülüklerinden çekinmeye artık olanak vermeyecek müthiş bir çıkar yolu buldu. Bu çıkar yol da, bir gün önce evlendiği kadını ertesi gün öldürtmekti. Veziri ona her gün bir kadın getirmekle görevlendirilmişti ki, bu da, her gün bir kızın evlenmesi ve bu kızın ölmesi demekti.

Bu insanlığa sığmayan hareket, halkta dehşet yarattı. Sultanın o zamana kadar gördüğü saygınlık

ve sevgi tamamen silindi ve herkes ondan lanetle söz etmeye başladı.

Bu kadar korkunç bir görevi ister istemez üzerine almış olan büyük vezirin iki kızı vardı. Büyüğünün adı Şehrazad, küçüğününki Dinarzad'dı.

Küçük kızın bir özelliği yoktu; ama ablasının kadınlarda sık rastlanmayan bir cesareti, güçlü bir zekası ve müthiş bir belleği vardı. Ayrıca olağanüstü güzel ve erdemliydi.

Vezir, bu kızını pek severdi.

Şehrazad bir gün ona:

– Babacığım, dedi, sizden bir iyilik isteyeceğim; bunu benden esirgememenizi özellikle rica ediyorum. Sultanın yapmakta olduğu zulmü durdurmak konusunda bir fikrim var. Kızlarını çok acı, çok feci biçimde kaybeden bu kadar ailenin o çok haklı korkularını ortadan kaldırmak istiyorum.

Vezir cevap verdi:

– Amacın gerçekten övülmeye, şükranla karşılanmaya, değer, kızım. Ancak ilacını bulmak istediğin hastalık bana çaresiz, devasız gibi görünmektedir. Bunu nasıl yapacaksın, evladım? Düşüncen nedir?

Şehrazad devam etti:

– Babacığım, madem ki sultan her gün evlenmektedir, şu hâlde, karısı olma onurunun bana verilmesine yardımınızı rica ediyorum.

Şaşkına dönen vezir:

– Aman Allahım, dedi, aklını mı kaçırdın, kızım? Bu kadar tehlikeli bir şeyi benden nasıl istersin? Bu düşüncenin sana neye mal olacağını hiç düşündün mü?

– Evet, düşündüm, babacığım. Üzerine koştüğüm tehlikenin ne olduğunu da biliyorum. Ama bu tehlike beni korkutmaz.

Vezir:

– Hayır, olamaz dedi. Seni böyle korkunç bir tehlikeye atmama izin vermem için ne söylersen söyle, kabul etmem, razı olmam. Bu nasıl olur, kızım? Sultan, hançeri göğsüne saplamam için emir verince, ona boyun eğmem gerek. Düşün bir kere, bir baba için ne acı ıstır bu!

– Lütfen babacığım, duygu ve düşüncelerimde ısrar etmemi kötü karşılamayınız. Sizinle böyle konuşmaya cesaretimden dolayı da beni bağışlayınız. Boşuna karşı çıkıyorsunuz; çünkü gidip kendimi sultana tanıtacağım.

Hiçbir şey diyemeyecek bir hâle gelmiş olan vezir, sonunda teslim oldu ve çok kötü hissetmesine rağmen, gelecek düğüne Şehrazad'ı getireceğini haber vermek için Şehriyar'ın yanına gitti.

Sultan, vezirinin katlanmış olduğu bu fedakârlığa oldukça şaşırarak:

– Kızınızı bana teslim etmeyi nasıl düşünürsünüz? dedi.

Vezir cevap verdi:

– Hünkârım, o zaten kendini teslim etmeye karar vermiş. Kendisini bekleyen üzücü son onu hiç korkutmuyor ve zâtı şahanenizin yalnız bir gece için karısı olmak onurunu hayata tercih ediyor.

Sultan:

– Sakın kendi kendinizi aldatmayınız, dedi. Şehrazad'ı buraya getirmekle yarın onun hayatına son vermiş olacaksınız.

Bu sözlerden sonra, kızını getirmesi için vezire gereken izni verdi.

Vezir bu haberi Şehrazad'a götürdüğü zaman, kız sanki dünyanın en güzel şeyine kavuşmuş gibi, haberi sevinçle karşıladı.

Artık, sultanın karşısına ne durumda, ne kılıkta çıkacağını düşünmekten başka bir işi kalmamıştı. Ama hareket etmeden önce, kardeşi Dinarzad'ı gizlice yanına çağırarak, ona:

– Sevgili kardeşim, dedi, çok önemli bir işte senin yardımına muhtacım. Bunu geri çevirmemeni rica ediyorum. Babam beni sultana götürecek ve onun karısı olacağım. Bu haber seni korkutmasın. Sultanın karşısına çıkar çıkmaz, kardeşimle bir gece daha yan yana olmak istediğimi, bu nedenle yanımda yatmana izin vermesini rica edeceğim. Eğer bu izni alabilirsem, yarın sabah, günün doğmasına bir saat kala beni uyandırmayı unutmazsın ve bana şu sözleri söylersin: “Kardeşim eğer uyumuyorsanız, neredeyse doğacak olan günü beklerken, bildiğiniz

o güzel masallardan birini bana anlatmanızı rica ediyorum.” Ben de, bunun üzerine sana bir masal anlatacağım ve sanırım, böylece bütün halkı, içinde bulunduğu o müthiş felaketten kurtarmış olacağım.

Dinarzad, kendisinden istenmiş olan şeyi memnuniyetle yapacağını söyleyerek ablasına söz verdi.

Akşam olunca vezir, Şehrazad'ı saraya götürdü. Sultan, genç kızı çok güzel buldu ve onun güzelliğinin büyüülü etkisi altında kaldı. Ama gözlerinin yaşlı olduğunu görünce, bunun nedenini sordu.

Şehrazad cevap verdi:

– Bir kız kardeşim var, birbirimizi çok seviyoruz. Kendisini bir kez daha görmem ve ona veda edebilmem için geceyi benim odamda geçirmesine izin vermenizi diliyorum.

Şehriyar isteğe razı oldu ve Dinarzad çabucak getirtildi.

Ortalığın ağarmasına bir saat kala uyanmış olan Dinarzad, ablasının kendisinden istemiş olduğu şeyi yerine getirmekte kusur etmedi ve yüksek sesle:

– Kardeşim, dedi, eğer uyumuyorsanız, neredeyse doğacak olan günü beklerken, bildiğiniz o güzel masallardan birini bana anlatmanızı rica ediyorum. Ne yazık ki, bu masalı belki son kez dinleyeceğim.

Şehrazad, kardeşine cevap verecek yerde, sultana dönerek:

– Efendimiz, kardeşimin bu isteğini yerine getirmeme izin verirler mi? dedi.

Sultan cevap verdi:

– Memnuniyetle.

Bunun üzerine Şehrazad, sultanı daima merakta tutmak ve zalim kararının uygulanmasını günden güne geri bıraktırmak amacıyla, en ilgi çekici yerinde kesmeyi unutmaksızın masallarını anlatmaya başladı.

I

DENİZCİ SİNDBAD VE YEDİ SEYAHATI

Halife Harun Reşid'in yönetimi zamanında, Hindbad adında bir hamal vardı. Bir gün sıcakın çok fazla olması ve taşıdığı yükün de çok ağır gelmesi nedeniyle çok bunalmış olan bu hamal, tatlı bir rüzgârın esmekte olduğu bir caddeye geldi; yükünü yere koydu ve büyük bir evin yakınında yükün üstüne oturdu.

Uyumlu bir saz sesinden ve ortalığa yayılan kırmış et kokularından, bu evde bir şölen olduğunu anladı. Bu evde kimin oturduğunu öğrenmek istedi. Merakını gidermek için bir hizmetçiye sordu.

Hizmetçi ona cevap verdi:

– Çok tuhaf! Siz demek, burasının güneşin aydınlattığı bütün denizlerde dolaşmış o meşhur denizci Sindbad'ın evi olduğunu bilmiyorsunuz!

Sindbad'ın zenginliği hakkında kulak dolgunluğu olan hamal, yaşam koşulları çok mutlu gibi

görünen böyle bir adama karşı gıpta duymaktan kendini alamadı:

– Ey kudretli Allahım, diye bağırdı, ben bin bir türlü yorgunluktan bunalıyorum, neredeyse yorgunluktan ölmek üzereyim; oysaki Sindbad muazzam bir servet harcıyor ve bir zevk ve sefa hayatı sürüyor. Bu kadar mutlu bir kaderi elde etmek için bu adam ne yapmıştır? Ben de bu kadar çetin bir hayata değer olmak için ne yaptım?

Hamal, bu gibi düşüncelere kendini vermiş bir durumdayken evden bir uşağın çıktığını gördü. Uşak ona:

– Gelin, beni izleyin dedi. Efendimiz Sindbad sizinle görüşmek istiyor.

Hindbad, kendisine kötü muamele edilmesi için adam gönderilmiş olmasından korkarak özür dilemek istedi; fakat uşak ısrar etti ve hamal da onun ısrarlarına boyun eğmeye mecbur kaldı.

Onu, birçok kişinin sofraya oturduğu ve şeref konuğunun saygıdeğer bir kişi olduğu bir salona soktular. Bu kişi Sindbad'dı. Çekingen hamalı sofraya oturtuktan sonra ona yemek vererek hizmet etti.

Yemeğin bitmesinden sonra adını ve işini sordu.

– Şimdi, diye ekledi, sokakta söylemiş olduğunuz sözleri işitmek ve öğrenmek isterim.

Bu sorgu üzerine şaşkın ve utangaç bir hâl almış olan Hindbad kekeleydi:

– Efendim, pek yorgun olduğum için ağzımdan birkaç mırıltı çıktı; bağışlamanızı rica ederim.

Sindbad:

– Yanılıyorsunuz, diye devam etti, size çıkışacak değilim. Yalnız, hakkımdaki düşüncelerinizde bir yanlışlığa düştüğünüzü sanıyorum. Sizi böyle bir hataya düşmekten kurtarmak istiyorum. Siz, belki, nimetini gördüğüm huzuru kolayca elde etmiş olduğumu düşünüyorsunuz. Bunu aklınızdan çıkarın. Ben bu duruma ruhun ve bedenin tüm acılarını çektikten sonra geldim. Evet, benim çalışmalarım o kadar olağanüstüdür ki, bunlar, zengin olmak için denizleri aşmayı aklına koymuş olan en hırslı insanları bile niyetlerinden vazgeçirir. Madem ki bir fırsat doğmuştur, o hâlde dinleyin de, garip serüvenlerimi öğrenin.

II

DENİZCİ SİNDBAD'IN BİRİNCİ SEYAHATI

Hesapsız denecek kadar bir servet bana miras kalmış ve ben bu mirasın büyük bir kısmını dağıtmıştım. Bu bilinçsizce hareketimden kendime gelince, mirasın kırıntılarını topladım, denizlerde ticaret yapan tüccarlarla bağlantı kurdum ve onlarla birlikte Hindistan'a gitmek için gemiye bindim.

Birkaç haftadan beri yolumuza devam ediyorken, küçük bir adanın karşısında deniz sakinleşti.

Kaptan dışarı çıkmak isteyenlere izin verdi ve ben de dışarı çıkanlar arasına katıldım.

Biz adada dolaşıp dururken, ada birdenbire sarsıldı; meğer üzerine çıktığımız ada, bir balinanın sırtıymış.

İçimizde bulunanlardan en atikleri bize gemiden gönderilmiş olan sandala binerek canlarını kurtardılar; ötekiler yüzerek gemiye vardılar; ben de bir tahta parçasına tutunmaya ancak vakit bulabildim.

Bununla birlikte kaptan, benim denizde kalmış olan öbür arkadaşlarımla beraber boğulduğumu sanarak ve uygun esmekte olan bir rüzgârdan yararlanmak isteyerek, yelkenleri açtı. Böylece, gemiye varma umudumu kestim.

Artık hayatım suların ve dalgaların keyfine bağlıydı. Tam kendimi artık mahvolmuş sanırken bir dalga beni bir adaya attı.

O anda, pek güçsüz kaldığımdan yemek için biraz ot ve içmek için de biraz su aramak amacıyla sürüne sürüne ilerlemeye başladım. Allah'a şükür ki, aradıklarımı buldum. Gücüm biraz yerine geldi, adada epeyce ilerledim. Bir kazığa bağlanmış bir atı görmekte gecikmedim; aynı zamanda bir adamın sesini duydum. Bu adam bana doğru geldi, kendisine maceramı anlattım; bunun üzerine beni, içinde başka adamların bulunduğu bir mağaraya soktu.

Bu ıssız yerde ne yaptıklarını onlara sorunca, bana cevap olarak, o adanın hükümdarı olan mihracenin atlarını otlatmakta olduklarını söylediler.

Az bir zaman sonra başkente döndüler, ben de onlarla birlikte gittim. Maceramı kendisine anlattığım mihrace, felaketimle ilgilendi ve maiyetine benimle meşgul olmaları emrini verdi.

Bu şehirde hiç de fena bir hayat sürmemekteyken bir gün limana gittim ve bir geminin yanaşmakta olduğunu gördüm. Geminin yükünün boşaltılmasına başlandığı ve benim de balyalara bakarak kendimi eğlendirdiğim bir sırada, balyaların birkaçının üzerinde adımı gördüm. Bu malların Basra'dan

yüklemiş olduğum mallar olduğundan şüphe etmiyordum. Hatta kaptanı da tanımıştım.

Kaptana yaklaştım ve bu balyaların kime ait olduğunu sordum.

Adam bana cevap verdi:

– Sindbad adında Bağdatlı bir tüccara aittir. Seyahat sırasında boğulduğu için malları satmaya karar verdim. Bedelini ailesine teslim edeceğim.

– Kaptan, dedim, öldüğünü sandığınızı Sindbad benim. Bu balyalar benimdir.

– Gemimdeki yolcuların nasıl boğulduğunu gördükleri hâlde, bu malları elde etmek için Sindbad olduğunuzu söylemeye nasıl cesaret edebiliyorsunuz?

Bunun üzerine, ne şekilde hayatımı kurtardığımı kendisine anlattım. Adam sözlerime inanarak benim bir yalancı olmadığımı kanaat getirdi. Zaten gemideki adamlar da beni tanıdılar ve balyalarımı tekrar sahip oldum.

Bu balyalar içinden mihraceye armağan olarak vermek için en değerlisini seçtim. Bundan sonra, kendisinden izin istedim ve tekrar aynı gemiye bindim. Mallarımı başka mallarla değiştirmiştim.

Birçok adaya uğradık ve sonunda epeyce para kazanarak Bağdat'a vardım. Köleler, güzel ve verimli topraklar ve koskoca bir ev satın aldım. İşte oturduğum bu ev o satın almış olduğum evdir.

Sindbad, bu noktada durarak, yüz altınlık bir kese getirtti ve bu keseyi hamala yererek:

– Alın, dedi, devamını dinlemek, için yarın gelirsiniz.

III

DENİZCİ SİNDBAD'IN İKİNCİ SEYAHATI

Geri kalan günlerimi Bağdat'ta huzurla geçirmeye karar vermiştim. Ancak seyahat etme hırsı beni tekrar yakaladı. Mal aldım ve güzel bir gemiye bindim.

Bir gün, içinde hiçbir ev olmadığı görülen bir adaya uğradık. Adaya çıkanlardan bir kısmı çiçek koparmakla vakit geçirirken, ötekiler meyve topluyor ve ben de güzel bir gölgeliğe oturmuş, dinleniyordum. Bu sırada uyku bastırdı.

Uyandığım zaman, benimle birlikte gemiden dışarı çıkan tüccarlardan hiçbirini göremediğim gibi gemi de demirli olduğu yerde değildi.

Bu yalnız başıma bırakılışımın üzüntüsünden öleceğimi düşündüm; çok kötü düşüncelere dalarak uzun süre hareketsiz bir hâlde kaldım.

Sonunda bu duruma boyun eğdim ve bana biraz umut verebilecek bir şeyi keşfedebilmek için büyük

bir ağacın üzerine çıktım. Uzakta beyaz bir şey gördüm.

Bu beyazlığa doğru ilerledim. Oldukça yakın bir mesafeye gelince, o beyaz şeyin muazzam bir top olduğunu anladım. Ben topu seyrederken, hava birdenbire karardı. Bu ani karanlık beni son derece hayrete düşürmüştü. Hele bu karanlığın, benim olduğum tarafa doğru ilerleyen çok iri bir kuşun gölgesinden ileri geldiğini anlayınca hayretim büsbütün arttı.

O iri beyaz top, kuşun yumurtalarından biriydi. Nitekim hayvan, yumurtanın üzerine kondu.

Kuşun gelişini görünce, yumurtanın bir tarafına gizlenmiştim; önümde bir ağaç gövdesi gibi, kuşun ayaklarını görüyordum. Kuşun tekrar havalanarak beni adadan başka bir tarafa götürmesi umuduyla kuşağımı çıkarıp kendimi hayvanın bir ayağına bağladım.

Umudum boşa çıkmadı; güneş doğar doğmaz, kuş havalandı ve beni çok yükseğe çıkardı, sonra yere indi. Ayaklarını basar basmaz kendimi hemen çözdüm.

Kuşun beni bıraktığı yer, her tarafı yalçın yamaçlı dağlarla çevrili bir vadiydi. Bu vadideki toprağın her tarafında olağanüstü irilikte elmaslar bulunduğunu hayretle gördüm.

Acıklı durumumu düşünerek bütün günü başıboş bir şekilde geçirdim. Akşam olunca, bir mağaranın içine çekildim.

Ertesi gün, tekrar dolaşmaya başladığım bir sırada, havadan yakınımaya düşen bir şeyle daldığım düşüncelerden sıyrıldım. Bu düşen şey, iri bir et parçasıydı. Buna benzer daha birçok et parçasının yüksek kayalardan aşağı düştüğünü gördüm.

Elmaslar Vadisi hakkında bana bazı şeyler söylenmiş ve ben de bu söylenen şeyleri masal olarak dinlemiştim. Oysa o anlatılan şeylerin bir gerçek olduğunu görüyordum.

Bazı tüccarlar, bu iri kuşların yavruları olduğu zaman bu vadi yakınına gelir ve vadiye et parçaları atarlarmış ve et parçaları elmaslara yapıştırmış. İri kuşlar bunların üzerine yumurtlar ve yavrularını beslemek için onları yuvalarına taşırlarmış. İşte o zaman tüccarlar yuvalara koşarlar, birtakım sesler çıkararak kuşları yuvadan uzaklaşmaya zorlayarak elmasları alırlarmış.

Gördüğüm manzara, kendimi kurtarmam için bana bir çıkar yol arama fırsatını vermişti.

Bulduğum en iri elmasları torbama koydum; bundan sonra, en uzun et parçasını alarak vücuduma sıkıca sardım ve yüzükoyun yere yattım.

Bu durumda pek kısa bir zaman kalmıştım ki, bir kuş beni yerden alarak yuvasına götürdü. Bu sırada tüccarlar bağırmaya başladılar ve kuşun, avını bırakıp yuvasından ayrılmaya mecbur olduğu sırada, tüccarlardan biri yaklaştı ve beni görür görmez korkudan doğan derin bir şaşkınlığa düştü.

Bununla birlikte biraz sonra kendine geldi ve malını neden kapmak istediğimi bana sordu. Ona:

– Merak etmeyin, diye cevap verdim, sizden bir şey kapmış değilim; hem kendim hem de sizin için birçok elmasım var.

Öteki tüccarlar da yanımıza geldiler ve beni yapıp kalktıkları yere götürdüler. Orada torbamı açınca elmaslarımın iriliği onların gözlerini kamaştırdı.

İlk limana varmak için hep birlikte hareket etmekte gecikmedik. Sonunda Basra'ya yanaştık ve ben oradan Bağdat'a döndüm.

Bağdat'a varır varmaz, fakirlere bol bol sadaka verdim ve olağanüstü yorgunluk ve birçok tehlike pahasına namusumla elde etmiş olduğum servetin nimetlerine kavuştum.

Sindbad, ikinci seyahatini anlattıktan sonra, Hindbad'a yüz altın daha verdi ve onu ertesi gün için tekrar davet etti.

IV

DENİZCİ SİNDBAD'IN ÜÇÜNCÜ SEYAHATI

Seyahatlerimde atlatmış olduğum tehlikelerin anısını pek kısa bir zamanda unutuvermiştim. Dinlenerek yaşamaktan sıkılıyordum. Üçüncü kez gemiye bindim.

İlk aylarda her şey iyi gitti; ama bir gün öyle müt-hiş bir fırtınaya tutulduk ki, bu fırtına bizi, kaptanın bir türlü girmek istemediği bir adanın limanına attı.

Kaptan bize:

– Bu ada, bazı vahşi insanlarla doludur, dedi. Ayak basar basmaz bize hemen saldırırlar; her ne kadar cüce iseler de, onlara direnmemiz boşunadır; çünkü çekirge kadar çokturlar.

Bu söz bizi tereddüt içinde bıraktı.

Biraz sonra, boyları iki ayak tutan ve vücutları kıvılcık ve uzun kıllarla kaplı bir sürü vahşinin meydana çıktığını gördük. Hemen denize atlayarak yüz-

meye başladılar, gemimizin etrafına geldiler, iplere sarıldılar ve hayret edilecek bir çeviklikle küpeşteye kadar tırmandılar.

Hiçbir şey söylemeye cesaret edemediğimiz için manevralarını sakince yapmaya devam ettiler ve bizi dışarı çıkardıktan sonra gemiyi götürdüler.

Ölüm saati yaklaşmıştı. Adada ilerliyorduk.

Bir süre yürüdükten sonra, büyük bir saray gördük. Saraydan içeri girmeye karar verdik. Avlunun bir tarafında insan kemiklerinden bir yığın, öbür tarafında ise kebab şişleri gördük.

Bu manzara karşısında, bir ölüm kokusu bizi yakaladı.

Şanssızlığımıza üzülüp dururken, bir kapı açıldı ve bu kapıdan büyük bir palmiye kadar iri boylu, alnında ateş gibi parıldayan kızıl gözlü korkunç bir zenci çıktı. Uzun ve sipsivri dişleri ağzından dışarı çıkıyor ve alt dudağı göğsüne kadar sarkıyordu.

Elimiz ayağımız tutmaz bir hâlde bulunurken, o bizi tek gözüyle inceliyordu. Bu iş bitince elini bana doğru uzattı; beni ensemden yakaladı ve olduğum yerde çevirerek her tarafımı gözden geçirdi. Etimin kemiklerime yapışacak derecede sıska olduğumu görünce, öbürlerini aynı incelemeyi geçirmek için beni bıraktı.

Arkadaşlar arasında en yağlı ve semizi kaptan olduğu için onu seçti, bir serçe tutar gibi eline alarak vücuduna bir şiş sapladı.

Büyük bir ateş yakarak kaptanı bu ateşte kızarttı ve afiyetle yemeye başladı. Yemek bittikten sonra, gök gürültüsünü andıran horuldamalarla derin bir uykuya daldı.

Geceyi çok feci kaygılarla geçirdik. Gün doğunca, dev uyandı, dışarı çıktı ve bizleri yalnız bıraktı.

İşte o zaman, kendimizi bu kötü durumdan kurtarmak için izleyeceğimiz yöntemi görüşmek üzere suskunluğu bozduk; fakat hiçbir şeye karar veremedik. Kendimizi meyvelerle besleyerek bütün günü adada dolaşmakla geçirdik. Akşam olunca, barınacak hiçbir yer bulamadığımız için tekrar saraya döndük.

Dev, saraya gelmek ve arkadaşlarımızdan birini akşam yemeği olarak yemek için tam zamanında göründü. Yemek faslı bitince gene uykuya daldı ve gün doğuncaya kadar horladı. Sonra, bir gün önceki gibi bizi yalnız bıraktı.

Bu iğrenç durumdan kurtulmak için aklıma bir fikir geldi ve bunu arkadaşlarıma bildirdim.

– Kardeşlerim, dedim, sahil boyunca bir orman var, kendimizi kurtarmak için salları yapalım. İtiraf etmeliyim ki, bu derme çatma araçların üzerinde hayatımızı kaybetmek tehlikesiyle karşı karşıya kalacağız. Fakat şu canavarın bağırsaklarına geçmekten denizin dibini boylamak daha tercihe değer değil midir?

Düşüncem kabul edildi ve hemen işe koyulduk.

Akşam olunca, arkadaşlarımızdan birinin daha kebab oluşuna boyun eğmemiz gerekti. Fakat bir süre sonra devden intikamımızı aldık. Bu da şöyle oldu:

Devin horlamaya başladığını duyar duymaz, içimizden en cesur dokuz kişiyle ben ellerimize birer şiş aldık ve bu şişlerin uçlarını ateşte kıpkırmızı bir hâle getirdik. Bundan sonra, hep birden ve aynı anda şişleri devin gözüne sapladık.

Canavar, duymuş olduğu acıyla müthiş bir ses çıkardı. Ayağa kalktı, bizi tutmak için ellerini uzattı; fakat biz kaçmaya vakit bulabildik. Gürler gibi sesler çıkararak bir süre bizi izledi.

Sahile vardık, sallarımızı denize indirdik. Sallara binmek için şafağın sökmesini bekliyorduk. Fakat gün henüz doğmaya başlamıştı ki, düşmanımızın yanında kendisi gibi çok iri iki devle birlikte ve önlerinde de başka devlerle ilerlediğini gördük.

Bu manzara karşısında hemen sallarımızın üzerine atladık. Devler, bizim bu kaçışımızı görerek, ellerindeki çok iri taşları üzerimize atmaya başladılar ve bu taş atma işini o kadar beceriyle yaptılar ki, benim salım dışındaki salları isabet alarak parçalandı ve üzerindeki adamların hepsi boğuldu.

Uzun süre dalgalarla boğuştuğundan sonra, iki arkadaşım ve ben, bir adaya çıkmayı başardık. Akşam olunca yorgunluktan bitkin bir hâlde tam uykuya dalacağımız sırada, bir yılanın ıslığıyla irkildik. Yı-

lan o kadar yakınımıza sokulmuştı ki, arkadaşlarımdan birini hemen yutuverdi.

Oradan hemen kaçtık.

Ondan sonra gelen gece boyunca iri bir ağacın üzerine yerleştik. Fakat çok kısa bir zaman içinde yılanın ısılığını gene duyduk. Hayvan ağaca sarılarak yukarıya doğru çıktı ve arkadaşımı bir hamlede yuttu.

Gün doğuncaya kadar ağacın üzerinde kaldım; canlı bir insandan çok bir ölü gibi ağaçtan aşağı indim. Böyle bir durumdayken, ölümü her bakımdan bir kurtuluş gibi görüyordum. Kendimi atmak için denize doğru koştum.

Cenabı Hak, herhâlde çekmiş olduğum acıyı yeterli görmüş olacak ki, bir gemi gördüm. Sesimi duyurmak için var gücümle bağırdım, bez sallayarak işaretler verdim.

Gemi mürettebatı en sonunda beni gördü ve adaya bir sandal gönderildi. Gemiye vardığım vakit, o ıssız adada niçin bulunduğumun öyküsünü anlattım.

Uzun bir deniz yolculuğundan sonra Bağdat'a döndüm.

Sindbad, üçüncü seyahatinin öyküsünü böylece tamamlamış ve ertesi gün maceralarını anlatmaya devam etmişti.

V

DENİZCİ SİNDBAD'IN DÖRDÜNCÜ SEYAHATI

Yeniden kendimi macera zevkinin etkisine kaptırmış, dördüncü bir sefer teşebbüsüne girişmiştim.

Birçok limana uğradıktan sonra, çok sert bir rüzgâr, gemimizi kayalıkların üzerine sürmüş, gemimiz batmış ve ben, iyi bir rastlantı eseri, bir tahta parçasına tutunarak kendimi bir adaya atabilmiştim.

Başıma gelen felaketin etkisinden biraz sıyrıldığım zaman, benden pek de uzak olmayan bir mesafede, biber toplamakla meşgul kişiler gördüm. Onlara yaklaştım.

Beni görür görmez, nereden gelmekte olduğumu sordular ve meraklarını giderince çok konuksever göründüler.

Rekolte* sonuna kadar onlarla beraber kaldım ve bir süre sonra beni ülkelerinin başkentine götürdüler.

* Rekolte: Tarımda bir yılda derlenen ürünlerin bütünü.

Bu hayat, uğradığım felaketten dolayı duymakta olduğum üzüntüyü biraz yatıştırdı ve hükümdarın bana karşı göstermiş olduğu iyilik beni memnun etti.

Hükümdar, bir gün, bana:

– Sindbad, dedi, seni çok sevdim, halkım da seni seviyor. Senden isteyeceğim şeyi benim hatırım için yapman gerek.

– Emredin, efendim, diye cevap verdim, size karşı olan bağlılığımı ispata hazırım.

– Artık vatanını düşünmemen için seni evlendirmek istiyorum.

Hükümdarın isteğine direnmeye cesaret edemedim ve bana güzel, zengin bir kadın verdi.

Bu kadınla tam bir anlaşma içinde bir süre yaşadım. Bununla birlikte, tamamen mutlu sayılmazdım; çünkü her gün Bağdat’a dönmek için çıkacak ilk fırsattan yararlanmayı düşünüyordum.

Bu gibi duygular içinde yaşayıp dururken bir gün, komşularımdan birinin karısı öldü ve ülkedeki geleneğe göre, ölen kadının hayatta kalan kocasıyla birlikte gömülmesinin gerektiğini öğrendim. Bu cenaze töreninin hüzünlü bir tanığı oldum ve bu oturumu gördükten sonra, düşüncemi hükümdara açmaktan kendimi alıkoyamadım.

Hükümdar:

– Ne demek istiyorsun Sindbad? diye cevap verdi. Bu ülkenin bir yasasıdır; buna benim bile uymam gerekir.

Yabancıların da bu geleneğe uymak zorunda olup olmadıklarını sordum.

Hükümdar:

– Hiç şüphesiz, diye karşılık verdi, eğer bu adada evlenmişseler.

Hüzünlü bir hâlde evime döndüm; karımın ben-den önce ölmesi korkusu epeyce kara düşüncelerin içine dalmama neden oldu; onda gördüğüm en hafif bir keyifsizlik beni titretmeye başladı.

Ne yazık ki, korktuğum başıma geldi. Karım gerçekten hastalandı ve birkaç gün içinde öldü.

Durumumu bir kere düşünün.

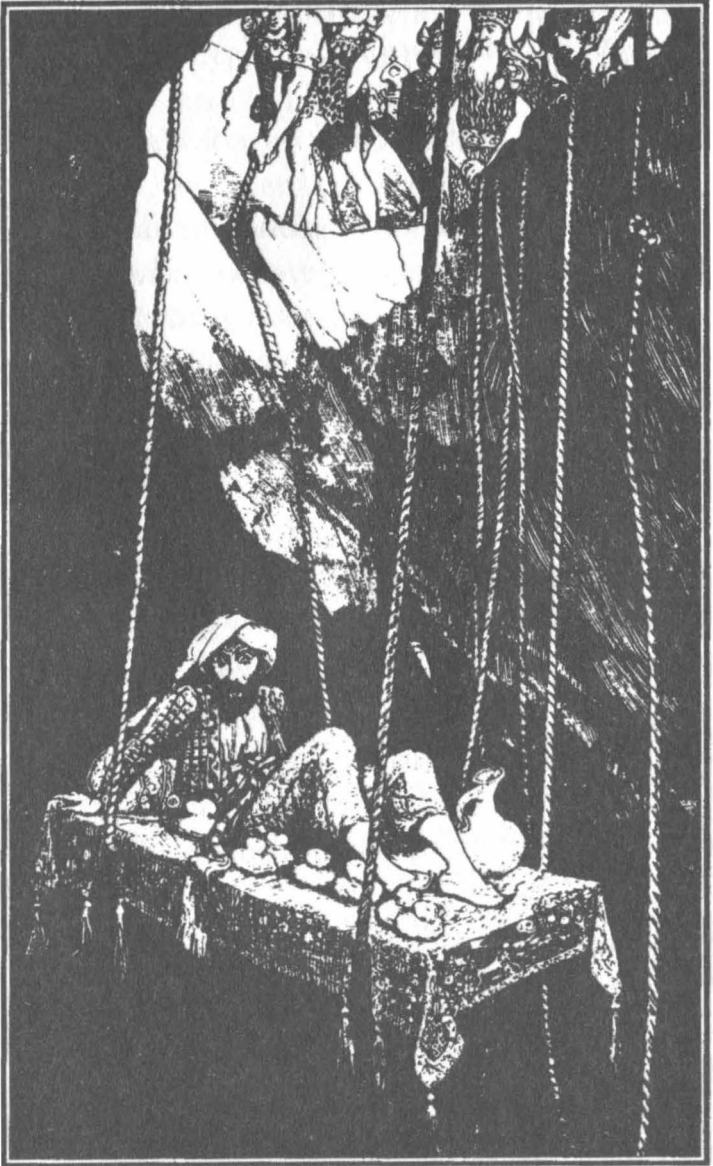
Hükümdar, varlığıyla gömü törenine onur vermek istedi ve birçok kişi bu törene katıldı.

Cenaze töreni için her şey hazır olunca, yürüyüşe başlandı.

Mezarlığa varmadan önce törene katılanlar üzerinde bir denemeye girişmek istedim; bana merhamet etmeleri için onlara yalvardım, çocuklarımdan bahsettim fakat kimse beni dinlemedi, aldırış etmedi.

Karımın cesedi çabucak bir kuyuya indirildi ve onun arkasından bir testi su ve yedi ekmekle ben de aşağıya indirildim. Bu iş bittikten sonra kuyunun ağzı taşla kapatıldı.

Hemen tabuttan dışarı fırladım ve yukarıdan gelen az bir ışıkla, derinliğinin elli kulaç olabileceğini

tahmin ettiğim bu mezarın durumunu gözden geçirdim.

Birçok cesetten çıkan dayanılmaz derecede pis kokuları duyarak, burnumu tıkayarak oradan uzaklaştım. Sonra kendimi yere atarak, uzun süre ağlama ve iniltiyle öylece kaldım. Zaman zaman:

– Ey zavallı yaratık! Evinde kalsaydın sanki ne olurdu? diye bağırdım.

Bununla birlikte ne kadar sefil, ne kadar feci bir durumda olursam olayım hayata karşı bağlılık beni canlandırdı; tabutun içindeki ekmek ve suyu aldım; karnımı doyurdum, suyum içtim.

Bu yiyecek ve içeceklerle birkaç gün yaşadım; fakat bunlar tükenince, artık ölüme hazırlanmaktan başka yapılacak bir şey olmadığını anladım. Artık hiçbir umudun kalmadığı bir sırada kuyunun ağzındaki taşın kaldırıldığını işittim. Aşağıya ölü bir erkekle canlı bir kadın indiriliyordu. Taş tekrar yerine konulunca, bahtsız kadının kafasına iri bir kemikle vurdum ve onu bayılttım.

Böylece onun tabutundaki yiyecekten yararlandım ve birkaç günümü de böyle geçirdim.

Bir gün rüzgâr sesi duyar gibi oldum ve gözümünden kaçan bir yerin varlığını sezdim. Oldukça uzaklaştım. Birdenbire, bir kayalık girişinden bir ışığın sızmakta olduğunu gördüm. Heyecanımı yatıştırmak için biraz durdum; sonra arasından geçi-

lecek kadar genişçe olan o girişe doğru ilerledim. Kayalığın arasından dışarı çıktım ve kendimi deniz kıyısında buldum.

Sevincimin ne kadar büyük olduğunu düşünebilirsiniz.

Ekmekten ve sudan ne kalmışsa bunları almak için tekrar yeraltı mahzenine girdim; tabutlardaki bütün elmasları, altınları ve değerli taşları da topladım ve bütün bunları deniz kenarına getirerek bir fırsatın çıkmasını bekledim.

Fırsat, kendini fazla bekletmedi; üç gün sonra, bir gemi gördüm ve oradaki varlığımı gemiye bildirmeyi başardım. Beni gemiye aldılar.

Daha önce karşılaşmadığım o çok korkunç durumdan da böylece kendimi kurtarmış oldum.

Bitmez tükenmez bir servetle Bağdat'a çok mutlu bir hâlde döndüm.

Sindbad, öyküsünü burada bitirdi. Ertesi gün için davet ettiği Hindbad'a yüz altınlık yeni bir armağan daha verdi.

VI

DENİZCİ SİNDBAD'IN BEŞİNCİ SEYAHATI

Katlandığım bütün güçlükler, çektiğim tüm sıkıntılar belleğimden silindi; tekrar yola çıktım.

İlk yanaştığımız yer bir ıssız ada oldu. Bu adada, içinden neredeyse bir yavru çıkacak olan iri bir kuş yumurtası bulduk.

Beni dinlemeyen arkadaşlarım, yumurtayı kırdılar, içinden yavruyu çektiler ve kızartarak yediler.

Şölenleri henüz bitmişti ki, havada iki iri bulut belirdi. Kaptan, bu bulutların yenmiş olan yavrunun ana ve babası olduğunu haykırarak bildirdi ve sezinlediği felaketten korunmamız için hemen gemiye binmemizi söyledi.

Biz kaptanın tavsiyesine uyarken iri kuşlar da korkunç sesler çıkararak yaklaşıyorlardı. Yumurtaların kırılmış olduğunu görünce tekrar havalandılar ve gözden kayboldular.

Az bir zaman sonra, kuşların pençelerinde çok iri birer kaya parçası tutarak dönmekte olduklarını gördük. Bütün yelkenlerini açarak oradan kaçan gemimizin üzerine gelince, kuşlardan biri pençesinde tuttuğu taşı bıraktı. Taş, kaptanın becerisi sayesinde, denize düştü; fakat öbürü, geminin tam ortasına isabet etti. Gemi parçalandı, insanlar ezildi ve bir kısmı da denize döküldü.

Ben, bir enkaz parçasına tutundum ve bu enkaz parçası akşamüzeri beni yalçın bir adanın önüne getirdi.

Gecenin bir kısmını üzölmek ve ihtiyatsızlığıma kızmakla geçirdim. Günün doğması, umutsuzluğumu biraz hafifletti. Ayağa kalktım ve yiyecek bulma umuduyla yürümeye başladım.

Az bir zaman sonra bir dere kenarına oturmuş olup bana oldukça çökmüş görünen bir ihtiyar gördüm. Önce, onun da benim gibi bir deniz kazazedesi olduğunu sandım ve kendisini selamladım. Bana başıyla selam verdi; sonra, kendisini omuzlarımın üzerine alıp derenin öbür tarafına geçirmemi işaretle bildirdi.

İhtiyarın isteğini yerine getirdim; derenin karşı tarafına vardığım zaman, inmesine yardım için biraz eğildim. Ama ihtiyar, sırtımdan inecek yerde, iki bacağını boynuma doladı ve bir sığır gücüyle boğazımı o kadar sıktı ki bayılıverdim.

Kendime gelmeme imkân vermek için bacaklarını biraz gevşetti; sonra, biraz kendime gelince, topuklarıyla yan taraflarıma sert bir şekilde vurdu, beni ayağa kalkmaya ve yürümeye zorladı. Yalnız yolda rastladığımız meyveleri yerden almak için durmama izin veriyordu.

Bütün gün beni bırakmadı ve geceleyin, daima boynuma sarılı olarak, yanı başıma uzandı.

Ertesi gün, beni uyandırdı; aynı durum yeniden başladı.

Bu durum böylece günler sürdü; kendimi kurtarmama imkân olmaksızın bu yükü taşıdım, durdum.

Bu gezintiler sırasında, kurumuş su kabaklarına rastladığımız için bunlardan bir tanesini elime aldım; onu iyice temizledikten sonra içine birçok üzüm salkımının öz suyunu koydum. Kabak dolunca, onu bir tarafa koydum.

Biraz sonra, kabağın içinde, bana acımı bir süreliğine unutturan nefis bir şıra buldum. Şırayı içince o kadar neşelenmiştim ki, şarkı söylemeye başladım.

İhtiyar, bu içeceğin bende yaptığı etkiyi görünce, kendisine de vermemi işaret etti. Su kabağını ona uzattım; içinde ne varsa son damlasına kadar hepsini midesine indirdi. Hemen kendinden geçti. Bacakları gevşedi, onu yere atma imkânı buldum. Yere düşünce hareketsiz bir hâlde kaldı. Bunun üzerine hemen kaçtım.

O uğursuz ihtiyardan kurtulmam sevinciyle deliye dönmüş bir hâlde denize doğru yollandım. Orada, bir geminin adamlarına rastladım ve maceramı onlara anlattım.

Adamlar bana:

– Siz, boğmuş olduğu birçok insanlarla bu adayı ünlü yapmış olan eski bir deniz kurdunun eline düşmüşsünüz. Bu tehlikeden kurtulabilen tek kişisiniz.

Olan biten şeylerden haberdar olduktan sonra, adamlar, beni gemilerine götürdüler ve kaptan beni içtenlikle karşıladı.

Birçok limana uğradık; sonra, esenlikle Basra'ya vardık. Oradan Bağdat'a döndüm. Getirmiş olduğum şeylerle para kazandım.

Pek çok sadaka verdim; sonra kendimi eğlendirmeye koyuldum.

VII

DENİZCİ SİNDBAD'IN ALTINCI SEYAHATI

Bir yıllık dinlenmeden sonra, dostlarımın ve akrabalarımın ricalarına rağmen, altıncı bir seyahat için hazırlandım.

Güzel bir gemiye bindim, fakat karşılaştığımız bir fırtına, kaptana yolunu kaybettirdi. Sonunda yolunu buldu; fakat biz buna pek sevinemedik. Çünkü saçını sakalını yolarak ve umutsuzlukla başını öteye beriye vurarak görevinin başından ayrıldı.

Bize:

– Bütün denizlerin en tehlikeli yerinde bulunduğumuzu size haber veriyorum, dedi. Çok hızlı bir akıntı gemiyi sürüklüyor, bir çeyrek saat sonra batacağız.

Faydasız bir manevrayı denedi, gemi akıntıyla hiçbir geçit vermeyen bir dağın eteğine sürüklenerek parçalandı ve biz bu sırada, yiyeceklerimizi dışarı çıkarmaya şöyle böyle vakit bulabildik.

Dikkate değer olan bir şey varsa, o da dağın kristalden, yakuttan ya da başka değerli taşlardan oluşmuş olmasıydı.

Günden güne ölümü bekleyerek sahilde bir süre kaldık. İlk ölenleri geride kalanlar gömdü. Böylece ben, bütün arkadaşlarıma karşı olan son görevimi yaptım. Çünkü yapılan bölüştürmede payıma düşen yiyeceği çok idareli kullanmıştım.

Bununla birlikte, son arkadaşı gömerken, bana pek az bir yiyecek kalmış bulunuyordu ki, bu sırada kendi mezarımı da kazdım.

Fakat Cenabı Hak gene bana acıdı; bir mağaranın kubbesi altında kaybolan küçük bir dereye kadar gitme fikrini bana bağışladı.

Kendi kendime:

“Bu derenin herhâlde bir yerden çıkması gerek, kendimi bu suya bırakacak olursam, ya bir karaya varırım ya da mahvolurum,” dedim.

Bir sal yaptım; salın üzerine birkaç parça değerli taş yerleştirdim; sonra, iki küçük kürek alarak sala bindim. Kubbenin altına girince, artık ışık göremez oldum ve akıntı beni sürükledi. En hafif bir ışık görmeksizin, o karanlığın içinde günlerce gittim. Bu zaman boyunca kanaatkâr olmama rağmen, yiyeceğimi bitirdim. İşte o vakit, bütün vücudumu bir uyku gereksinimi sardı.

Bu uykunun ne kadar sürdüğünü pek bilemiyorum; gözlerimi açtığım zaman, kendimi bir nehir kı-

yısında güzel bir kırdı ve bir sürü zencinin ortasında gördüm. Bana bir şeyler söylediler, dillerinden bir şey anlamadım. Bu sırada, yolculuğumun iyi ve mutlu bir sonuca bağlanmasına karşı minnet duygularımı belirtmek için, Arapça bir dua okumaya başladım.

Zencilerden biri bu dili işitince, ilerledi:

– Kardeşim, dedi, bizi yanınızda görmekle hayrette düşmeyiniz, atlarımızı sulamaktan dönerken, suyun üzerinde ilerleyen bir şey gördük. Bu yürüyen şey sizin salınızdı. Salı kenara çektik ve uyanmanızı bekledik. Bu nehrin üzerinde ne arıyorsunuz?

Her şeyden önce biraz bir şeyler yemeye muhtaç olduğumu ve sonra meraklarını gidereceğimi kendisine söyledim. Bana epeyce yiyecek verdiler ve ben de bunları çabucak yedim.

Maceramı anlattıktan sonra, siyahi adam bana:

– İşte şaşılacak bir öykü, dedi, bunu kralın kendisine bildirmeniz gerek.

Bunun üzerine, siyahiler beni bir ata bindirdiler ve salı da olduğu gibi omuzlarına yüklendiler.

Böylece Serendib şehrine kadar yürüdük. Oraya gelince beni krala gösterdiler. Adam, önce adımı ve niçin topraklarında bulunduğumu sordu. Başımından geçen şeyleri kendisine anlattım. O kadar hayretler içinde kaldı ki, krallığın arşivlerinde saklanması için öykümün yaldızlı harflerle yazılmasını emretti. Ondandır sonra benimle ilgilenmeleri için adamlarına görev verdi.

Bu şehirde, kralın yakın ilgisiyle, bir süre yaşadım. Fakat bir gün, ülkeme dönmeme izin vermesini kendisinden rica ettim. Bu izni çok iyiliksever bir şekilde bana verdi.

Kendisinden ayrıldığım sırada, bana birçok armağan verdi ve aynı zamanda müminlerin emirine bir mektubu götürmem görevini verirken:

– Şu mektubun Halife Harun Reşid’e verilmesini ve dostluğumdan emin olmalarını kendisine söylemenizi rica ediyorum, dedi.

Kral hazretlerine emirlerini kesinlikle yerine getireceğime söz vererek hareket ettim ve kazasız belasız Bağdat’a vardım.

İlk işim, bana verilmiş olan görevi yerine getirmek oldu ve müminlerin emiri, zengin bir hediye ile beni onurlandırdı.

Sindbad sözünü bitirmiş ve Hindbad da, önceki günlerde olduğu gibi, ertesi gün tekrar gelmek üzere, yüz altını alıp çekilmişti.

VIII

DENİZCİ SİNDBAD'IN YEDİNCİ VE SON SEYAHATİ

Hayatımın geri kalan kısmını ailemle birlikte rahatça geçirmekten başka bir düşüncem olmaksızın, seyahat etme fikrini kesinlikle bırakmışken; bir gün halife beni yanına çağırttı:

– Sindbad, dedi, Serendib kralına cevabımı götürmek için bana hizmet etmeniz gerekiyor.

Bu emri alınca, beynimden vurulmuşa döndüm. Özür dilemeyi denedimse de sonuçta hükümdarın isteğine boyun eğmeye mecbur kaldım.

Birkaç gün içinde hazırlıklarımı yaptım ve yola çıktım.

Yeni bir deniz yolculuğundan sonra, Serendib adasına vardım. Kral beni tekrar görünce pek sevindi; kendisine halifenin mektubunu verdim; mektubu büyük bir memnunlukla aldı.

Bu görüşmeden çok kısa bir zaman sonra, hareketime izin verilmesini rica ettim ve hemen Bağdat'a dönmek amacıyla gemiye bindim. Dönüş seyahatim, ne yazık ki umut ettiğim gibi olmadı.

Hareketimizden üç gün sonra, korsanların saldırısına uğradık, gemimiz ele geçirildi ve bizi esir olarak sattılar. Ben zengin bir tüccarın eline düştüm. Adam, birkaç gün sonra, ok atmayı bilip bilmediğimi bana sordu.

Olumlu cevabım üzerine bana bir yayla oklar verdi ve beni geniş bir ormana götürdü. Ormanın içine daldık. Durduğu vakit bana büyük bir ağacı göstererek:

– Şu ağacın üzerine çıkın ve gördüğünüz fillerin üzerine nişan alın, dedi. Eğer birini yere yıkacak olursanız bana haber verin.

Bana bu emri verdikten sonra şehir yolunu tuttu ve ben de olduğum yerde kaldım.

Ertesi gün, şansım açık gitti, bir fil vurdum. Durumu efendime haber vermek için hemen koştum. Bu becerikli hareketimi pek beğendi, bana güzel bir yemek şöleni verdi. Sonra ormana dönüp dişlerini söküp alarak hayvanı gömdük. Adam fil dişi ticaretiyle geçiniyordu.

Bu av işine başarı sağlayarak iki ay kadar devam ettim; fakat bir sabah, fillerin ormanın içinden geçecek yerde, üzerinde bulunduğum ağaca yaklaşmakta olduklarını hayretle gördüm. Hortumlar

uzamış, gözler üzerime dikilmiş bir hâlde çabucak ağacın etrafını çevirdiler.

Öyle bir korkuya kapılmıştım ki, yay ve oklar elimden aşağı düşüverdi.

Filler kısa bir süre beni seyrettiler, daha sonra, içlerinden en iri olanı hortumunu ağaca sardı ve müthiş bir kuvvetle ağacı kökünden söktü.

Ağaçla birlikte yere yuvarlandım. Bu sırada, hayvan hortumuyla beni yakaladı ve sırtına koydu. Sürünün başına geçerek beni bir yere kadar taşıdı ve tekrar beni hortumuyla kavrayarak yere indirdi ve sonra sürüyle çekilip gitti.

Fillerin artık etrafımda olmadıklarını görerek ayağa kalktım ve bir sürü kemiklerle fil dişlerinin örttüğü bir tepenin üzerinde olduğumu gördüm. İşte o zaman, bu hayvanların içgüdülerine hayran oldum. Çünkü bulunduğum yer onların mezarlığıydı ve hayvanlar, savunma silahlarına sahip olmak için kendilerini öldürmekten vazgeçmem amacıyla beni bu mezarlığa getirmişlerdi.

Adımlarımı açarak şehre döndüm. Efendim beni görünce:

Zavallı Sindbad, diye bağırdı, seni çok merak ettim. Ormana gitmiştim, yayını ve oklarını yerde görünce şaşırdım. Başına bir şey mi geldi?

Ona olanları anlattım ve ertesi gün, ikimiz de tepeye gittik. Söylediğim şeyin bir gerçek olduğunu büyük bir sevinçle gördü, anladı. Bana:

– Kardeşim, dedi, beni zenginleştiren bu keşiften dolayı sana minnettarım ve sana özgürlüğünü bağışlıyorum; hatta bu armağanıma büyük bir servet de eklemek istiyorum.

– Beni azat etmeniz, bana karşı olan borcunuzu ödemeye yeter. Sizden ülkeme, evime dönmeme izin vermenizden başka bir şey istemiyorum.

Efendim, bineceğim gemiyi bizzat seçti ve payıma düşen fil dişlerini gemiye yükledi. Yelken açıp yola çıktık.

Sonunda Bağdat'a döndüm.

İlk iş olarak, üzerime almış olduğum görevin hesabını vermek için halifenin huzuruna çıktım; epeyce iltifat ve armağana kavuşarak derin bir memnuniyet içinde evime döndüm ve artık ondan sonra kendimi bütün varlığımla ailemin mutluluğuna adadım.

Sindbad, son seyahat öyküsünü de böylece bitirdi ve Hindbad'a dönerek:

İşte dostum, dedi, o kadar yorgunluk ve acıdan sonra sakın ve zevkli bir hayata kavuşmamı doğru bulmaz mısınız?

Hamal, Sindbad'ın elini öperek:

– Çektiğim sıkıntıların sizinkilerle karşılaştırılmaz olduğunu ve sahibi bulunduğunuz servete ya-raştığınızı ve bu serveti iyi yolda kullanacağınızı anlamış bulunuyorum.

Sindbad hamala yüz altın daha verdi; hamallık işini bırakmasını ve her zaman evine gelmesini söyledi.

IX

KAMERÜLZAMAN VE ÇİN PRENSESİ BEDİR

İran sahillerinden yaklaşık yirmi günlük bir deniz yolculuğuna gerek duyulan bir uzaklıkta, adı Şahı-zaman olan bir sultan tarafından yönetilen bir ada vardı.

Bu hükümdar, bir oğlunun dünyaya gelmesiyle mutluluğunun en üst derecesine ulaşmıştı ve kendini dünyanın en mutlu insanı sayıyordu.

Şehzadenin doğumu, bütün halkın katıldığı şenliklerle kutlanmış ve çocuğun çok güzel olması nedeniyle ona Kamerülzaman adı verilmişti.

Kamerülzaman, düşünülebilecek tüm dikkat ve özenle yetiştirilmiş ve on beş yaşına geldiği zaman; sultan, oğlunu yerine geçirmek amacıyla tahtından çekilmeyi tasarlamıştı ve bunu da vezirine söylemişti.

Vezir:

– Haşmetli hünkârım, diye cevap verdi, şehzade devlet yönetimi gibi ağır bir yükü taşıyamayacak kadar gençtir. Şehzadenin evlenmesi daha uygun olmaz mı acaba?

Şahızaman, öneriyi çok yerinde buldu ve bu nedenle şehzadeyi yanına çağırttı. Ona:

– Sevgili oğlum, dedi, seni ne için çağırttığımı biliyor musun?

– Açıklarsanız çok memnun kalırım, efendim.

– Dengin olan bir kızla evlenmeni istiyorum, evladım.

Şehzade, bu sözü hoşnutsuzlukla karşılayarak:

– Beni affetmelerini efendimizden dilerim, diye cevap verdi. Şimdiden bir evliliğe bağlı olmak gibi bir düşüncem yok. Benim bu duygu ve düşüncem belki uzun sürmeyecek. Bununla birlikte efendimizin emir buyurdukları konuya ilişkin bir karar vermeden önce, biraz beklemenin gerekeceği düşüncesindeyim.

Kamerülzaman'ın cevabı babasının pek hoşuna gitmedi. Bununla birlikte sultan, babalık gücünü ve yetkisini kullanmak istemedi.

– Pekâlâ, bunu düşünmen için sana zaman veriyorum, demekle yetindi.

Sultan, bir yıl sonra, oğlunu özel olarak yanına çağırıp:

– Oğlum, dedi, evlenmen konusundaki isteğim hakkında acaba neye karar verdin?

Şehzade, iyice düşündükten sonra:

– Efendimiz, dedi, evlenmeksizin, evlilik bağına tabi olmaksızın yaşamak kararındayım. Kendilerine böylesi fikir beyanında bulunmadan dolayı, efendimizden beni bağışlamalarını rica ederim.

Ve şehzade, sultanın cevabını beklemeksizin huzurundan ayrıldı.

Sultan, Kamerülzaman'ın neden olduğu bu yeni üzüntü konusunu vezire açtı.

Vezir cevap verdi:

– Efendimizin, iyice düşünüp taşınması için şehzadeye bir yıllık süre daha vermesi uygun olur düşüncesindeyim. Eğer fikrinde ısrar ederse, o zaman devlet çıkarlarının evlenmeyi gerektirdiğini kendisine resmen bildirirsiniz. Toplum karşısında size saygısızlık edeceği ve düşüncelerinde ısrar edeceği düşünülemez.

Bir yıl daha geçmiş ve şehzade fikrini değiştirmemişti. Bunun üzerine, devlet büyüklerinin toplantı hâlinde bulunduğu bir sırada, sultan söz alarak, şehzadeye:

– Oğlum, dedi, evlenmen için uzun zamandan beri beslemekte olduğum isteği sana bildirmiştim. Bugün, devletimin yüksek çıkarları bu isteğin gerçekleşmesine beni zorlamaktadır. Ben de, bu konuda kararımı vermek zorundayım.

Şehzade yine aynı cevabı vermiş ve cevaptan çok sıkıntı duyan sultan, oğlunun bir kaleye hapsedil-

mesini ve kendisine hizmet etmesi için yanına bir köle verilmesini emretti.

Kamerülzaman, kayıtsızlıkla hapsedileceği kaleye baktı.

Akşam olunca, lambasını söndürmeden yatıp uyudu.

Bu kalede, adı Memnun olan bir perinin girip çıkmasına yarayan bir kuyu vardı.

Memnun, Kamerülzaman'ın odasında ışık görünce çok şaşırdı; odaya girdi, yaklaştı ve o ana kadar hiç görmemiş olduğu çok güzel bir delikanlı gözüne çarptı.

Havalandı; çok yükseğe çıkınca, bir cine rastladı. Nereden gelmekte olduğunu sordu.

Cin cevap verdi:

– Güzel Memnun, ben Çin'in ta öbür ucundan geliyorum. Orada Gayyur adlı bir hükümdarın kızı Prenses Bedir'i gördüm. Bütün dünyada bundan daha güzel bir kız olamaz.

Prensesin güzelliğinin söylentisi bütün dünyaya yayılınca, birçok güçlü krallar, evlenme önerisinde bulunmak üzere elçiler gönderdiler. Bunların arasında, ötekilerine göre daha zengin, daha güçlü bir kralın elçisi de geldi.

Gayyur, kızına kraldan söz etti ve onu koca olarak kabul etmesinin ne kadar iyi, ne kadar uygun olacağını söyledi.

Kızgınlığa kapılan prenses, “Babacığım, dedi, ne bu evlenmeden ne de başkasından bana söz etmeyiniz. Yoksa hançeri kalbime saplarım.”

Hükümdar şaşırdı, “Ne diyorsun kızım, sen deli misin? Böyle konuşursan, sana deli muamelesi yaparım.” Gerçekten de hükümdar, kızını sütninesiyle birlikte bir odaya kapadı.

Memnun, bu öyküyü dinledikten sonra, cini hayrette bırakacak bir kahkaha kopardı.

– Güzel, güzel, dedi. Ben de, bana olağanüstü bir şey anlatacağını sanmıştım. Benim gördüğüm

yakışıklı şehzadeyi gördüğün zaman, bakalım ne diyeceksin? Prensesin başına gelen onun da başına gelmiştir. Evlenmek istemediğini bildirince, benim oturmakta olduğum kaleye hapsedildi.

Cin cevap verdi:

– Size karşı gelmek, fikirlerinize ters düşen bir şey söylemek istemiyorum. Böyle bir şeyi aklımdan geçirmem. Fakat izin verirsiniz, hiçbir canlının benim güzel prensesim derecesinde güzel olacağını kabul edemeyeceğim.

Memnun:

– Hangimizin haklı olduğunu anlamak için bir tek yol var, dedi. Bu çıkar yol da prensesi getirip şehzadenin yanına koymaktır. Bundan sonra kararımızı veririz.

Cin, Çin’e yollandı ve uyumakta olan güzel prensesi yüklenerek geri döndü. Memnun, onu, Kamerülzaman’ın odasına soktu. Genç kız, delikanlının yanına yatırıldı.

Bu sırada, cinle peri arasında yeni bir tartışma kapısı açıldı.

Kamerülzaman, birdenbire gözlerini açtı ve yanı başında bir kızın yatmakta olduğunu görünce son derece hayret etti. Kadını seyretmeye koyulmuş bir durumdayken bağırmaktan kendini alamadı:

– Aman Yarabbi, bu ne güzellik!

Onu uyandırmak üzereyken kendini tuttu. Kendi kendine:

– Bu, sakın babamın beni evlendirmek istediği kız olmasın? dedi. Belki de, babam, evlenmemek konusundaki fikrimde ısrar edip etmediğimi denemek için bu kızı bana göndermiştir. Her neyse onun yüzüğünü alarak bir hatıra gibi saklamakla yetineceğim.

Delikanlı, prensesin parmağında bulunan çok güzel bir yüzüğü ustalıkla çıkardı ve onun yerine kendi yüzüğünü taktı. Perinin büyüyle tekrar uykuya daldı.

Bu sefer prenses uyandı ve gözlerini açar açmaz, yanı başında bir delikanlı görünce şaşaladı; delikanlının çok yakışıklı olduğuna dikkat edince:

– Bu da ne? diye bağırdı. Babam, bana koca olarak bu delikanlıyı mı istiyordu? Ben bunu anlamamakla ne hata etmişim. Ne kadar şanssızım Yarabbi. Babamı boşu boşuna kızdırdım.

Delikanlının elini tuttu ve kendi yüzüğünün onun parmağında olduğunu, kendi parmağında da başka bir yüzük bulunduğunu gördü. Bu değişimin nasıl olabildiğini pek fazla anlamaksızın, bunun evlenmelerine bir işaret olduğundan şüphe etmedi. Şehzadenin kendisinden kaçmayacağına emin olarak, çok kısa bir zaman sonra tekrar uykusuna daldı.

Kamerülzaman, ertesi gün, uyanırken, odasında görmüş olduğu genç kızın hâlâ orada olup olmadığını görmek için çevresine bakındı. Odada kimse- nin bulunmadığını gördü. Kölesini çağırarak sordu:

– Dün akşam görmüş olduğum kadın buraya nasıl girdi?

– Hangi kadından söz ediyorsunuz, şehzadem?

– Buraya bana gönderilmiş olandan.

Köle cevap verdi:

– Şehzadem, o kadın buraya nereden gelebilir? Ben kapınızda yatıyordum.

– Sen bir yalancısın. Beni daha fazla rahatsız etmek için zekâ oyunu yapıyorsun.

Şehzade bu sözlerin ardından, köleyi bir tokatta yere yıktı ve ayağıyla ittikten sonra onu kuyuda boğmak istedi. Şehzadenin delirdiğine hükmeden köle, oradan kaçmayı başardı ve gelişen olayı sultana anlatmak için saraya koştu.

Habere oldukça canı sıkılan sultan, gerçeğin aydınlanmasını istedi. Şehzadeyi görmeye gitti.

Kamerülzaman, babasını büyük bir saygıyla karşıladı. Hükümdar oturdu, bir sürü soru sordu ve delikanlı bu sorulara çok akıllıca cevaplar verdi. Sonunda söz kadın sorununa geldi.

Hükümdar:

– Oğlum, dedi, söylendiğine göre, dün gece görmüş olduğun o kadının kim olduğunu bana anlatmanı isterim.

Kamerülzaman cevap verdi:

– Efendimiz, evlenmem konusundaki isteğinize karşı çıkmıştım. Fakat görmüş olduğum o kadının güzelliği beni o kadar büyüledi ki, onunla evlenmeye hazırım.

– Sana yemin ederim ki, oğlum, bana söz etmiş olduğun kadın hakkında hiçbir şey bilmiyorum. Onayım olmadan buraya nasıl girebildi?

Kamerülzaman, hükümdarın samimiyetinden şüphe etmiyordu. Bunun üzerine, ne şekilde uyanmış olduğunu ve yüzüğü nasıl değiştirdiğini babasına anlattı:

– Umut ederim ki, diye ekledi, size anlattıkları gibi aklımı oynatmadığıma herhâlde inanmışsınızdır.

Hayretler içinde kalmış olan sultan:

– Bana anlattıklarından ve parmağında şu yüzüğü gördükten sonra, duygularının gerçekliğinden artık hiçbir kuşku kalmadı oğlum, diye cevap verdi. Fakat o kadını nerede bulmalı? Buraya nasıl ve nereden girdi? Başına gelmiş olan bu maceradan hiçbir şey anlamadım.

Bütün bu olaylar, Hükümdar Şahızaman'ın başkentinde gelişirken, cin, Prens Bedir'i Çin'e götürmüş bulunuyordu.

Prens, ertesi gün uykudan kalktığı vakit, sağına soluna bakındı; Kamerülzaman'ı göremeyince, sütninesini çağırdı.

– Bana söyler misiniz, dün gece burada bulunan delikanlı ne oldu? diye sordu.

Sütnine cevap verdi:

– Prens, sözlerinizden bir şey anlayamıyorum. Cariyelerinizin ve benim bildiğime göre, buraya hiç kimse girmemiştir.

Sabırsızlanan prens, sütninesini başında tutarak ona bir-iki tokat attıktan sonra bağırdı:

– Bana gerçeği söyleyeceksin, ihtiyar cadı, yoksa seni tepelerim.

Sütnine, genç kızın elleri arasından kurtulmak için büyük çaba harcadıktan sonra, durumu haber vermek için hemen hükümdarın yanına koştu. Bitkin bir hâlde huzura çıkar çıkmaz:

– Efendimiz, dedi, prenses hazretleri aklını oynattı, bana neler yaptığını işte hâlimden görüyorsunuz.

Sonra prensesin öfkelenme nedenini anlattı.

Kral, hemen kızının dairesine giderek öğrenmiş olduğu şeyin doğru olup olmadığını sordu.

Genç kız:

– Efendimiz, diye cevap verdi, bundan söz etmeyelim, yalnız siz benim dün gece görmüş olduğum adamla evlenmeme izin verin, bu iyiliği benden esirgemeyin.

– Ne diyorsun kızım, dün akşam burada biri mi vardı?

– Eğer şüpheniz varsa, lütfen şu yüzüğe bakın.

Genç kız elini uzattı ve hükümdar kızının parmağında bir erkek yüzüğü görünce ne diyeceğini bilemedi. Fakat olanlardan hiçbir şey anlamadığı için, kızının gerçekten çıldırmış olduğuna hükmetti ve onu zincire vurdurdu.

Bundan sonra, onun nasıl tedavi edilebileceğini düşünmeye başladı. Bunun için meclisi toplayarak, kızının karşılaştığı durumu açıkladı ve ekledi:

– Eğer biri çıkıp da onu iyileştirmeyi başarırsa, kızımı onunla evlendirecek ve kendisini mirasçım yapacağım.

Birkaç gün sonra hükümdar, gerek kendi ülkesi gerekse komşu ülkelerde genç kızı iyileştirebilecek kadar deneyimli bir doktorun aranması için ilan yayımladı.

Bu ilana göre, doktorun kendisini tanıtmaktan başka yapacağı bir şey yoktu. Yalnız bir koşul vardı: Başarılı olamadığı takdirde hayatını kaybedecekti.

İlan üzerine, ortaya doktor kadar müneccimler de çıktı. Bunların sayısı yüz elliye bulduysa da, hiçbir prensesi iyileştiremediği için, hepsinin kafaları kesildi.

Sütninenin Marzavan adında bir oğlu vardı. Birlikte büyüdükları için, prenses bu delikanlıyı çok severdi. Marzavan birkaç yıl dışarıda bulunduktan sonra ülkesine ve evine dönmüştü. Annesi onun dönüşünü öğrenir öğrenmez saraydan dışarı çıkmış

ve oğlunu bağına basmıştı. Süt kardeşi prensesin acıklı durumunu oğluna anlatıp nedenini açıklayınca Marzavan, annesinden hükümdarın haberi olmadan genç kızı görmesi için bir düzen ayarlamasını istedi.

Sütnine:

– Oğlum, yarın beni aynı saatte bekle, sana cevabını getireceğim, dedi.

Sütnine, kapıya bakan korumanın izni olmadan prensese hiç kimsenin yaklaşmaması nedeniyle, doğrudan korumaya başvurdu.

– Biliyorsunuz ki ben, prensesi kendi kızımla birlikte emzirdim ve büyüttüm. Prenses kızımı görmek istiyor, fakat bu işin gizli olmasını da rica ediyor.

Koruma:

– Hay hay, diye cevap verdi. Gece olunca gidip kızınızı alın ve buraya getirin.

Gece olunca sütnine, Marzavan'ı almaya gitti, onu kadın kıyafetine sokarak saraya getirdi ve koruma her ikisini de içeriye soktu. Sütnine prensese yaklaşarak:

– Prensesim, dedi, karşınızda gördüğünüz kişi bir kadın değil, bu kılıkta içeri sokabildiğim oğlum Marzavan.

Prenses buna çok sevindi.

– Bana yaklaşın kardeşim, dedi. Sizi sağlık ve afiyette gördüğümden dolayı çok memnunum.

Ardından, hiç değiştirmeksizin öyküsünü ona anlattı.

Tümüyle şaşkınlaşmış olan Marzavan, tek sözcük söylemeden bir süre olduğu yerde hareketsiz kaldı. Sonunda:

– Prenses, dedi, isteğinizi yerine getirmek konusunda umutsuz değilim. Yalnız sizden bir ricam var ki, o da, henüz görmediğim ve dolaşmadığım ülkeleri dolaşıp seyahatimi bitirinceye kadar sabırlı olmanızdır. Dönüşümü öğrendiğiniz vakit, sevdiğiniz kimsenin size hiç de uzak olmadığını göreceksiniz.

Marzavan, bu sözleri söyledikten sonra, Prenses Bedir'den izin istedi.

Hemen ertesi gün yola çıkarak, ülkeleri dolaştı. Dört ay geçtikten sonra, öyküsü Prenses Bedir'in öyküsüne benzeyen Kamerülzaman adında bir şehzadeden söz edilen bir şehre vardı.

Marzavan, şehzadenin nerede bulunduğu hakkında bilgi alınca, kendisini oraya götürecek olan bir gemiye bindi. Hemen sultanın sarayına gitti. Hâl ve tavrı insanda iyi bir izlenim uyandırdığı için, Şahızman'ın veziri onu çok iyi karşıladı ve Kamerülzaman'dan söz açarak, şehzadenin bulunduğu durumdan, uzun zamandan beri nasıl hasta yattığından ve hastalığına neden olan tüm olaylardan uzun uzadıya söz etti.

Marzavan, bu sözler üzerine, Kamerülzaman'ın prensesin sevdiği delikanlı olduğundan hiç şüphe etmedi. Bu konuda vezire bir şey söylemedi; yalnız, eğer şehzadeyi görecekt olursa, belki onun derdine bir çare bulabileceğini bildirmekle yetindi.

Büyük vezir:

– Beni izleyin, dedi.

Şehzadenin odasına girerken, Marzavan'ın gözlerine çarpan ilk şey, onun yatağında, bitkin ve gözleri kapalı bir hâlde yatışı oldu.

– Aman Allahım, bu kadar benzerlik olamaz! diye bağırdı.

Bu sözler, gözlerini açmış olan şehzadenin merakını çekti. Marzavan ona yaklaştı ve kısık bir sesle:

– Şehzadem, dedi, artık üzüntüyü bırakmak zamanıdır, hasretini çektiğiniz kadını tanıyorum, Çin Hükümdarı'nın kızıdır.

Bunun üzerine, prenses hakkında bildiklerini şehzadeye anlattı.

– Onu ancak siz iyileştirebilirsiniz, diye ekledi. Fakat uzun bir yolculuğa başlamadan önce sağlığınızın iyice düzelmesi gerek.

Bu sözler çok güçlü bir etki yaptı; şehzade öyle sakinleşti ki, hemen ayağa kalkmak için kendinde yeterli derecede gücün varlığını hissetti.

Şehzade, son derece zayıf düşmüş olmasına rağmen, çok kısa bir zamanda sağlığını tekrar kazandı ve uzun bir yolculuğun yorgunluklarına dayanabileceğini anlayınca:

– Sevgili Marzavan, dedi, güzel prensesimi görmek sabırsızlığı içinde, eğer hemen kalkıp gitmezsek, tekrar hasta düşeceğimi hissediyorum.

Sultan Şahızaman, bu gidişi onayladı. En güzel atların seçilmesi için emir verdi ve oğluna iyi bakması için de Marzavan'ı uyardı.

Şehzade ile yol arkadaşı, kazasız belasız bir seyahat yaptılar. Sonunda Çin'in başkentine vardılar ve bu şehirde bir hana indiler. Marzavan, şehzadeye bir müneccim elbisesi giydirdi, onu hükümdar sarayının karşısına kadar götürdü ve gelişini annesine haber vermek için yanından ayrıldı.

Ne yapması gerektiğini öğrenmiş bulunan Kamerülzaman, sarayın kapısına kadar ilerledi ve kormanın karşısında yüksek sesle bağırdı:

– Ben bir müneccimim, hükümdarın buyurduğu koşullara göre Prenses Bedir'i iyileştirmeye talip bulunuyorum. Başarılı olursam onunla evlenece-

ğim, başarılı olamazsam hayatımı feda etmeye hazırım.

Şehzadenin güzel yüzünü, gençliğini gören herkes onunla ilgilenerek:

– Böyle bir şey yapmayın, dedi. Bu hevesten vazgeçin, çekilip gidin.

Kamerülzaman, etrafına toplanmış olan kişilerin sözlerini dinleyeceği yerde, isteğini haykırarak tekrarladı.

Herkes:

– Cenabı Hak gençliğini korusun! diye bağırdı.

Şehzade üçüncü kez haykırdı ve büyük vezir onu hükümdarın karşısına çıkarttı.

Kamerülzaman, hükümdar huzuruna çıkınca eğildi.

Hükümdar:

– Delikanlı, dedi, kızımı iyileştirmek için yeterli derecede deneyime sahip olmadığınızı üzüntüyle görüyorum. Başarmanızı isterim ve başarılı olursanız, kızım ile evlenmenizi büyük bir sevinçle dilerim, ama şunu da söyleyeyim ki, eğer girişiminizde başarılı olamazsanız, gençliğiniz boynunuzu vurdurmama engel olamayacaktır.

Kamerülzaman cevap verdi:

– Efendimizin bana verdiği onurdan dolayı çok mutluyum ve kendilerine minnettarım. Prensesin yanına götürülmeme emir verilmesini diliyorum.

Bir koruma, şehzadeyi büyük bir salona götürdü.

Prenses Bedir'in odasına bu salondan geçiliyordu. Kamerülzaman, içeri girmeden önce orada durdu.

Korumaya dönerek:

– Girişimimde kendini beğenmişlik ve kapris olmadığına seni inandırmak için, sana bir tercih hakkı veriyorum. Bakalım hangisini istersin. Prensesi, senin karşında mı, yoksa odaya girmeden ve onu görmeden mi iyi edeyim?

Koruma, bu sözlere çok şaşırdı.

– Burada veya orada olmuş, bunun bence önemi yok, yalnız elverir ki, siz bu işte başarılı olun ve hayatınız tehlikeye girmesin.

Şehzade:

– O hâlde, onu görmeden iyileştirmem daha uygun.

Cebinden bir kâğıt çıkararak bir pusula yazdı. Yazısını bitirince kâğıdı katladı ve prensesin yüzüğüyle birlikte küçük bir paket yaparak korumaya verdi.

– Bu paketi hanımına ver, dedi. Pusulayı okuduktan sonra gene iyileşmezse, benim yeteneksiz bir adam olduğumu ilan edebilirsin.

Koruma, prensesin odasına girdi.

Küçük paketi genç kıza uzatarak:

– Prensesim, dedi, bir müneccim geldi, şu kâğıdı okuduğunuz zaman tamamen iyileşeceğinizi iddia ediyor.

Prenses kâğıdı aldı, kayıtsızlıkla açtı; fakat için-

de kendi yüzüğünü görünce, ayağa kalktı, ayağına bağlanmış olan zinciri kopararak müthiş bir hızla kapıya doğru koştu.

Şehzadeyi tanıdı ve şehzade de onu tanıdı. Bir şey söyleyemeden birbirlerine yaklaştılar. Uzun süre bakiştılar.

Hemen koşup gelen sütnine onları odaya soktu. Prenses yüzüğünü şehzadeye geri vermek istedi.

– Şunu geri alın, dedi, bütün hayatım boyunca korumak istediğim yüzüğünüzü size vermeden bunu yanımda tutamam.

Koruma, gelişen olayı hükümdara haber vermek için hemen koştu ve hükümdar da hemen kızının yanına gelerek onu kucakladı. Aynı zamanda, şehzadenin de boynuna sarılarak delikanlının elini tuttu ve prensesin eliyle birleştirerek:

– Ey bahtiyar yabancı, dedi, kim olursanız olunuz, kızımı size veriyorum.

Şehzade, çok nazik bir tavırla teşekkür ettikten sonra:

– Efendimiz, dedi, ben münecim değil, Kral Şahzaman'ın oğluyum.

Evlenme töreni aynı gün yapıldı ve bütün Çin, çok neşeli anlar yaşadı.

Marzavan unutulmadı; hükümdar onu güzel bir göreve getirerek saraya girmesine izin verdi.

X

ALÂADDİN YAHUT BÜYÜLÜ LAMBA

Bir zamanlar, Çin ülkesinin başkentinde adı Mustafa olan bir terzi vardı. Adam çok fakirdi, çalışmasından elde ettiği kazancıyla karısını ve oğlunu güçlükle geçindirebiliyordu.

Adı Alâaddin olan bu oğulun çok kötü alışkanlıkları vardı.

Çalışmıyor ve bütün günlerini başıboş şekilde geçiriyordu. Bu çocuk, ne kadar cezalandırılmış, kendisine ne kadar söz söylenmiş ise de bir etkisi olmamış ve sonunda oğlunun düzelmez ahlakı dolayısıyla çok acı çeken Mustafa bir süre sonra ölmüştü.

Annesiyle yalnız başına kalmış olan Alâaddin, bu şekildeki hayatı on beş yaşına kadar devam ettirdi. O sıralarda, bir gün, yanına yaklaşan bir yabancı adama rastladı. Adam:

– Oğlum, dedi, sen Terzi Mustafa'nın oğlusun değil mi?

Alâaddin cevap verdi:

– Evet, efendim ama babam öldü.

Afrikalı bir büyücü olan yabancı, arada hiçbir akrabalık veya yakınlık olmadığı hâlde, bu sözler üzerine, gözleri yaşlarla dolu olarak Alâaddin'i kucakladı:

– Ah, oğlum, baban benim kardeşimdi; onu görmek umuduyla buraya geldiğim bir sırada, sen bana onun ölmüş olduğunu söylüyorsun.

Bunun ardından Alâaddin'e, annesinin nerede oturduğunu sordu. Alâaddin sorulan soruyu cevaplandırdı. Büyücü onun eline iki altın koyarak:

– Oğlum, dedi, bunu annene götür ve ona bu akşam kendisini görmeye geleceğimi ve birlikte yemek yiyeceğimizi söyle.

Alâaddin, annesinin yanına koştu ve karşılaşmayı anlatarak iki altını ona verdi.

Akşam olunca, büyücü elinde şerbetler ve meyvelerle geldi. Alâaddin'in annesini selamladı ve kardeşinin sofrada oturduğu yerin kendisine verilmesini rica etti. Kadın ona yeri gösterdi. Adam oturduktan sonra, kadınla konuşmaya başladı.

– Hemşire, dedi, şimdiye kadar benden söz edilmemiş olmasına hiç hayret etmeyin. Ben, bundan kırk yıl önce, bütün dünyayı dolaşmak için bu ülkeden çıkıp gittim. Sonuçta çok sevdiğim zavallı

kardeşimi kucaklama özlemi duyduğum. Uzun bir yolculuktan sonra, onu nasıl bulabileceğimi bilmeksizin buraya geldim ve yeğenimin çehresinde onun yüz çizgilerini gördüm. Birlikte oynadığı çocukların arasından onu hemen seçebildim.

Afrikalı büyücü, Alâaddin'in annesinin ölmüş kocası için beslediği hatıraya saygı duyduğunu anlayınca sözü değiştirdi, Alâaddin'in tarafına döndü ve ona sorular sormaya başladı:

– Ne işle meşgulsün, oğlum, elinde bir sanatın var mı?

Bu soruya anne cevap verdi:

– Alâaddin bir haylazdır; şimdilerde serserilikten başka bir mesleği yoktur. Benim yaptığım gibi bütün gün pamuk ipliği bükersen, ekmek paramızı ancak kazanabiliyoruz.

Alâaddin'in annesi gözyaşları dökerek sözünü bitirince, büyücü:

– Bu hoş bir şey değil, oğlum, dedi. Hayatını kazanmak zorundasın ve bunu mutlaka düşünmelisin. Eğer bir sanat öğrenmek istemiyorsan ve bundan nefret ediyorsan, pahalı kumaşları olan bir dükkân açayım, seni oraya bir tezgâhtar olarak koyayım.

Bu öneri Alâaddin'in hoşuna gitti, memnun olmuş gibi göründü:

Büyücü devam etti:

– Madem ki bu iş hoşuna gitti, şu hâlde seni güzelce giydiririm ve birkaç gün içinde dükkânı açmayı düşünürüz.

Alâaddin'in annesi, büyücüye teşekkür etti ve sonra akşam yemeğini hazırladı. Görüşmeler bütün yemek boyunca aynı konu üzerinde devam etti.

Büyücü ertesi gün, yeğenini bir elbiseci dükkânına götürdü ve ona beğendiği bir giysiyi satın aldı. Alâaddin oldukça şık giyinmiş olduğunu görünce, dili döndüğü kadar amcasına teşekkür etti. Sonra birlikte dolaşmaya çıktılar.

Akşam olunca büyücü, yeğenini evine götürerek, şehir dışındaki güzel bahçeleri görmeye gitmek için ertesi gün gelip kendisini alacağını söyledi. Alâaddin böyle bir gezinti için büyük sevinç duydu; çünkü şehir dışını hiç görmemişti.

Ertesi gün uyanır uyanmaz, amcası kendisini almaya geldiği sırada hazır olmak için, erkenden giyindi. Onun geldiğini görür görmez hemen koştu.

Büyücü onu etrafı enfes bahçelerle çevrili saraylara açılan bir kapıdan içeri soktu; sonra bu sarayları geçerek kırlara götürdü. Böylece, çok fazla yüksekliği olmayan iki dağın arasına vardılar.

Büyücü duraklayarak:

– Daha fazla uzağa gitmeyelim, dedi. Ben sana, burada, tüm ölümlüler için olağanüstü ama bilinmez olan bazı şeyleri göstermek istiyorum.

Adam, bu sözleri söyledikten sonra, kuru çalılardan bir ateş yaktı ve sonra elinde hazır bulundurduğu bir kokuyu bu ateşin içine attı. Bazı bü-

yümlü sözler söylerken, sağa sola döndü ve bu sırada havaya koyu bir duman yükseldi.

O anda, yer sarsıldı ve açıldı. Açılan yerde, ortasında bir halka olan bir buçuk ayak uzunluğunda dört köşe bir taş görüldü. Alâaddin korktu, hemen kaçmak istedi. Fakat büyücü onu tuttu ve suratına bir şamar yerleştirerek:

– Şunu bil ki, bu taşın altında, sana ayrılmış bir hazine bulunmaktadır. Yalnız, bu hazineye sahip olmak için sana söyleyeceklerimi eksiksiz olarak yapman gerekiyor.

Alâaddin bu hazineye sahip olmak isteği içinde cevap verdi:

– Peki, amca, dediğini yapmaya hazırım.

– Yaklaş, babanın adını söyleyerek şu halkayı tut; taş sana kolayca gelecektir.

Alâaddin kendisine söylenen şeyi yaptı. Taş kalkınca, aşağı inmek için basamakları olan bir mahzen ağzı meydana çıktı.

Bunun üzerine, büyücü:

– Oğlum bu mahzene in, orada seni kubbeli ve üç büyük salona bölünmüş bir yere götürecek olan açık bir kapı bulacaksın. Hiç durmadan, birinci salondan ikinci salona geç ve oradan da üçüncüye. Bu üçüncü salonun sonuna geldiğin vakit, orada bir kapı göreceksin. Bu kapı seni meyvelerle yüklü güzel ağaçların bulunduğu büyük bir bahçeye çıkaracaktır. Seni bir taraçaya götürecek olan bu bah-

çeyi geç. Taraçaya gelince, orada bir duvar oyuğu ve bu oyukta da yanan bir lamba göreceksin. Lambayı al, söndür; fitilini atıp yağını döktükten sonra göğsüne koy ve onu bana getir.

Büyücü bu sözü tamamladıktan sonra, başına gelecek herhangi bir kötülüğe karşı bir koruyucu olduğunu söyleyerek Alâaddin'in parmağına bir halka geçirdi. Ve daha sonra ekledi:

– Haydi, cesaretle aşağı in, bütün hayatımız boyunca zengin olacağız.

Alâaddin mahzene girdi, üç salonu buldu, bahçeyi geçti, lambayı aldı ve göğsüne koydu.

Taraçadan aşağı inerken, olağanüstü güzellikte olan meyveleri seyretmek için bahçede durdu. Cepleriyle iki keseyi meyveyle doldurdu; sonra, tüm hızıyla salonların yolunu tuttu. Mahzene gelip büyüçüyü görünce:

– Amca, dedi, yukarı çıkmama yardım için bana elinizi uzatın.

Büyücü cevap verdi:

– Oğlum, sen önce şu lambayı ver bana.

– Yukarı çıkınca vereceğim.

Büyücü, Alâaddin'in mahzenden çıkmadan önce lambayı vermesini istemiş; yanında hem lamba hem de meyveler olmasından dolayı epeyce sıkıntıda bulunan Alâaddin ise isteğe karşı olumsuz cevap vermişti. Bunun üzerine büyücü müthiş bir öfke krizine tutuldu; o elindeki kokuyu henüz yanmak-

ta olan ateşe attı ve henüz iki büyümlü söz söylemişti ki, mahzenin girişini kapayan taş kendi kendine yerine kondu.

Alâaddin şaşkınlık içinde kalarak, diri diri gömüldüğünü görmekten doğan bir korkuya kapıldı. Bunun üzerine, bahçedeki fitili bulmak istedi; fakat büyüyle açılmış olan duvar gene büyüyle kapanmıştı.

Ölümü bekleyerek, yemeden içmeden iki günü mahzende geçiren Alâaddin, üçüncü gün, dua etmek için ellerini açtı. Bu hareketi yaparken, büyücünün kendisine vermiş olduğu halkayı bir eline sürttü. Birdenbire muazzam bir cin, korkunç bir bakışla karşısına dikilerek, şu sözleri söyledi:

– Ne istiyorsun? İşte hazırım kölen ve parmağında halka olan herkesin kölesi gibi, dilediğini yapmaya hazırım.

Alâaddin korkuya kapılmıştı ama ne olursa olsun, içinde bulunduğu tehlikenin ne olduğunu bildiği için, hiç duraksamadan cevap verdi:

– Kim olursan ol, bunun bence önemi yoktur; yalnız yapabilmek gücüne sahipsen beni şu mahzenden dışarı çıkar.

Alâaddin, bu sözleri henüz söylemişti ki, yer açıldı ve kendini, büyücünün götürmüş olduğu yerdeki mahzenin dışında buldu. Şehrin yolunu tanıdı, bu yolu tuttu ve epeyce güçlük çekerek evine dönebildi.

Onun kaybolduğuna hükmeden annesi, çocuğunu görünce, bir sevinç çığlığı attı.

Alâaddin, annesine:

– Anne, dedi, her şeyden önce bana yiyecek vermeni rica ederim.

Bol bol yedi, içti. Yemeğini bitirdikten sonra, başına gelen şeyleri annesine anlattı. Ona büyüdü lambayı ve bu arada içinde pek az bulunabildiği o bahçeden toplamış olduğu meyveleri gösterdi. Bu meyveler, aynı zamanda, parlaklıklarından değerleri hakkında bir fiyat biçilebilecek çok değerli taşlardı.

Alâaddin o gece, derin bir uykuya dalarak uyudu; uyandığı zaman, annesine karnının acıktığını söyledi.

Annesi cevap verdi:

– Ne yazık ki! Evladım, sana verilecek bir parçacık ekmeğim dahi yok. Fakat biraz pamuk ipliği büktüm, şimdi onları satmaya gideceğim.

– Pamuk ipliğini bir başka sefere sakla anne. Getirmiş olduğum lambayı şimdi satmaya gideceğim. Bu satıştan alacağım parayla öğle ve akşam yemeklerimizi sağlamış oluruz.

Alâaddin'in annesi lambayı eline alarak:

– Çok kirli, dedi, temizlenecek olursa değeri artar.

Kadın, lambayı temizlemek için elini üzerine koyup sürtmeye henüz başlamıştı ki, son derecede çir-

kin ve çok uzun boylu bir cin karşısına dikildi ve gök gürler gibi bir sesle:

– Ne istiyorsun? dedi. İşte hazırım. Kölen ve elinde lambası olan herkesin kölesi gibi, dilediğini yapmaya hazırım.

Alâaddin'in annesi o kadar korktu ki, hemen düşüp bayıldı. O sırada, Alâaddin lambayı yakalayıp sert bir sesle cevap verdi:

– Karnım aç, bana yiyecek getir.

Cin kayboldu; bir an sonra, üzerinde nefis yemekleri içeren on iki tabağın, çok enfes meyvelerin ve dört ekmeğin bulunduğu büyük bir gümüş tepsiyle geri döndü. Tepsiyi sedirin üstüne koydu, ortadan kayboldu.

Bu iş o kadar hızlı olmuştu ki, Alâaddin'in annesi henüz ayılmamıştı. Oğlu onu, bu baygınlık hâlinde kurtardı.

– Anne, dedi, yemeğe gel sofraya hazır.

Kadın hayretle sordu:

– Bu bolluk nereden geliyor, oğlum?

Alâaddin, olup biteni anlattı.

Kadın:

– Ne diyorsun? diye bağırdı. Bana görünen o uğursuz cini ortaya çıkaran şu senin lamba mı? Aman oğlum, gözlerim görmesin onu... Ya atmanı ya da satmanı isterim.

– Öyle şey olur mu, anne? Bize bu kadar faydalı olan bir lambayı mutlaka yanımda saklayacağım.

Bize neler sağladığını görmüyor musun? Yalnız, onu senin gözlerinin karşısından kaldıracayım. Madem ki, cinler seni bu kadar korkutuyor...

Ertesi gün, gene yiyecek bir şey olmadığı için, Alâaddin gümüş tabaklardan birini eline alarak satmaya gitti. Cevahirci, kendisine gösterilen gümüş tabağa yetmiş iki altın verdi; Alâaddin de, yiyecek alması için bu parayı annesine verdi. Öteki tabaklarla tepsi de, böylece birer birer satıldı.

Bu gelir kaynağı tükenir tükenmez bir para kaynağını sağlayan lambaya tekrar başvurma zorunluluğu doğdu. Bu sıralarda, Alâaddin ile annesi o basit ve yoklukla dolu hayatlarını değiştirdiler ve kendilerini böylece yıllarca idare ettiler.

Alâaddin bir gün şehirde dolaşırken, sultanın kızının hamama gitmek için sokağa çıktığını öğrendi. Bu durum genç kızı görmek konusunda onun merakını kışkırttı. Bunun için hamam kapısının arkasında kendisine gizli bir yer buldu ve küçük bir delikten içeriye bakmaya başladı.

Uzun zaman beklemedi, prenses hizmetçilerinden ve korumalarından oluşmuş bir kalabalığın eşliğinde görüldü. Genç kız, üzerindeki tülден örtüyü çıkardı ve Alâaddin'e güzel vücuduyla görüldü.

Prenses, benzeri bulunmaz derecede çok güzel bir esmerdi. Yüz çizgileri çok düzgündü. Alâaddin'in gözleri öyle kamaşmıştı ki, kıza aşık oldu.

Evine dönünce, heyecanını gizleyemedi. Hayret içinde kalan annesi, başına bir şey gelip gelmediğini ya da hasta olup olmadığını sordu. Alâaddin cevap vermedi, sedirin üzerine oturdu ve prensesin güzel yüzünün hayali içinde uzun bir süre hareketsiz kaldı.

Ertesi gün, annesine:

– Anne, dedi, dünkü suskunluğumu artık boza-cağım. Sandığın gibi hasta değilim; sana duygularımı söylemeye gücüm yetmedi. Dün, prensesin hamama gideceğini öğrenince, onu görme hevesine kapıldım. İşte durumumdaki değişikliğe neden olan bu olaydır. Prensesi derin bir tutkuyla seviyorum. Onunla evlenmeye karar vermiş bulunuyorum. Evlenme teklif edeceğim.

Alâaddin'in annesi, oğlunu dikkatle dinlemişti. Fakat onun prensesle evlenmek için öneride bulunmak niyetinde olduğunu işitince, kahkahayla gülmekten kendini alamadı.

– Aman, oğlum, sen neler düşünüyorsun? dedi. Böyle bir sözün ağzından çıkması için herhâlde aklını kaybetmiş olman gerek.

– Anne, seni temin ederim ki, hamdolsun, aklım başımda. Düşüncemi garip bulacağını, bana çıkışacağını zaten biliyordum. Fakat bütün bunlar, kararında ısrar etmeme engel olamayacaktır.

– Peki ama, oğlum, sultana böyle bir öneride bulunmanın için kimi aracı kılacağını bilemiyorum.

– Kim olacak anne, sen!

Şaşalayan kadın:

– Ben mi? diye bağırdı. Böyle bir şeyi ben nasıl yapabilirim? Düşün bir kere, oğlum! Sultanın kızı ile evlenmeyi düşünmek cesaretine sahip olmak için, sen kimsin?

Alâaddin karşılık verdi:

– Anne, ne söylersen söyle, sözlerin duygularımı değiştirmez. Senin aracılığınla prensese evlenme önerisinde bulunacağım. Senden istediğim bir iyiliktir ve bunu benden esirgememeni özellikle rica ederim.

Alâaddin'in annesi, sağduyudan çok uzak olan böyle bir kararda oğlunun ısrar etmesini görmekle, büyük bir sıkıntı içinde kalmıştı.

– Oğlum, dedi, bu kadar garip bir fikir senin nereden aklına geldi? Bana kalırsa, bu olmayacak garip öneriyi yapmak için sultan hazretlerinin huzuruna çıkman düpedüz bir terbiyesizlik. Sanıyor musun ki, beni bir deli saymayacak ve çok kötü bir muameleyle kovmayacak. Başka bir neden daha var, oğlum. Bilirsin ki sultanların karşısına daima bir armağanla çıkılır. Sen ne gibi bir armağan sunacaksın?

– Lambayı getirirken, yanımda bazı değerli taşlar da vardı. Bu paha biçilmez taşlar, herhâlde, sultanın hoşuna gidecektir. Bunları içine koymak için oldukça büyücek bir porselen kabın vardır muhakkak. Şu kabı getir de, bakalım taşlar ne şekil alacak?

Alâaddin'in annesi, porselen kabı getirdi ve Alâaddin taşları kabın içine koyarak sıraladı. Taşlar, gün ışığında öyle bir şekilde parıldadı ki, ana ile oğul, gözleri kamaşmış bir hâlde kaldılar.

Alâaddin, taşları epeyce seyrettikten sonra:

– Anne, artık, sultana bir armağan sunmak gibi bir bahane ile bunu yapamayacağını söyleyemezsin. Bu, öyle bir armağan ki, sana bütün kapıları açacak, çok güzel bir kabul göreceksin.

– Armağanın etki yapacağından kuşku yok ve bunu anlamakta bir güçlük çekmiyorum. Ama ricamı söylemem gerekince, öyle hissediyorum ki, kendimde güç bulamayacağım.

Alâaddin, kararının yerine getirilmesi konusunda annesini zorladı ve kadın, analık şefkatinin etkisi altında kalarak evladının isteğine boyun eğmeye mecbur oldu. O gün vaktin çok geç olması dolayısıyla, sultanın huzuruna çıkma işi ertesi güne bırakıldı.

Ertesi gün, Alâaddin saraya gitmesi için annesini ortalık ağarmadan uyandırdı ve çabuk giyinmesini sağladı. Kadın, içinde değerli taşlar bulunan porceleni alarak bir beze sardı ve çıkıp gitti.

Divanla işi olan kişilerin kalabalığı çok fazlaydı. Sarayın kapıları açıldı, Alâaddin'in annesi de kalabalığa takıldı toplantı salonunda durdu ve sultanın karşısına dizilmiş olan kişilerin karşısında yer aldı.

Herkes dilekçe sırasına göre birer birer çağırıldı;

şikâyetleri dinlendi ve belirli saate kadar gereken kararlar verildi. Sultan divan toplantısına son verdi.

Alâaddin'in annesi, sultanın çekilmekte olduğunu görünce, sultanın o kadar kişiyi dinlemekten yorulduğunu sandı ve o da dışarı çıkarak evine döndü.

Alâaddin, annesinin armağanla geri döndüğünü görerek, sebebini kabule değer buldu, sabretti.

Ertesi gün, Alâaddin'in annesi tekrar saraya gitti; fakat divan kapısının kapalı olduğunu gördü ve toplantının iki günde bir yapıldığını öğrendi.

Kadıncağız bu gidiş dönüşü, birincisi gibi altı kez yaptı. Belki de, boşu boşuna yüz kez tekrarlayacaktı. Bereket versin ki, onu her toplantıda görüp sabır ve tahammülü hakkında bir fikre sahip olan sultan, son toplantıda vezirine işaret ederek, kadını yanına çağırttı:

– Söyle bakalım hatun, nedir derdin?

Kadın cevap verdi:

– Hükümdarların hükümdarı, efendimize sunacağım konu için huzurunuzda çıkmak cesaret ve cüretinde bulunduğumdan dolayı beni bağışlamalarını istirham ediyorum. Sunacağım şey o kadar anlamsız ki sultanıma bunu önerirken titriyorum.

Sultan, kadına daha serbest konuşmak fırsatını vermek için, herkesin dışarı çıkmasını emretti. Bundan sonra, hiç çekinmeden amacını söylemesini bildirdi.

Herkesin karşısında açıkça konuşmak sıkıntısından kurtulmuş olan kadın, sultanda uyanması olası kızgınlığın yatışmış olmasından emin olmak istedi.

– Efendimiz, dedi, tekrar istirhamda bulunmaya cüret ediyorum kendileri isteğimi küstahça bulurlarsa, beni şimdiden bağışlasınlar.

Alâaddin'in annesi, bunun üzerine, Alâaddin'in prensesi nasıl gördüğünü ve görür görmez ona nasıl şiddetli bir aşkla tutulduğunu ve onu hiç olmayacak tutkudan vazgeçirmek için kendisinin gereken her şeyi söylediğini anlatarak, sözlerine şunu ekledi:

– Fakat, oğlum, fikirlerinde ısrar ederek, efendimiz hazretlerinden prensesi istemeye gitmediğim takdirde, umutsuzluk dolayısıyla kötü bir hareketle bulunmak tehdidiyle beni korkuttu. Yalnız beni değil, oğlumu da bağışlamalarını efendimizden bir kez daha istirham ediyorum.

Sultan, bütün bu sözleri, hiçbir hiddet ve kızgınlık belirtisi göstermeksizin dinledi ve bu saf kadına cevap vermeden önce, taşıdığı bezin içinde ne olduğunu sordu. Kadın, porselen kabı hemen meydana çıkardı ve sultana sundu.

Sultan, çok parlak ve iri taşları görünce, anlatılamayacak kadar derin bir şaşkınlık içinde kaldı. Bir süre sessiz ve sakin bir şekilde kaldıktan sonra, yüksek sesle:

– Ne güzel, ne pahalı taşlar bunlar! dedi.

Değerli taşları birer birer inceledikten sonra vezirine doğru döndü:

– Söyle bakalım, dedi, böyle bir armağan hakkında ne düşünüyorsun? Kızıma layık değil mi? Bana böyle bir armağan veren kişinin kızımı istemesine ne diyebilirim?

Daha sonra, Alâaddin'in annesine dönerek:

– Haydi, git artık, dedi. Öneriyi iyi karşıladığımı oğluna söyle. Fakat şunu da hatırlatayım ki, kızımı ancak üç ay sonra evlendirebilirim. Bu sürenin geçmesinden sonra bana gelin.

Alâaddin'in annesi, çok uygun bir cevap almış olmasından dolayı son derece sevinerek evine döndü. Alâaddin'in umut edebileceği ya da umutsuzluktan öleceği önemli sorun hakkındaki sorusu üzerine, kadın:

– Oğlum, dedi, çok sevineceğini bildirmekle söze başlıyorum.

Bunun üzerine saraydaki tüm görüşmeleri birer birer anlattı.

Alâaddin bunu öğrendiği zaman, kendini ölumlülerin en mutlusu saydı ve yaptığı fedakârlıklar için annesine teşekkür etti. Çok sabırsız bir hâlde olduğu için, üç aylık zaman ona pek uzun göründü ve sultanın geri dönülmez veya tutulmaz gibi saydığı sözüne güvenerek sürenin geçmesini sabırla beklemeye karar verdi.

Bu geçen günleri birer birer sayarken süre doldu ve annesini saraya gönderdi.

Kadın, önceden olduğu gibi aynı yerde huzura çıktı; sultan onu hemen tanıdı ve vermiş olduğu sözü hatırladı. Kadının yaklaşması için emir verdi.

Alâaddin'in annesi, tahtın eteğine kadar ilerledi, eğilerek hükümdarı selamladı, sultan da ne istediğini kadına sordu.

Alâaddin'in annesi cevap verdi:

– Efendimizin huzurlarına bir kere daha çıkmış bulunuyorum. Oğlumun bir isteği vardı ve bu istek için üç aylık bir süre verilmişti. Bu sürenin bitmiş olduğunu efendimize bildirmeye geldim.

Aslında sultan bu kadar uygunsuz bir evliliğin unutulması için bu süreyi vermişti. Kadına cevap vermeden önce, vezirin fikrine başvurmayı gerekli buldu ve bu birleşmenin anlamsızlığını ona bildirdi. Vezir:

– Efendimiz, diye cevap verdi, bu işten sıyrılmanın bir yolu var. O da şudur, prenses için öyle bir para istemeli ki, Alâaddin'in serveti bu parayı karşılamasın.

Sultan, öneriyi onayladı. Alâaddin'in annesine dönerek:

– Hatun, vermiş olduğum sözü tutmaya hazır olduğumu oğlunuza söylersiniz, dedi. Yalnız bu verilmiş olan sözün yerine getirilebilmesi için, oğlunuz bana, armağan olarak getirmiş bulduğunuz taşların tıpkısı olmak üzere bu taşlarla dolu som altından kırk büyük leğen, bu leğenleri taşıyacak kırk siyah köle ile hepsi de genç ve çok iyi giyindirilmiş bir o kadar beyaz köle göndersin. Hepsi bu kadar, hanım, cevabınızı bekliyorum.

Alâaddin'in annesi, bu haberden oğlunun hiç de hoşlanmayacağını kendi kendine söyleyerek çekildi.

Evine döndüğü vakit sultanın sözlerini aynen ilettili ve sonra:

– Cevabını bekliyor, oğlum, dedi. Fakat ben, öyle sanıyorum ki, bu cevabı daha uzun zaman bekleyecek.

– Hayır, anne, cevabın verilmesi uzun sürmeyecek. Bırak, ben ne yapacağımı bilirim.

Alâaddin'in annesi, yiyecek almak, ev gereksinimini karşılamak için dışarı çıkınca, Alâaddin lambayı tuttu ve elini üzerine sürdü. Cin, hemen göründü:

– Ne istiyorsun? İsteğini yerine getirmeye hazırım.

Alâaddin:

– Dinle, dedi. Sultan, evlenmem için kızını bana verecek. Fakat önce değerli taşlarla dolu som altından kırk büyük leğen, bu leğenleri taşıyacak kırk siyah köle ile hepsi de genç ve çok iyi giyindirilmiş bir o kadar beyaz köle istemektedir. Haydi git ve bu armağanları bana çabucak getir.

Cin, pek kısa bir zaman sonra, kırk leğeni taşıyan seksen köleyle birlikte tekrar göründü ve sonra ortadan kayboldu.

Alâaddin'in annesi pazardan dönüp o kadar kalabalığı ve o kadar muazzam serveti görünce hayretler içinde kaldı, adeta nutku tutuldu.

Alâaddin:

– Anne, dedi, prensesin çeyizini götürmen için saraya gitmen gerekiyor.

Annesinin cevabını beklemeksizin, sokak kapısını açtı ve başı üstünde som altından bir leğen taşıyan ve onun arkasında da bir beyaz köle bulunan bütün siyah köleleri en sonuncusuna kadar olmak üzere geçit resmi yapar gibi yürüttü.

En öndeki köle yüzünden yoldan geçenler durdu ve kısa bir zaman sonra kervanı görmek isteyen halk kalabalığıyla tüm sokaklar dolup taşı.

Her kölenin üzerindeki giysi çok zengindi. Herkes onlara baktıkça, gözlerinin kamaştığını hissediyordu.

Bu harika kervan, sarayın birinci bahçesi kapısına kadar böylece yürüdü. Kapıcılar, ağızları açılmış bir hâlde, kölelerin geçişini hayranlıkla seyrettiler. Kervan, sultana ait binanın bulunduğu ikinci bahçeye kadar ilerledi. Saray koruma birliği muhakkak ki çok görkemliydi, fakat bu görkem seksen kölenin yanında tamamen siliniyordu.

Haberdar edilmiş olan sultan, kafilenin içeri girmesi için gereken emirleri verdi. Kafile, bir kısmı sağdan, bir kısmı da soldan olmak üzere gayet mükemmel bir düzenle içeri girdi. Siyah köleler, tah-tın karşısında bir yarım daire oluşturduktan sonra, leğenleri yerdeki halıların üzerine koydular ve hep birden yere kapandılar. Tekrar ayağa kalktılar ve elleri göğüsleri üzerinde kavuşmuş bir hâlde ayakta kaldılar.

Bu sırada, Alâaddin'in annesi, tahta doğru ilerledi ve sultana:

– Efendimiz, dedi, oğlum, prensesin bu armağandan çok daha üstün bir değerde olduğunu bilmekte ve bunu takdir etmektedir. Bununla birlikte bu değersiz armağanın kabul edilmesini umut etmektedir.

Gözleri kamaşmış, şaşkın bir hâl almış olan sultan, artık bir şey diyecek durumda değildi. Damadı olacak kişinin ne olduğu hakkında bilgi almaya hiç lüzum görmeksizin:

– Hatun, dedi, kızımı vermeye hazırım. Git, oğluna haber ver, kendisini bekliyorum.

Alâaddin'in annesi, iyi bir haber getirdiğini duyuran bir tavırla evine döndü:

– Oğlum, dedi, sultan, prensesle evlenmeni sonuçlandırmak için seni bekliyor.

Bu habere pek sevinen Alâaddin, odasına çekildi. Oda içinde, elini lambaya sürttü ve cin göründü.

Alâaddin:

– Cin, dedi, banyo yapmam için seni çağırdım. Yıkanma işim bittikten sonra, en zengin, en görkemli giysiyi giymek isterim; böyle bir giysiyi şimdiye kadar hiçbir hükümdar giymemiş olmalı.

O, bu sözü henüz bitirmişti ki, cin, kendisini bir hamama götürdü, güzel kokulu sular ve sabunlarla yıkadı, pakladı. Alâaddin, hamamdan çıktıktan sonra, giysiyi buldu ve giydi.

Cin, onu evine götürünce:

– Ey cin, dedi, senden şimdi bir şey daha isteye-

ceğim. Bana sultanın ahırında bulunmayan güzel bir at getireceksin. Senden şunu da istiyorum; mayetimi oluşturmak üzere çok zengin biçimde giydirilmiş kırk kölenin gelmesi gerek. Hem annem, hem de benim için hizmet etmek üzere altı kadın ve on kese içinde on bin altın getir. Haydi git ve bu işi çabuk gör.

Cin ortadan kayboldu ve hemen, at, kırk köle ve Alâaddin'in annesi için de, her biri başka başka giyinmiş altı kadın getirdi. Alâaddin, hizmet edecekleri hanımı tanıtmak için kadınları annesiyle tanıştırdı. Sonra cine gitmesi için izin verdi ve artık yola çıkmaktan başka bir şey düşünmez oldu.

Ömründe hiç ata binmediği hâlde, ata binişi, herkese çok zarif göründü. Geçtiği caddeler, sokaklar binlerce insanla dolup taşıyor ve her taraftan sesler yükseliyor ve hele keseleri taşıyan köleler, sağa, sola altınları serptikçe, haykırışlar, alkışlar daha çok artıyordu.

Sultanın bu genç adama kızını verdiği haberi ortalığa yayıldığı için, hiç kimse bu adamın serveti ve kişiliğiyle ilgilenmiyordu.

Alâaddin böyle bir debdebe ile saraya varmış ve bütün saray personeli onu karşılamaya hazırlanmıştı.

Sultan, Alâaddin'i görünce, onun güzel ve sevimli yüzü, gururlu tavrı karşısında hayrete düştü. Yere kapanmasına engel olmak için tahtından aşağı indi

ve onu çok samimi dostluk havası içinde kucakladı. Kendisiyle veziri arasına oturmaya mecbur etti.

Bunun üzerine, Alâaddin söz alarak:

– Efendimizin bana bağışlamış oldukları onura erişmiş bulunuyorum, dedi. Fakat efendimizin bendeleri olduğumu hiçbir zaman unutmadım ve ısrarımdan dolayı da kendilerinden af diliyorum. Bununla beraber, dileğimin gerçekleşmediğini görerek umudumu kestiğim zaman çekeceğim acının beni ölüme sürükleyeceğini de efendimizden gizlemeyeceğim.

Sultan cevap verdi:

– Vermiş olduğum sözden şüphelenmekle haksızlık etmişsiniz, oğlum.

Sultan bu sözü söyler söylemez, bir işaret verdi. Hemen borazanlar, davullar çalmaya başladı ve bu sırada, Alâaddin, çok büyük bir şöenin hazırlanmış olduğu zarif döşenmiş bir salona götürüldü.

Sultan, Alâaddin’le birlikte yemek yedi. Yemek biter bitmez, adliye nazırı çağırıldı ve sultan, kızı ile Alâaddin’in evlenme sözleşmesinin hazırlanmasını buyurdu. Bundan sonra, Alâaddin’e evlenme töreninin aynı günde yapılmasını isteyip istemediğini sordu.

Alâaddin:

– Efendimiz, dedi, çok sabırsızım, bunu herhâlde takdir buyurursunuz. Fakat prensesin kişiliğine yakışır bir sarayı inşa ettirinceye kadar, efendimizin

izin vermesini istirham edeceğim. Bu nedenle bana uygun bir yer ayrılmasını efendimizden rica ediyorum.

Sultan:

– Dilediğiniz herhangi bir arsayı alabilirsiniz, oğlum, diye cevap verdi.

Ve bu sözleri söyledikten sonra, kendisinden çekilme iznini isteyen Alâaddin'i bir kez daha kucakladı ve her zaman beraberinde yaşamış, saray içinde hayat sürmüş en yakın dostu gibi ona derin bir samimiyet gösterdi.

Alâaddin evine dönmüştü. Kapıdan içeri girer girmez, doğruca odasına çekildi; lambayı eline aldı, cini çağırdı.

– Cin, dedi, eğer mümkünse, bugün, şimdiye kadar benim için yaptığın şeylerden çok acele olmak üzere önemli bir iş var. İçine prensesin yerleşmesine uygun bir sarayın inşa edilmesini senden istiyorum. Malzeme seçimini sana bırakıyorum. Yalnız senden şunu isteyeceğim ki, bu sarayın en yüksek kısmında, kubbe şeklinde bir büyük salon yapacaksın ve bu salonun yirmi dört penceresi olacak. Bu sarayın bir bahçesi ve içinde altın ve gümüş paraları içeren bir hazinesi olmasını istediğim gibi, seyisleriyle birlikte, güzel atlarla dolu ahırların ve prensese hizmet edecek gerekli personelin bulunmasını da istiyorum. Haydi, şimdi git, bütün bunlar tamamlanınca geri dön.

Alâaddin sözünü bitirdiği zaman güneş batmak üzereydi.

Ertesi gün, şafak sökerken, cin geldi:

– Sarayınız hazırdır, gelip görebilirsiniz, dedi.

Onu hemen götürdü ve Alâaddin, hiç ummadığı çok kısa bir zaman içinde tamamlanmış muazzam bir saray karşısında kendini buldu. Sarayı baştan-başa inceleyip hayalinde canlandırdığından çok daha zarif ve mükemmel bulduktan sonra, cine:

– Cin, dedi, beni çok memnun ettin, bundan daha fazlası olamaz. Yalnız senden tek isteğim kaldı. Bu da, sultanın sarayından bu saraydaki prensese ayrılmış dairenin kapısına kadar en güzel kadifeden yapılmış bir halının serilmesidir.

Bu yeni istek de yerine geldi ve cin, Alâaddin'i evine götürdü.

Alâaddin, annesini, güzel giysilerinden birini giymekle ve süslenmekle meşgul bir hâlde buldu. Ona saraya gitmesini söyledi ve kadın, yanında hizmetlilerle pek az bir zaman sonra saray yolunu tuttu. Bundan sonra, Alâaddin, ata bindi ve bir gün önceki debdebeyle kendi sarayına gitti.

Alâaddin'in annesi, büyük bir saygıyla karşılandı ve prensesin odasına götürüldü. Prensese, kadını kucaklayarak öptü, sedire oturttu ve hizmetlileri kendisini giydirip süslerlerken, kaynanasına bir kahvaltı şöleni verdi. Sultan da bu kahvaltıyı onurlandırdı.

Akşama doğru, prenses, babasından izin istedi ve çok uyumlu müzik sesleriyle, Alâaddin'in annesinin eşliğinde ve peşinde yüz cariye ve epeyce koruma olduğu hâlde, kocasının sarayına doğru yürümeye başladı. Yan taraflarda dört yüz kişiden oluşmuş saray hizmetlileri ellerinde meşaleler tutuyordu.

Prenses, böyle bir düzen içinde yeni saraya vardı ve kendisini sevinç içinde karşılayan Alâaddin tarafından çok büyük bir şöenin hazırlanmış olduğu salona götürüldü.

Prenses sofraya oturdu ve yemek sonuna kadar devam eden bir konser hemen başladı. Aynı zamanda kadınların ve erkeklerin dansları, saz çalanların ahengine uyarak bu eğlenceli anlar çok hoş geçti ve gece büyük zevk ve sefa içinde son buldu.

Ertesi gün düğün eğlenceleri yeniden başladı; Alâaddin, sultanı, büyük veziri ve sarayın başlıca ileri gelen kişilerini yemeğe davet etti. Sultan daveti kabul ederek yeni saraya geldi ve gördüğü şeyler, üzerinde o kadar büyük bir etki yaptı ki, zaman geçip sarayına döndüğü sırada derin bir hayranlık içindeydi.

Törenler sona ermiş ve Alâaddin, servetine uygun bir hayat sürmeye başlamıştı. Sarayına kapanıp kalmak istemedi, kendini şehir halkına göstermeyi ihmal etmedi; her dışarı çıkışında, yolu üzerine birikmiş halka köleleri aracılığıyla altınlar dağıttı. Bu

cömertliğinden dolayı herkesin takdirini kazandı ve hayır duasını aldı.

Alâaddin, böylece, yıllarca kendini yönetip dururken, kendisine bu yüksek ve zengin hayatı sağlama yolunu bulmuş ve bunu istemeyerek yapmış olan büyücü, büyücülük ilmi sayesinde, Alâaddin'in nasıl bir görkem ve saltanat içinde yaşadığını keşfetti ve hiddetinden ölecek dereceye geldi.

Hemen ertesi gün, intikamını almaya karar verdi; hemen yola çıkarak, Alâaddin'in yaşamakta olduğu şehre vardı.

Şehirde dolaşıp dururken, Alâaddin'in sarayından söz edildiğini duydu. Hemen kendisine gösterilmiş olan yolu tuttu. Sarayı incelediği zaman, Alâaddin'in bu sarayı inşa ettirmek için lambadan yararlanmış olduğunu anladı.

Kendi kendine, "Ben bu lambayı ele geçireceğim," dedi.

Yalnız bütün sorun, lambanın nerde olduğunu bilmektir. Gerçi bu konuda bir sıkıntısı olmadı; kısa sürede lambanın sarayda olduğunu keşfetti.

Alâaddin, ne yazık ki, o sıralarda, sekiz gün sürecektir bir av partisine gitmişti. Büyücü bunu öğrenince fırsattan yararlanmaya niyetlendi. Bir hile düşündü; bunun için bir lambacıya gitti, bu lambacıdan bir düzine kadar lamba alıp bir sepete koydu ve bu sepet kolundayken, Alâaddin'in sarayına yaklaşıp bağırırmaya başladı:

– Eski lambaları yenileriyle değiştiriyorum!

Sarayın etrafında dönerek, bu sözü bağırarak o kadar fazla tekrarladı ki, prenses ne olduğunu görüp anlamak için kölelerinden birini dışarıya çıkardı.

Köle geri dönünce:

– Prensesim, dedi, içi yepyeni lambalarla dolu bir sepet taşıyan deli. Lambaları satmıyor, eskilerle değiştirmek istiyor.

Başka bir köle kadın:

– Madem ki, eski lambalar değiştiriliyor, dolabın üzerinde bir tane var, onu değiştirelim, dedi. Eğer prenses arzu ederlerse, bu delinin eski bir lambayı bir yenisiyle değiştirecek kadar deli olup olmadığını öğrenmiş olurlar.

Sözü geçen lamba, Alâaddin'in o büyülü lambasıydı ve o, ava çıkmadan önce, kaybolması korkusuyla lambayı dolabın üzerine koymuştu.

Prenses, saray korumalarından birine emir vererek, bu lamba değiştirme işinin yapılmasını söyledi. Koruma, emri alınca, saraydan dışarı çıkıp sihirbazı gördü ve eski lambayı göstererek seslendi:

– Şuna karşılık bana bir yenisini ver.

Büyücü, hemen harekete geçerek, adeta kapar gibi eski lambayı aldı ve sonra korumaya bir yenisini verdi.

Değiştirme işi olmuş ve büyücü hemen oradan uzaklaşarak şehir kapılarından birine kadar acele acele yürümüştü. Kıra çıktığı zaman, kuytu bir yer

seçti ve gecenin bastırmasını bekledi. Ortalık kararınca, göğsüne sakladığı lambayı çıkardı ve elini üzerine sürttü. Bu hareketten sonra cin, o her zamanki sözleriyle büyücünün karşısına dikildi.

Büyücü:

– Sana emrediyorum, iyi dinle dedi. Şu şehirde inşa etmiş olduğun sarayı, içinde oturanları buradan hemen kaldırıp Afrika'nın herhangi bir yerine taşı.

Cin, bu emri bir anda yerine getirdi.

Biz, şimdi, büyücüyü ve prensesin Afrika'ya taşınmış sarayını bırakalım da, sabahleyin kalkınca, Alâaddin'in sarayının bulunduğu yere bakmayı alışkanlık edinmiş olan sultanın nasıl bir şaşkınlık içinde bulunduğunu ve o yerde bomboş bir araziye nasıl gördüğünü açıklamaya çalışalım.

Sultan, bu durum karşısında büyük vezirini çağırttı.

Sarayın ortadan kayboluşunu henüz bilmeyen vezir aceleyle geldi ve sultan kendisine:

– Olağanüstü acayip bir şey oldu, söyle bana, Alâaddin'in sarayı nerde? diye sorunca, vezir şaşkınlığından dona kaldı.

Büyük vezir bir pencereye doğru yürüdü.

– Efendimiz herhâlde hatırlayacaklardır, kendilerine bu sarayın bir büyü işi olduğunu belirtmiştim.

Sultan, son derece asabileşti:

– Bu sahtekâr neredeyse yakalanıp bana getirilsin, kafasını kestireceğim, süvarilerimden otuz kişiyi gönderin, sahtekârı zincire vurup buraya getirsinler.

Atlılar hemen hareket ettiler ve şehre beş, altı saatlik bir mesafede Alâaddin'e rastladılar. Kendisini tutuklama ve suçlu olarak sultana götürme emrini almış bulunduklarını bildirdiler. Alâaddin, hayretler içinde kalarak, neyle suçlandığını sordu; bu konuda hiçbir şey bilinmediği yolunda bir cevap aldı.

Bunun üzerine, Alâaddin'in boynuna kalın bir zincir takıldı; bir süvari zincirin bir ucunu elinde tutarak ve Alâaddin de yaya giderek, sarayın yolu tutuldu. Bu hâlini görmüş olan halk, sinirlenmiş ve kaynaşmaya başlamıştı. Halkın zapt edilmesi çok güç oluyordu.

Sultan, Alâaddin'i görür görmez, hiçbir söz dinlemeden, kafasının kesilmesi için cellada emir verdi.

Cellat emri alınca Alâaddin'i tuttu, dizüstü çöktürdü, gözlerini bağladı; sonra kılıcını kaldırarak, sultanın işaret vermesini bekledi.

Bu sırada büyük vezir, kan ter içinde koşup gelerek, halkın saray duvarlarına tırmanmakta olduğunu, duvarları yıkmaya başladığını bildirdi.

– Efendimiz, diye ekledi, eğer Alâaddin idam edilecek olursa, bunun sonucu çok fena, çok feci olacak.

Sultan önce, büyük vezirinin sözlerine pek inanmak istemedi; fakat dışarıya bir göz atınca, gördüğü manzara karşısında dehşetle irkildi; Alâaddin'in gözlerindeki bağın çözülmesini cellada emretti ve bundan sonra, suçlunun bağışlandığının bağırılarak ilan edilmesi emrini verdi.

Duvarlara çıkmış olanlar, niyetlerinden vazgeçtiler; hemen aşağı indiler ve bu haberi her tarafa yaydılar.

Alâaddin, serbest kaldığını görünce, sultanın yanına giderek:

– Suçumun ne olduğunu efendimizden öğrenmek istiyorum, dedi.

Sultan cevap verdi:

– Suçun ne mi? Bu suçun ne olduğunu bilmiyor musun, alçak? Bak da sarayının ne olduğunu bana söyle.

Alâaddin, sarayının bulunduğu tarafa baktı ve bu sıra dışı olay onu anlatımı mümkün olmayan bir şaşkınlık içinde bıraktı.

– Sarayımın yerinde olmadığını çok iyi görüyorum, efendimiz. Fakat sizi temin ederim ki, bu olayda benim hiçbir suçum yoktur.

Sultan cevap verdi:

– Senin sarayının nerede olduğu beni ilgilendirmez; beni asıl ilgilendiren kızım. Onu bana bulman gerek. Yoksa kafanı kestireceğim; hiçbir şey buna engel olamaz.

Alâaddin:

– Araştırma yapmak için efendimizden kırk günlük bir zaman verilmesini istirham ediyorum.

– Sana bu zamanı veriyorum. Ancak sakın bu zamanı kötüye kullanmaya kalkışma. Nereye gidersen git, seni adım adım izlettireceğim. İstedğim zaman, seni nerede bulabileceğimi bileceğim.

Alâaddin, çok acıklı bir durumda uzaklaştı. Çok iyi tanındığı, pek sevildiği bir şehirde artık kalamayacağı için kır yolunu tuttu. Gece karanlığı bastırırken, bir nehir kenarına vardı. Burada kendini tamamen umutsuzluğa terk etmiş bir hâlde:

“Sarayı ve güzel prensesimi nerede arayıp bulacağım?” diye söylendi. “Artık onları asla bulamam. İşin en iyisi, beni kemiren acıdan kendimi kurtarmaktır.”

Kendini nehire atmaya hazırlanırken, her şeyden önce dua etmek ve Allah’tan af dilemek zorunda olduğunu düşündü. Ellerini ve yüzünü yıkamak için suya yaklaştı. Bu sırada, ayağı kaydı ve çabucak bir kayaya tutunduğu için sulara düşmekten kurtuldu. Büyücünün vermiş olduğu halkayı hala parmağında taşıdığı için, tutunurken, bu halkayı kayaya sert şekilde sürtmüştü. Bu sırada cin görüldü:

– Ne istiyorsun? Emirlerini yerine getirmeye hazırım.

Hem şaşırın, hem de sevinen Alâaddin:

– Cin, dedi, hayatımı kurtar, beni sarayımın bulunduğu yere götür ve prensesin pencerelerinin altına koy.

Sözlerini henüz bitirmişti ki, cin, onu Afrika’ya, sarayın bulunduğu çayırın ortasına götürdü ve prensesin pencerelerinin altına koydu.

Alâaddin sarayını hemen tanıdı, yüreği umutla doldu, biraz kenara çekildi ve orada uyuya kaldı.

Ertesi sabah, kuşların cıvıltısıyla uyandı; ayağa kalktı ve prensesin pencerelerinin altında dolaşmaya başladı. Prens de kalkmış, giyinmişti. Hizmetlilerden biri dışarıya bakarken Alâaddin’i gördü ve hanımını haberdar etmek için hemen içeriye doğru

koştu. Prenses hemen pencereye geldi; Alâaddin başını kaldırdı, onu tanıdı ve sınırsız sevincini belirtten bir tavırla prensesi selamladı.

Prenses:

– İÇeri gir, dedi. Sana gizli kapıyı açacaklar.

Karı kocanın birbirlerini tekrar bulmaktan dolayı duydukları sevincin tanımı imkânsızdı. Gözyaşlarıyla karışık ilk heyecanlı anın geçmesinden sonra Alâaddin:

– Sevgili prensesim, dedi, birbirimize söyleyecek birçok şeyimiz var; ama bunlardan önce, yirmi dört pencerele salondaki dolabın üzerine koymuş olduğum eski lambanın ne olduğunu bana söylemeni rica ediyorum.

Bunun üzerine, prenses, gelişen olayları, sarayla birlikte Afrika'ya nasıl taşınıp kendini orada birdenbire bulduğunu anlattı. Kendisinin Afrika'ya taşınmasına alçak bir herifin neden olduğunu da sözlerine ekledi.

Alâaddin:

– Prensesim, dedi, mademki Afrika'da olduğumuzu biliyoruz, řu hâlde o alçak herifin kim olduğunu da bana söyleyebilirsiniz. Lambanın ne olduğunu biliyor musunuz?

– Onu göğsüne koydu ve karşımda, bir ganimet bulmuş gibi sarıp sarmaladı.

– Bu alçak herifin sana karşı davranışı nasıl? Bunu bana söyleyebilir misin?

Prenses:

– Buraya geldiğim günden beri, günde bir kez karşıma çıkarak bana görünüyor, diye cevap verdi. Babamın başını kestirmiş olması nedeniyle artık seni hiç göremeyeceğimi bana inandırmak isteyerek kendisiyle evlenmeye razı olmamın yollarını araştırıyor. Fakat benden gözyaşından başka cevap alamıyor ve böylece çekilip gitmeye mecbur kalıyor.

– Prensesim, hem senin, hem de benim düşmanım olan bu adamdan kendimizi kurtarmamız için bir çıkar yol bulduğumu sanıyorum. Bunun için şehre gitmem gerekiyor, ama ancak öğleye doğru dönebilirim.

Prenses, onu kapıda bekleyeceğini söyledi.

Alâaddin, saraydan dışarı çıkınca, çevreye bakındı ve bir köylü gördü. Ona yetişmek için adımlarını hızlandırdı ve yanına yaklaşıncı giysilerini değiştirme önerisinde bulundu. Kıyafet değişimi işi bitti ve Alâaddin, şehrin yolunu tuttu. Şehre varınca, bir eczacı dükkânına girdi, bir çeşit toz satın aldı ve sonra, hızla sarayına döndü.

Gizli kapı hemen açıldı ve karısının yanına çıktı.

– Prensesim, dedi, sana musallat olan adama karşı duymakta olduğun nefret, belki de önerilerime göre hareket etmek zorluğuna katlanmanı gerektirecektir. Bu adamdan kurtulmak için bazı sıkıntılara girecek ve bunları gizlemeye çalışacaksın. Hemen, şimdiden, en güzel giysilerini giymeye baş-

la. Büyücü gelince, onu güler yüzle karşıla, yemeğe davet et, ona ülkenin en nefis yiyeceklerini ikram edeceğini söyle, ondan da şerbet getirmesini rica et, gidip bulmak için yanından ayrılacaktır. İşte, o zaman, dönmesini beklerken, bardaklardan birine şu tozu atarsın ve hizmetçilerine haber vererek, o bardağa şerbet konularak getirilmesini işaret edersin. Büyücüyle yiyip içtikten sonra, kendi bardağıyla onun bardağını değiştirirsin. Büyücü şerbeti içer ve sen de onun yere yuvarlandığını görürsün.

Alâaddin sözünü bitirince, prenses:

– İsteğini yerine getirmek benim için gerçekten çok zor olacak; ama başarmaya çalışacağım, dedi.

Bundan sonra, Alâaddin, karısından izin istedi ve günün kalanını saray çevresinde geçirmek üzere çıkıp gitti.

Kocasının çekilmesinden sonra, prenses, saçlarını düzeltti ve çok pahalı bir giysi giydi. Hazırlanma işi bittikten sonra, büyücüyü beklemek üzere bir sedire oturdu.

Büyücü her zamanki saatini kaçırmayarak geldi. Prensес, hemen ayağa kalktı ve eliyle işaret ederek başköşeyi gösterdi. Adam, bu davranış karşısında oldukça hayret içinde kaldı.

Prensес:

– Herhâlde çok hayret ediyorsunuz, dedi. Beni şimdiye kadar gördüğünüzden bambaşka şekilde görmeniz, kesinlikle sizi şaşırtıyor. Bendeki değiş-

min nedeni şu: Alâaddin'in ne olduğu hakkında bana söylemiş olduklarınızı iyice düşündüm; babamın öfkesinden kurtulamayacağına ben de kanaat getirdim. Bütün hayatım boyunca ağlamakla, gözyaşlarıyla onu tekrar hayata getiremeyeceğini düşündüm. Böylece kendimi avutmak için bir yol bulmam gerektiğini anladım. İnsanların arasına karışmak, arkadaşlık ederek hayatıma yeni bir şekil vermeye başlamak amacıyla birlikte yemek yememiz için hazırlık yapılmasını emrettim. Mahzenimde üzüm şırası var; oysa Afrika şerbetinden tatmak istiyorum. Bana bunun en iyisini bulacağınızı umut ediyorum.

Büyücü prenesteki bu değişiklikten çok memnun bir hâlde ve kalbi umutla dolu olarak, hemen şerbeti getirmeye koştu ve çabucak döndü. Fakat prenses, bu kısacık zaman içinde Alâaddin'in getirmiş olduğu tozu bir kadehe attı.

Sofraya oturmuşlardı. Biraz yemek yedikten sonra, tavır ve hareketleriyle büyücüyü mest etmiş olan prenses, sonunda içecek getiren kadına işaret verdi. Kadın, şerbetle dolu iki bardak getirerek birini prensese, öbürünü de büyücüye verdi.

Her ikisi de şerbet bardaklarını ellerine alınca, prenses:

– İnsanlar birbirini sevince, sizin ülkenizde şerbet içme usulü nasıldır, bilmiyorum. Fakat bizim ülkede bardaklar değiştirilir ve iki kişi birbirinin sağlığına içer.

Prenses, bu sözü söylerken, elinde tuttuğu bardağı karşısındaki adama uzattı. Mutluluğun ve sevincin son sınırına gelmiş olan büyücü, bu değiştirme işinin bir an önce bitmesi için çok acele etti ve prensesin sağlık ve afiyetine bardaktakileri bir dikişte içti. Pek az bir zaman sonra gözleri kaykıldı ve cansız bir hâlde yere yıkıldı.

Büyücü henüz yere yuvarlanmıştı ki, Alâaddin içeri girdi ve prenses tarafından coşkuyla karşılandı.

– Şimdi, dedi, buraya nasıl geldinizse, hemen Çin’e döneceksiniz.

Alâaddin, cesede yaklaştı, ceketi açtı, lambayı çekip çıkardı ve elini üzerine sürdü. Cin hemen göründü.

– Cin, dedi, bu sarayın derhâl Çin’e taşınmasını sana emrediyorum.

Taşınma işi hemen oluverdi.

Sultan, prensesin kaçırılmasından beri, üzgün bir hâlde, hemen hemen hiç uyumuyordu. Sabahleyin, şafak sökerken, Alâaddin’in sarayı yerine gelmişti. Sultan, kendi odasından, sarayı hemen görmüş, bütün üzüntüleri dağılarak onun yerini sevinç almış ve hemen saraya koşmuştu.

Alâaddin, yirmi dört pencerele salondan sultanı görmüş ve onu karşılamak için aşağı inmişti.

Sultan:

– Alâaddin, dedi, kızımı görüp kucaklamadan seni göreceğim gözüm yok.

Bunun üzerine Alâaddin, sultanı prensesin da-
iresine götürdü. Sultan gözyaşları dökerek, kızını
kucakladı.

– Kızım, dedi, herhâlde çok acı çektin, olan biten
şeyleri bana anlatmanı istiyorum.

Prenses, babasının isteğini yerine getirmek için
başından geçenleri birer birer anlattı ve Alâaddin
bu anlatılan şeylere pek az bir ekleme yaptı.

Sözünü bitirirken:

– Eğer, efendimiz, salona kadar çıkmak zorluğuna katlanırlarsa, layık olduğu cezaya çarpılmış olan büyücüyü orada görecektir.

Sultan yukarı çıktı ve büyücünün ölmüş olduğunu görünce, derin bir sevgi ve şefkatle Alâaddin'i kucakladı.

– Oğlum, dedi, size karşı olan hareket biçimimden dolayı beni hoşgörünüz; babalık sevgisi beni böyle bir harekete zorladı.

Alâaddin cevap verdi:

– Gözünüzde kötü bir duruma düşmem bu büyücü yüzünden olmuştur.

– O hâlde, artık biz keyfimize bakalım, şu korkunç adamı ortadan kaldırın.

Alâaddin, büyücünün cesedinin kaldırılması için emir verdi. Sultan da, gerek prensesin gerekse Alâaddin'in saraylarıyla birlikte dönmüş olmalarının sevincini kutlamak amacıyla on günlük bir bayram yapılacağını ilan ettirdi.

Alâaddin, böylece ikinci kez ölüm tehlikesinden ve Afrikalı büyücünün zulmünden kurtulmuştu.

Birkaç yıl sonra, sultan öldü. Bir erkek evlat bırakmadığı için, prenses, babasının yerine tahta geçti ve saltanatı kocası Alâaddin'le paylaştı. Uzun yıllar birlikte, beraberce hükümler oldular ve ülkeye hayırlı olacak evlatlar bıraktılar.

XI

ALİ BABA VE KIRK HARAMİLER

İran'ın bir şehrinde, birinin adı, Kasım, öbürünün adı Ali Baba olan iki kardeş vardı. Babaları ölürlen, onlara hemen hemen hiçbir şey bırakmamıştı. Fakat Kasım, evliliğinden kısa bir zaman sonra büyük bir servete konan zengin bir kadınla evlendi. Ali Baba ise, kendisi gibi fakir bir kadınla evlendi. Her ikisinin de hayatlarını kazanmak için, civardaki ormana gidip odun kesmekten ve sonra bu odunları tüm servetlerini oluşturan üç eşeğe yükleyip şehirde satmaktan başka yaptıkları bir iş yoktu.

Ali Baba, gene bir gün, ormanda bulunduğu sıralarda, yakınına doğru ilerleyen kalın bir toz tabakası gördü. Baktı ve bir sürü atlıyı seçmekte gecikmedi. Bunun üzerine, bu atlıların harami olabileceğini aklına getirdi ve eşekleriyle meşgul olmaksızın, canını kurtarmanın yoluna baktı. Kimsenin göremeyeceği şekilde bir ağacın üzerine çıktı.

Atlılar onun bulunduğu yere geldiler, hayvanlarından indiler. Ali Baba, bunları teker teker saydı ve kırk kişi olduklarını gördü. Yanılmamıştı, bunlar hırsızdı.

Her bir atlı, atını bağladı ve çete reisi, Ali Baba'nın sığınmış olduğu ağaca yakın bir kayalığa

yaklaştı ve şu sözleri çok iyi anlaşılır şekilde söyledi: “Açıl susam, açıl!”

Bu sözün hemen arkasından bir kapı açıldı ve bütün adamlarını içeri soktuktan sonra kendi de girdi ve kapı kapandı.

Haramiler uzun zaman kayalığın içinde kaldılar. Kapı, sonunda tekrar açıldı ve adamlar dışarı çıktılar. Ali Baba, harami başının, kapının kapanması için: “Kapan susam, kapan!” dediğini duydu.

Herkes atına bindi; bundan sonra kırk harami, geldikleri yönün yolunu tuttular.

Ali Baba, neden sonra ağaçtan aşağıya indi. Kapının açılması ve kapanması için söylenmiş olan sözleri aklında tutmuş olması dolayısıyla, bu sözleri söylemenin aynı etkiyi yapıp yapmayacağını merak etti ve kapının karşısına geçerek: “Açıl susam, açıl!” dedi. Kapı ardına kadar açıldı.

Ali Baba, kendisini bir sürü yiyecek ve içecek, eşya balyaları ve özellikle yığınlar hâlinde altın ve gümüş paranın bulunduğu çok iyi aydınlanmış, çok geniş bir mağarada bulunca hayretler içinde kaldı. Artık duraksamadı, mağaradan içeriye doğru ilerledi. Gümüş paralara hiç yanaşmadı; ama altın para onu kendine doğru çekti. Üç eşğine yükleyebilecek kadar altın toplayıp torbalara doldurdu. Bu iş bittikten sonra, şehrin yolunu tuttu.

Evine dönünce, torbaları karısının önüne serdi. Kadın, bu torbaların altınla dolu olduğunu görün-

ce, kocasının bunları çalmış olduğundan kuşkulandı; fakat Ali Baba onu yatıştırdı.

Altınla dolu torbaları boşalttı ve büyük bir sır olarak çok gizli tutulmasını söyleyerek serüvenini karısına anlattı. Kadın çok sevindi ve:

– Bu altınların ne kadar olduğunu bilmemiz iyi olur, dedi. Ben bir ölçek arayayım, toprağa gömmek için sen bir çukur kazarken ben de altınları ölçmüş olurum.

Ali Baba, bu ölçme işinin hiçbir işe yaramayacağını söylediye de, karısı merakını tatmin etmek istedi ve kendisine bir ölçek vermesini istemek için Kasım'ın karısına gitti.

Kasım'ın karısı, ölçeği aramaya gitti; fakat eltişinin ne gibi bir tahıl ölçeceğini merak ettiği için, ölçeğin altına yağ sürdü.

Ali Baba'nın karısı evine döndü, altını ölçtü; sonra, kocası altınları gömerken, ölçeğin altına bir altının yapışmış olduğuna dikkat etmeksizin ölçeği geri götürdü.

Kasım'ın karısı altın parayı görünce, tanımını imkânsız bir şaşkınlık içinde kaldı. Kendi kendine:

“Nasıl olur?” dedi. “Ali Baba'nın ölçekle hesaplanacak kadar altını var! Nereden buldu bu altınları?”

Akşam olup kocası gelince, ona:

– Kasım, sen kendini zengin sanıyorsun, oysa ki aldanıyorsun. Ali Baba senden çok daha zengin,

hem de hesapsız derecede zengin. Altınını ölçekle hesaplıyor!

Kasım, bu konuda açıklama istedi ve kadın da gereken bilgileri verdi.

Bunun üzerine Kasım, kardeşine karşı müthiş bir kıskançlık duydu. Hemen ertesi gün, onun evine gitti.

– Ali Baba, dedi, biliyoruz ki, sen bir yoksul adamsın; buna karşın altını ölçekle hesaplıyorsun. Karımın size ödünç vermiş olduğu ölçeğin altında bulunan altından acaba sende ne kadar var?

Ali Baba, bu sözler üzerine, kardeşinin sırrı bildiğini kavradı. En hafif bir üzüntü belirtisi göstermeksizin, ona gerçeği açıkladı ve hazinesinin bölünmesi önerisinde bulundu.

Kasım cevap verdi:

– Önerini kabul ederim. Fakat bu hazinenin nerede olduğunu da bilmek isterim. Oraya nasıl girebilirim? Bunu bana söylemelisin; yoksa seni hükümete haber veririm.

Ali Baba, bunun üzerine, kardeşinin isteğini yerine getirerek gereken bilgileri verdi ve Kasım, hazinenin tek sahibi olmayı aklına koyarak oradan ayrıldı.

Ertesi gün, sabahın çok erken vaktinde, katırlarına büyük sandıklar yükledi ve kayalığın yakınına geldi. Kapıyı buldu ve “Açıl susam, açıl!” sözünü söyledi. Kapı açıldı, içeri girdi ve ömründe

hiç görmediği muazzam bir servet karşısında uzun süre hayranlık içinde kaldı. Eğer oraya bu serveti kaldırıp götürmek için gelmeyi düşünmemiş olsa, bu kadar altın karşısında belki bütün bir gününü seyretmekle geçirecekti. Bunun üzerine getirdiği torbaları taşıyabildiği kadar altınla doldurarak, kapıya doğru ilerledi ve “susam” kelimesi yerine “Açıl arpa, açıl!” dedi. Kapının kapalı bir durumda kaldığını görünce, öteki tahıl adlarını söylediyse de kapı açılmadı.

Aç gözlü herif, belleğini sürekli yokluyor, söyleyip duruyor, fakat kapı açılmamakta inat ediyordu. Sonunda altınla dolu torbaları yere attı ve bir ölüm kaygısı içinde kıvranarak, mağara içinde geniş adımlarla dolaşmaya başladı.

Haramiler, öğleye doğru, mağaralarına döndüler ve mağaranın önünde, sandık yüklü katırlar görünce, doludizgin ilerlediler.

Çete reisi, ayağını yere basar basmaz, elinde kılıçla dosdoğru kapıya gitti. Dışardan gelen at seslerini duymuş olan Kasım, haramilerin gelmiş olduğunu ve böylece ölümünün de yakın olduğunu anladı. Kendini kurtarmak için son bir çaba harcamaya karar verdi ve kapının açılmasıyla hemen dışarı atılmaya hazırlandı. Kapı çabucak açıldı ve Kasım, çete reisini yere devirerek hemen fırladıysa da kendisini hemen yakalayan öbür hırsızların

elinden yakayı kurtaramadı, hemen oracıkta hayata gözlerini yumdu.

Haramiler, bu cinayetten sonra, mağaraya girdiler ve Ali Baba'nın götürmüş olduğu altınların farkına varmaksızın, Kasım'ın torbalarını boşalttılar ve bu olay nedeniyle daha dikkatli davranmaya karar vererek daha uyanık bir hâl aldılar. Mağaraya girilebilmiş olmasına bir türlü akıl erdiremiyorlardı; ama her ne olursa olsun, her şeyden önce, servetlerinin güven altına alınması söz konusuydu. Bunun için de, Kasım'ın cesedini dörde bölerek ve bu dört parçanın ikisini mağara kapısının iç tarafında sağa ve öbür ikisini de sola koymayı uygun gördüler. Haramiler, bu hareketi yapmakla, böyle bir girişime cesaret etmeye yeltenen herhangi bir kişiye gözdağı vermek istiyorlardı.

Bu karar alınır alınmaz hemen uygulandı ve haramiler bundan sonra soygunculuk işlerine döndüler.

Akşama doğru, kocasının gelmediğini gören Kasım'ın karısı, kaygılanmaya başladı. Onu gece yarısına kadar bekledi; gözyaşları akmaya başladı; tutulmuş olduğu çılgınca meraktan dolayı nedamet getirdi ve ortalık ağarırken, durumu haber vermek için Ali Baba ve eltisinin evine koştu. Ali Baba, Kasım'a ne olduğunu öğrenmesi için gidip bakmak konusunda yengesinin ricasını beklemeden üç eşiği ile hemen hareket etti.

Kayalığa yaklaşırken, yerde kan görünce şaşaldı ve hele mağaraya girerken, kardeşinin parçalanmış vücudunun manzarası karşısında irkildi. Ona karşı son görevini yapmak için hiç duraksamadı, cesedin dört parçasını alarak eşeklerinden birine yükledi ve görünmemesi için de üzerine odun yükledi. Öbür eşeklere altın dolu torbaları yükleyerek şehrin yolunu tuttu ve Kasım'ın cesedini yengesinin evine götürdü.

Kapıyı Mercan açtı. Bu Mercan, çok akıllı, becerikli bir genç cariye idi. Kadını bir kenara çeken Ali Baba, ona:

– Mercan, dedi, sana bir sır söyleyeceğim, bunu kimseye söylememen gerek. Efendinin cesedi şu iki paket içindedir. Onu eceliyle ölmüş gibi gömmemiz gerekiyor. Şimdi bana hanımını çağır.

Ali Baba, durumu yengesine anlattı ve onu avutmak için, karısıyla birlikte onun evinde kalmayı önerdi. Kadın da öneriyi iyi karşıladı.

Ali Baba, rolünü iyi oynamasını Mercan'a bir kere daha hatırlattıktan sonra kendi evine döndü.

Mercan, tehlikeli hastalıklarda vücuda çok iyi gelen bir ilaç istemek için bir eczacıya gitti. Eczacı, hastanın kim olduğunu sorarak ilacı verdi.

Mercan, derin derin içini çekerek cevap verdi:

– Hasta olan efendim Kasım'dır.

Ertesi gün, Mercan, tekrar eczacıya giderek, son anlarını yaşayan hastalara verilen zemzem suyun-

dan istedi. Öte yandan, Ali Baba ile karısının, bütün gün, hüznünlü bir tavırla, Kasım'ın evine gidip geldikleri görüldü ve böylece, akşamüzeri, Kasım'ın ölüm haberi duyulunca buna hiç kimse şaşmadı.

Onu izleyen gün, sabahın erken vaktinde, dükkânını herkesten önce açan bir kundura tamircisinin o taraflarda bulunduğunu bilen Mercan, adamı görmeye gitti ve ona bir altın verdikten sonra:

– Mustafa Baba, dedi, dikiş için gerekli tüm gereçlerini al ve benimle birlikte gel; yalnız bir şartım var, gözlerini bağlayacağım.

Mustafa Baba, evvelâ güçlük çıkardı; ancak Mercan ikinci altını verince, öneriyi kabul etti. Cariye onu, efendisinin evine götürdü ve cesedin bulunduğu odaya götürerek gözlerindeki bağı çıkardı.

Bunun üzerine:

– Mustafa Baba, dedi, size getirdiğim şu parçaları dikmek için sizi buraya getirdim.

Adam, işini bitirdikten sonra, Mercan onun gözlerini tekrar bağladı ve sırrı gizlemesini tavsiye ederek adamı dükkânına götürdü.

Bundan sonra Kasım'ın gömülmesi işiyle meşgul olundu, defin işi bitti ve adamın hazin ölümü de böylece unutuldu.

Ali Baba, birkaç gün sonra eşyasını ve haramilerden aldığı parayı yengesinin evine taşıdı.

Haramiler, mağaralarına döndükleri vakit, Kasım'ın cesedini bulamayınca son derecede şaşaladılar.

Çete reisi:

– Keşfedildik, dedi. Ancak şuna emin olabiliriz ki, yakalamış olduğumuz hırsız kapıyı açma sırrını biliyordu; ancak o bu sırrı başka biriyle paylaşıyor-du; dün cesedi başka biri tarafından götürülmüştür ve hazinemiz de gözle görünür şekilde azalmıştır. Birini öldürünce, öbürünü de öldürmemiz gerekiyor. Ne dersiniz?

Çete reisinin önerisi onaylandı; haramiler, yalnızca bu işle meşgul olmak için her türlü işi bırakmanın gerektiği üzerinde uzlaştılar.

Çete reisi devam etti:

– İşe başlamak için, içinizden becerikli ve girişimci olan birinin gezgin giysisiyle şehre gitmesi ve öldürdüğümüz o adamın garip ölümünden söz edilip edilmediğini soruşturması gerekiyor. Bu adam kimdir ve nerede oturmaktadır? Yalnız, arkadaşlar, şunu da unutmayalım ki, bu işi üzerine alacak olan kişi başarısızlık hâlinde ölüm cezasına çarptırılacaktır.

Haramilerden biri:

– Ben bu işi üzerime alıyorum, dedi.

Adam, kıyafet değişimi yaptıktan sonra, geceleyin hareket etti ve ortalık ağırlarken şehre girdi. Yalnız bir dükkânın açık olduğu görülen meydana kadar ilerledi. Bu dükkân, Mustafa Baba'nın dükkânıydı.

Harami, iyi gün dileyerek adama yanaştı.

– Beybaba, işine çok erken başlıyorsun, dedi. Dikiş için gözlerin iyi görüyor mu bari?

Mustafa Baba cevap verdi:

– Her ne kadar ihtiyarsam da, gözlerim iyi görür maşallah. Hatta geçenlerde bir ölü diktim. Bu işi yaptığım yer de o kadar aydınlık değildi.

Harami, hayretle bağırdı:

– Bir ölü mü diktiniz? Yani kefenini mi diktiğini zi söylemek istiyorsunuz?

Mustafa Baba:

– Ben ne dediğimi biliyorum, dedi. Beni konuşturmak istiyorsunuz, ama daha başka bir şey öğrenemeyeceksiniz.

Aradığını keşfetmiş olduğuna hükmeden hırsız, cebinden bir altın çıkardı ve bu altını Mustafa Baba'nın eline koyarak:

– Gizli tutmak istediğiniz sırrı öğrenmek niyetinde değilim, dedi. Yalnız sizden bir ricam var ki, o da, o ölüyü dikmiş olduğunuz evi bana göstermenizdir.

Tamirci, altın parayı elinde tutarak ve bu parayı geri vermeye hazırlanarak:

– İstesem de, sizi temin ederim ki, bunu yapamam; çünkü gözlerimi bağlayarak beni bir yere götürdüler. İş bittikten sonra, aynı şekilde bıraktılar.

Hırsız devam etti:

– Siz benimle gelin. Gözlerinizi bağlayacağım ve belleğinizi yoklamanız ve bir şeyler hatırlamanız

için, aynı yolu beraber yürüyeceğiz. Alın, size bir altın daha, istediğim şeyi yapın lütfen.

İki altın Mustafa Baba'yı hareketlendirdi; kesesini çıkardı ve altınları keseye koyarak:

– Yolu hatırlayacağımı size garanti veremem; fakat hatırlamak için elimden geleni yapacağım.

Mustafa Baba kalktı, Mercan'ın gözlerini bağladığı yere kadar hırsızın götürdü ve:

– İşte, burası, dedi.

Hırsız, mendiliyle adamın gözlerini bağladı ve onun yanında yürümeye başladı.

Mustafa Baba, duraklayarak:

– Bana öyle geliyor ki, galiba daha fazla uzağa gitmedik, dedi.

Gerçekten de Ali Baba ile karısının da yaşadığı Kasım'ın evinin karşısında duruyorlardı. Hırsız, mendili çözmeden önce, tebeşirle evin kapısına bir işaret koydu ve mendili çözdükten sonra evin kime ait olduğunu sordu. Mustafa Baba, bir şey bilmediğini söyledi. Hırsız, tamirciden başka bir şey öğrenemeyeceğini anlayınca, katlanmış olduğu zorluktan dolayı adama teşekkür etti ve tekrar ormanın yolunu tuttu.

Bir süre sonra, evden dışarı çıkmış olan Mercan, eve dönerken hırsızın kapıya koymuş olduğu işareti görünce:

– Bu da ne? dedi. Bu işaretin konulmasında kesin bir amaç vardır. Dikkatli olmak gerek.

Komşu olan evlerin kapıları da aynı şekilde olduğu için, hemen eline bir tebeşir alarak, dört, beş kapının aynı yerine aynı işareti koydu.

Çetenin bulunduğu yere dönmüş olan harami, seyahati hakkında raporunu verdi; çete reisi, ona övücü sözler söyledikten sonra:

– Arkadaşlar, dedi, iyice silâhlanmış olarak hareket edelim. Şüphe çekmemek için şehre ayrı ayrı olarak gireceğiz, evi göreceğim ve ne yapmamızın gerekeceğini o zaman düşüneceğim.

Reisin sözleri alkışlandı. Hemen harekete hazır-

landılar ve aralarında oldukça mesafe bırakarak ikişer ikişer; üçer üçer yürümeye başladılar.

Çete reisi ile sabahleyin şehre gelmiş olan harami, en geriden geliyorlardı. Ali Baba'nın evine doğru yollandılar. Mercan tarafından işaret konulmuş olan kapılardan birinin önüne gelince, bütün çeteyi oraya getiren hırsız:

– İşte burası, dedi.

Fakat çete reisi, öbür kapılarda da aynı işaretin bulunduğuna dikkat etti. Bu işaretleri arkadaşına gösterdi ve adam, dört, beş kapıda da aynı işareti görünce, ne cevap vereceğini bilemedi. Yalnız bir tanesine işaret koyduğuna dair yemin etti ve bu durum karşısında hangi evin kapısına işaret koyduğunu bilemeyeceğini söyledi.

Amacının bozguna uğradığını gören çete reisi, adamlarına geri dönme emrini verdi. Bütün çete ormanda bir araya gelince, harami başı, niçin geri dönmüş olduklarını açıkladı ve bunun üzerine, bu araştırma işini üzerine almış olan hırsızın ölümü hak ettiği bildirildi ve adamın kafası kesildi.

Birincisinden daha başarılı olacağını sanan ve kendini bu işe yetkin gören başka biri, hemen meydana çıktı. Öneri kabul edildi. Adam hareket etti, Mustafa Baba'yı buldu ve Ali Baba'nın evini öğrendi. Harami, bu evin kapısındaki pek o kadar görünmeyen bir yere kırmızı bir işaret koydu. Fakat bu kırmızı işaret, Mercan'ın cin gibi gözlerinden

kaçmadı ve öbür kapıların aynı yerlerine aynı işaret koymak konusunda kusur etmedi.

Çete reisi ile adamları, birincisinde olduğu gibi, aynı ihtiyat ve tedbirle şehre yollandılar. Ancak aynı güçlkle karşılaşp durakladılar. Son derece kızan çete reisi, öfkeli bir hâlde geri döndü ve bu hâlde neden olan harami de cezasını buldu.

Çetesinden iki kişinin eksildiğini gören ve eksilmenin süreceğini görmekten korkan reis, işin başa rılmasını kendi üzerine aldı. Şehre gitti ve Mustafa Baba sayesinde evi buldu; fakat işaret koymakla vakit geçirmek istemedi; yanılmamak için evi dik-katle inceledi.

Seyahatinden çok memnun bir hâlde ormana döndü.

Haramilere:

– Arkadaşlar, dedi, suçlunun evini biliyorum. Başarılı olmamız için tasarladığım şey şudur.

Bunun üzerine, başarılı olacağına yüzde yüz inandığı yöntemi arkadaşlarına açıkladı ve herkesin onayını aldıktan sonra, onlara on dokuz katırla, yağ taşımaya yarayan otuz sekiz küpün satın alınması görevini verdi. Bu küplerin bir tanesi dolu, ötekiler boş olacaktı.

Haramiler iki, üç gün içinde, bu satın alma işi-ni bitirdiler. Çete reisi, adamlarının hepsini çok iyi silahlanmış olarak boş küplerin içine birer birer yerleştirdi ve sanki yağ doluymuş gibi, üzerlerini

bu sanıyı uyandıracak şekilde kapadı. İşler böylece düzenlenince otuz yedi haramiyi yüklenmiş olan katırlar, çete reisinin yönetiminde şehrin yolunu tuttu ve güneşin batışından bir saat sonra şehre varıldı. Çete reisi, dosdoğru Ali Baba'nın evine gitti, biraz hava almak için kapıda duran Ali Baba'yı orada bularak:

– Ağam, dedi, şu gördüğünüz zeytinyağlarını yarın pazarda satmak için getirdim. Fakat bunları nerede saklayacağımı bilemiyorum. Eğer sizi rahatsız etmezse, geceyi evinizde geçirmeme izninizi rica edeceğim. Bu iyiliği benden esirgemeyiniz.

Ali Baba cevap verdi:

– Hoş geldiniz.

Aynı zamanda, yeni gelmiş olan konuğuna yemek getirmesi ve yatak hazırlaması için Mercan'a seslendi.

Ali Baba, yemek sırasında konuğunun yanında bulundu ve yemek bittikten sonra yanından ayrıldı. Mercan'la konuşmak için mutfığa giderken çete reisi de, katırlarında bir eksiklik olup olmadığını kontrol bahanesiyle avluya girdi.

Ali Baba, konuğuna iyi bakması için Mercan'a uyarıda bulunduktan sonra:

– Yarın gün doğmadan hamama gideceğim, diye ekledi. Dönüşümde bana sıcak bir şey hazırlamayı unutma.

Sonra, yatmak için çekildi.

Çete reisi, adamlarına emirlerini verdi ve her birini ayrı ayrı dolaşarak:

– Ben pencereden küçük taşlar atınca, küpleri hemen kırıp çıkmakta geç kalmayınız, ben derhâl yanınızda olacağım, dedi.

Bu iş bittikten sonra mutfağa yollandı. Mercan onu odasına götürdü. Çete reisi, kuşku uyandırmamak için, lambayı söndürdü ve üstünde giysisi olduğu hâlde yatağa uzandı.

Efendisinin emirlerini unutmamış olan Mercan, tencereyi ateş üstüne koydu; fakat tencere tıkırdarken, lamba söndü. Evde hiç yağ yoktu. Acaba ne yapmalıydı? Bu durum üzerine, tüccarın küplerinden birinden yağ almayı tasarladı. İlk küpe yaklaşınca, içindeki harami çok kısık bir sesle:

– Vakit geldi mi? diye sordu.

Mercan'dan başka biri orada olsaydı, muhakkak ki, feryadı basardı, ortalığı velveleye verirdi. Fakat Mercan, susmanın ne kadar önemli olduğunu hemen kavradı. Çete reisinin sesini taklit ederek:

– Henüz değil, biraz sonra, diye cevap verdi.

Ondan sonraki küpe yaklaştı, aynı soruyla karşılaştı ve aynı cevabı verdi. Bu durum böylece, yağla dolu sonuncu küpe kadar devam etti.

Testisini yağla dolduran Mercan, mutfağına döndü, lambasını yaktıktan sonra, büyücek bir kazan aldı, bu kazanı da küpteki yağla doldurdu ve fazlaca yanan bir ateşin üstüne koydu.

Sonunda yağ kızdı; kazanı tutarak dışarı çıkardı ve her bir küpteki hırsızın hayatını yok edecek derecede kızdırılmış olan yağı küplere boşalttı. Bu işi sessiz, sedasız yaptıktan sonra mutfağına döndü, lambayı söndürdü ve avluya açılan bir pencereden dışarıyı seyretmeye başladı.

Beklemeye başladığından beri bir çeyrek saatlik zaman geçmemişti ki, çete reisi uyandı. Ayağa kalktı, pencereden dışarı baktı ve her tarafta derin bir sessizlik hüküm sürdüğü için hiç bir ışık görmedi, küçük taşlar atarak işaretini verdi.

Adamlarının harekete geçtiklerini anlatan hiçbir ses duyamayınca kuşkulananarak, en hafif bir ses dahi çıkarmaksızın aşağıya indi. Birinci küpe yaklaştı, uyuyup uyumadığını haramiye sordu. Hiçbir cevap alamadı ve bu sırada, sıcak bir yağ ve yanık kokusu duydu. Öbür küpe, daha ötekilere geçti ve sonunda bütün adamlarının ölmüş olduklarını anladı.

Umutsuzluk içinde bahçe kapısına koşarak kendini oradan kurtardı.

Artık hiçbir ses duymayan, hırsızların elebaşının tekrar meydana çıkmadığını gören Mercan, adamın kaçtığını anladı. Yaptığı işin başarısından emin olarak yatıp uyudu.

Hamamdan dönen Ali Baba, küplerin aynı yerde olduğunu görünce şaşaladı ve Mercan'a bunun nedenini sordu.

Kadın cevap verdi:

– Efendimiz, size göstereceğim şeyi görünce, öğrenmek istediğiniz şeyi daha iyi anlamış olacaksınız.

Ali Baba, her bir küpü gördükten sonra, taşlaşmış gibi olduğu yerde kaldı, sonra:

– Bu da ne demek? diye bağırdı. Tüccar ne oldu?

Bunun üzerine, Mercan, gece gelişen olayları anlattıktan sonra ekledi:

– Şuna eminim ki, bütün bu olan bitenler, o ormandaki kırk haraminin hazırlamış oldukları kötü planın sonucu. Yalnız, bu çetenin neden iki kişi eksik olduğunu bilemiyorum. Her ne ise, şimdi üç kişiye inmiş bulunuyorlar.

Mercan sözünü bitirdiği zaman, gerçeği anlayan Ali Baba:

– Mercan, dedi, hayatımı sana borçluyum; sana yaraşan ödülü vermedikçe ölmeyeceğim. Buna da başlamak için, önce seni azat ediyorum.

Bundan sonra Ali Baba ile cariyesi, bahçenin bitiminde büyük bir çukur kazdılar; haramileri bu çukura doldurdular ve sonra çukurun üzerini iyice örttüler.

Bu sırada, haramilerin reisi, mağarasına dönmüştü. Bulunduğu sinirlilik hâli içinde, ne yapacağını, neye karar vereceğini bilemiyordu. Yalnızlık ona çok feci, çok kötü görünüyordu.

– Arkadaşlar, diye bağırdı. Neredesiniz? Sizin gibi mert adamları bulup da ne zaman bir çete kurabilirim? Ama ben, her şeyden önce paramızın bir kısmıyla zenginleşmiş ve sizin hayatınızı yok etmiş olan o adamı bulup mutlaka tepelemeliyim. Şimdilik bundan başka düşünecek bir şeyim yok. Sizinle beraber yapamadığım şeyi, bu sefer yalnız başıma yapmayı deneyeceğim.

Ertesi gün, hemen giyindi, bir handa oda kiralarak, bu odaya pahalı kumaşlar taşıdı. Sonra, bu malları satmak için, Ali Baba'nın oğlu tarafından işletilen bir dükkânın tam karşısındaki bir dükkâna yerleşti.

Hoca Hüseyin adını almış olan haramilerin reisi, komşusu olan tüccarlara her türlü samimiyet ve dostluğu göstermekte kusur etmedi; özellikle Ali Baba'nın oğluyla pek ilgilendi. Ona küçük armağanlar sunduğu gibi ziyafet vermeyi de ihmal etmedi. Aynı samimiyeti göstermek isteyen oğul, isteğini babasına bildirdi ve Ali Baba da bu ziyafet işini üzerine aldı.

– Oğlum, dedi, yarın sen Hoca Hüseyin ile bir gezinti yap ve dönerken onu bana getir.

Delikanlı, babasının dediği gibi yaptı.

Ali Baba, Hoca Hüseyin'i çok iyi karşıladı ve kısa bir görüşmeden sonra, haramilerin reisi, amacına erişmişti, izin alıp çekilmek istedi.

Uydurma tüccar:

– Ağam dedi, davetinizi kabul edemememi hoş görmenizi özellikle rica ederim. Efendim, ben ne et, ne yahni, ne de tuzlu bir yemek yerim.

Ali Baba, ısrarla:

– Sebep buysa, yemeklerinize tuz konmamasını ve isteğinize göre yemek pişirilmesini hemen ayarlarım.

Ali Baba, mutfağa giderek, Mercan’a pişirilecek yemekler hakkında talimat verdi.

Mercan, bu emre sıkılmaktan kendini alamadı ve ister istemez boyun eğdi.

Bununla beraber, tuz yemeyen o adamın kim olduğunu anlamak istedi. Bunun için hizmet gören köleye yardım ederek içeri girdi ve Hoca Hüseyin’e bakmasıyla onun kırk harami başı olduğunu anlaması bir oldu ve iyice incelerken giysisine gizlenmiş bir hançeri fark etti. Kendi kendine:

“Bu herifin efendimle güzel güzel yemek yemesi çok normal, böyle bir ziyafeti istememesine hayret etmem. Amacı efendimi öldürmektir; fakat ben buna engel olacağım.”

Mercan, hızlı bir darbenin indirilmesi için gerekli tüm düzeni kurdu. Sofra hizmeti gören köle Abdullah, meyve götürme zamanının geldiğini haber verdiği zaman, o da işini bitirmişti. Meyveleri kendisi götürdü; Ali Baba’nın yanına bir masa koyarak üzerine şerbet ve bardaklar yerleştirdi.

Sahte Hoca Hüseyin, o sırada, kendi kendine:

“Babayla oğulu sarhoş ederim, sonra babanın kalbine hançeri saplar ve kaçarım,” dedi.

Fakat, Mercan, onun bu amacının gerçekleşmesine meydan vermedi; bir dansöz elbisesi giydi ve arasına bir hançer gizlenmiş bir kemeri beline taktı ve sonra yüzüne bir maske geçirdi.

Kıyafetini böylece değiştirdikten sonra, Abdullah’a:

– Şu tefini al, efendimizin konuğunu eğlendirelim, dedi.

Mercan, derin bir reverans yaparak salonda göründü.

Ali Baba:

– Gel, bakalım, Mercan, gel, dedi. Hoca Hüseyin, senin ne yetenekli bir insan olduğunu görsün umut ederim ki, oyunlarını güzel bulsun.

Hoca Hüseyin bu hiç umulmadık ters duruma sıkılmakla beraber, biraz kendini eğlendireceğini düşündü. Bu sırada, Abdullah tefini çalmaya ve Mercan da, meslekten olan hiç bir dansöze pabuç bırakmayacak derecede hayrete şayan bir dansa başlamıştı.

Birçok oyun gösterdikten sonra, hançerini belinden çeken Mercan, hançeri elinde tutarak, yeni bir oyun gösteriyor, gayet çevik ve zarif hareketlerle; bazen hançeri başkasına, bazen de kendine saplayacakmış gibi yapıyordu.

Sonunda oyunlarını bitirip soluk soluğa tefi Abdullah'ın elinden aldı ve Ali Baba'nın karşısına dikildi. Ali Baba, tefin içine bir altın attı. Ondan sonra oğlunun karşısına gelerek ondan da bir altın aldı. Hoca Hüseyin kesesini çıkarmış ve elini içine atarak vereceği parayı hazırlamaya çalışırken, Mercan hançerini adamın tam kalbine sapladı.

Ali Baba:

– Ne yaptın? diye bağırdı. Bizi mahvettin!

Mercan cevap verdi:

– Bunu sizi mahvetmek için değil, kurtarmak için yaptım.

Mercan, bu sözü söyledikten sonra, Hoca Hüseyin'in giysisinin altındaki hançeri gösterdi.

– İyi bakın, diye ekledi, şu sahte yağ tüccarını ve hırsızların reisini tanıyacaksınız.

Ali Baba, genç kadını kucaklayarak:

– Mercan, dedi, sana özgürlüğünü bağışlamıştım, şimdi seni gelinim yapmak istiyorum.

Sonra, ekledi:

– Mercan'ı sana hayat arkadaşı olarak vermemi herhâlde garip bulmazsın, oğlum. Ona, benim kadar sen de minnettarsın.

Ali Baba'nın oğlu bu evliliğe rıza göstermişti. Bu onay yalnız babaya karşı itaatten öte delikanlının genç kıza karşı duymakta olduğu sevgiye dayanıyordu.

Haramilerin reisi, arkadaşlarının yanı başına gömülmüştü.

Çok az bir zaman sonra, Ali Baba, oğlu ile Mercan'ın düğünlerini büyük bir debdebeyle yaptı.

Kardeşinin ölümünden beri, mağaraya gitmeyen Ali Baba, oraya bir kere daha gitmeye karar vermişti.

Ata binmiş ve mağaranın yakınına geldiği zaman, ne insan ne de at görmeyince, yüreğine su serpilmişti. Kapının karşısına gelince:

– Açıl susam, açıl! dedi.

Kapı açıldı, içeri girdi ve çete reisinin ölümünden beri oraya hiç kimsenin girmediğini, her şeyin yerli yerinde olmasından anladı. Bu dünyada, o kapının açılması sırrını yalnız kendisinin bildiğinden ve hazinenin daima emrinde olduğundan artık şüphe etmez oldu.

Ali Baba ve soyundan gelenler o zamandan beri, tam bir görkem ve büyük bir saygınlık içinde yaşamışlardır.

XII

BAĞDATLI TÜCCAR ALİ HOCA

Halife Harun Reşid zamanında, Bağdat'ta Ali Hoca adlı bir tüccar vardı. Karısı ve çocukları olmadığı için baba evinde oturuyordu. Hareketlerinde özgür olan bu adam, yapmakta olduğu ticaretin kendisine sağladığı gelirle hayatından çok memnun bir şekilde yaşıyordu. Günler içinde, üst üste üç kez tekrarlanan bir rüya gördü ve bu rüyada, onu çok ciddi biçimde azarlayan bir ihtiyar göründü ve bu ihtiyar, henüz hac görevini yapmamış olduğunu söyleyerek onu uyardı. Bu rüya Ali Hoca'yı epeyce büyük bir sıkıntıya soktu. Bu hac görevinin yapılması zorunluluğunu bilmiyor değildi. Fakat o, malının zekâtını vermek ve hayırlı işler görmekle bu görevi yerine getirmiş olacağını sanmıştı. O rüyayı gördüğü zamandan beri Ali Hoca'yı bir korku sarmış ve sonunda bu görevin geciktirilmemesine karar vermişti.

Ali Hoca dükkânını ve malının büyük bir kısmını satarak yolculuk için gerekli parayı düzenledikten sonra, Mekke'ye gitmek üzere yola koyulacak Bağdat kervanına katılmaya hazırды.

Yalnız, şimdi, yapması gereken bir iş kalmıştı ki, bu iş de, yolculuk sırasında kendisine bir sıkıntı verecek olan bin altınlık bir serveti güven altına almaktır. Uygun büyüklükte bir çömlek seçerek, altınları bu çömleğin içine koydu ve altınların üzerini de zeytinle örttü. Çömleğin ağzını kapadıktan sonra, onu dostlarından bir tüccara götürerek:

– Dostum, dedi, sizden bir zahmet, dönüşüme kadar korumak üzere şu zeytinle dolu çömleği saklamanızı rica edeceğim.

Tüccar, çok nazik bir tavırla:

– İşte mağazamın anahtarı, diye cevap verdi, bizzat kendiniz götürün ve dilediğiniz yere koyun. Dönüşünüzde koyduğunuz yerde bulacağınızı size temin edebilirim.

Kervanın hareket günü geldi. Ali Hoca, kervana karıştı ve esenlikle Mekke'ye ulaştı.

Hac görevini yaptıktan sonra, yanında getirmiş olduğu malları satmak için sergi açtı. Oradan geçen iki tüccar, malları görerek durdular ve malları çok beğendiler. İki tüccardan biri, oradan ayrılırken, arkadaşına:

– Eğer bu tüccar, bu malların Kahire'de ne kadar fazla bir kazanç getireceğini bilmiş olsaydı, onları burada satmaz, Kahire'ye götürüp satardı, dedi.

Ali Hoca bu sözleri işitti ve Mısır'ın güzelliklerinden söz edildiğini duymuş olması nedeniyle, bu yolculuğu hemen yapmaya karar verdi.

Gerçekten bu işten hiç de pişman olmadı. Mallarını Kahire'de çok mükemmel bir kazanç sağlayarak birkaç gün içinde satıverdi. Şam'a götürmek için de başka mallar satın aldı.

Şam şehrinde, uzunca bir zaman kalabileceği nefis bir yer buldu. Oradan Halep'e gitmek için hareket ederek Halep'te de birkaç gün kaldı. Oradan da Musul yolunu tuttu.

Fakat Musul'a varınca, sürekli dostluğu ve ticari ilişkileri olan İranlı tüccarlar, aralarından ayrılması için onu uyardılar. Ali Hoca, Hindistan'a kadar onlara eşlik etti.

Sonunda ülkesine dönmeye karar verdiği vakit, Bağdat'tan hareket ettiğinden beri yedi yılın geçmiş olduğunu hesapladı.

İçinde zeytin bulunan çömleğini emaneten bırakmış olduğu dost, o ana kadar ne Ali Hoca'yı ne de çömleği aklına getirmişti. Fakat onun seyahatte bulunduğu sıralarda, bir akşam, ailesiyle birlikte yemek yerken, zeytinden söz açıldı ve karısının canı zeytin yemek istedi.

Adam:

– Zeytin deyince, bundan yedi yıl önce Mekke'ye giderken bana bir çömlek bırakmış olan Ali Ho-

ca'yı anımsatmış oldun. Adamcağız ne oldu acaba? Aradan bu kadar yıl geçtikten sonra hâlâ dönmemiş olmasına göre, herhâlde öldüğünü kabul etmek gerekir. O zeytinleri yiyebiliriz. Bana bir tabak ve bir lamba verin, şimdi gidip getiririm.

Adamın karısı şöyle bir görüş belirtti:

– Kocacığım, kötü bir iş yapmış olmayasın. Bilirsin ki, emanet kutsaldır, emanete hıyanetlik olmaz. Ali Hoca yarın, ya da öbür gün dönebilir. Sana güvenip bıraktığı çömleği ona aynen teslim edemezsen, bu senin için çok kötü, çok ağır olur. Bu kadar yıl geçtikten sonra o zeytinlerin bozulmadığı ve yenemeyecek bir hâlde olup olmadığı ne malum.

Tüccar, bu güzel öğütleri hiç dinlemedi, ayağa kalktı ve elinde bir tabakla mağazasına gitti. Çömleği eline aldı, üzerini açtı ve zeytinlerin çürümüş, küflenmiş olduğunu gördü. Alt kısmın da üst kısım gibi bozulmuş olup olmadığını anlamak için, zeytinleri bir tabağa boşaltmaya başladı ve biraz sonra düşerken madeni bir ses çıkaran birkaç altını karanlıkta fark eder gibi oldu.

Bütün dikkatini toplayan tüccar bu altınları görünce, çömleğin içine baktı ve çömleğin hiç de zeytinle dolu olmadığını gördü. Çömleğin içi tamamen çil altınla doluydu. Tekrar zeytinleri çömleğe koydu, üzerini örttü ve evine döndü.

Eve girince:

– Haklıymışsın, karıcığım, dedi. Zeytinler çürümüş; Ali Hoca, döndüğü zaman, açmış olduğumun farkına varmayacak şekilde üstünü tekrar kapadım.

Kadın:

– Eğer bana inanmış olsaydınız, daha iyi yapmış olurdunuz, diye cevap verdi. Ben olsaydım hiç dokunmazdım. İnşallah bu yüzden başımıza bir dert açılmaz!

Tüccar, o geceyi, Ali Hoca'nın altınlarını nasıl alabileceğini düşünmekle geçirdi. Ertesi gün, erkenden, zeytin satın almaya gitti, mağazasına girer girmez eski zeytinleri attı, çömleğin içindeki altınları aldı ve henüz yeni almış olduğu zeytinleri boşalmış çömleğe yerleştirdi ve üzerini aynı şekilde kapadıktan sonra Ali Hoca'nın koymuş olduğu yere bıraktı.

Tüccarın çok alçakça yapmış olduğu ve kendisine pek pahalıya mal olması ihtimali bulunan bu kötü hareketinden yaklaşık bir ay sonra, Ali Hoca o uzun süren seyahatinden çıkageldi. Hemen dostu tüccarı buldu. Adam, Ali Hoca'yı iyi karşıladı, dönüşünden dolayı duymuş olduğu sevinci göstererek onu kucakladı. Her iki taraf da birbirlerine karşı nazik sözler söylediler. Görüşme bittikten sonra, Ali Hoca, emaneten bırakmış olduğu zeytin çömleğinin kendisine geri verilmesi ricasında bulundu.

Tüccar cevap verdi:

– Ali Hoca, aziz dostum, işte mağazamın anahtarı. Gidip çömleğinizi alabilirsiniz, nereye koymuşsanız orada bulacaksınız.

Ali Hoca, mağazaya gitti; çömleğini koyduğu yerden aldı ve göstermiş olduğu nazik hareketten dolayı tüccara teşekkür ettikten sonra, bir odasını kiralamış olduğu hana döndü.

Çömleği açtı; fakat altınların bulunması gereken seviyeye kadar elini daldırdığında, altınlara rastla-

yamayınca son derece şaşırđı. Yanılmıř olmasđ ihtimalini dűřűnerek űmleđi bořalttı, fakat tek altın parası bulamadđ.

űnce bir řaşkınlık geirdi; sonra, Allah’a dua eder gibi ellerini aarak:

– Aman Allahım, dedi, dostum saydıđım bir adamın bana bu kűtűlűđű yapmıř olmasđ, gűvenimi kűtűye kullanmasđ műmkűn mű?

Bu kadar ok parayı kaybetmiř olma korkusu iinde, telařa dűřerek, hemen tűccarın yanına dűndű.

– Tekrar gelmiř olmamdan dolayı hi de hayrete dűřmeyin dostum, dedi. İtiraf edeyim ki, mađazanızdan geri almıř olduđum zeytin űmleđi benim űmleđimdi. Fakat űmleđin ařađı tarafına bin altın koymuřtum ki, bu altınları yerinde bulamadım. Belki ticari iřleriniz iin geici olarak almıř olabilirsiniz. Eđer durum bűyleyse, bu parayı kullanmakta serbestsiniz, iřinizin gereklerine gűre bana dilediđiniz zaman geri verirsiniz. Yalnđz, beni bu zorluktan kurtarmanđzđ sizden rica ederim.

Tűccar, bu anlatđmđ dinlemiř ve ne cevap vereceđini zaten űnceden dűřűnerek hazırlanmıřtı.

– Ali Hoca, dostum, dedi, siz bana zeytin űmleđinizi getirdiđiniz vakit, ben size mađazamın anahtarđnđ vermedim, mi, űmleđi oraya gűtűrmediniz mi ve koyduđunuz yerden gene kendiniz almadınız mı? Eđer űmleđin iine altın koymuřsanđz o altın-

ları aynı yerde bulmuş olmanız gerek. Ben çömleği ne gördüm, ne de elledim.

Ali Hoca, durumun inceliğini hemen kavrayarak, işi tatlı yoldan çözmenin ve tüccarın kendi kendine hüküm vermesinin daha iyi olacağını düşündü ve buna göre görüşmeyi idare etti ise de, başarılı olmadığını görünce, ekledi:

– Sizin için hiç de onurlu olmayan ve size çok zarar verecek olan bazı hareketlere kalkışmak beni çok üzer. Düşünün bir kere, bizim gibi tüccarlar, iyi ünlerini, saygınlıklarını korumak için gerekirse her türlü çıkarlarından vazgeçmek zorundadırlar. Israrınız ve tersini söylemekte devam etmeniz, malesef, beni adalet makamlarına başvuruya zorlayacaktır.

Tüccar cevap verdi:

– Ali Hoca, benim mağazama emaneten bir çömlek bıraktınız, bu çömleği geri aldınız, şimdi benden bin altın istiyorsunuz! Bu kadarı fazla değil mi? Benden inci ya da elmas istemeyişinize hayret ediyorum doğrusu. Rica ederim, bana inanın ve çekilip gidin. Dükkânımın önünde halkın toplanmasına neden olmayınız.

Dükkânın önünde zaten birkaç kişi durmuş ve tüccarın son sözleri üzerine o birkaç kişi daha kalabalıklaşmıştı. Tartışmanın nedenini anlamak için öteki dükkân sahipleri de gelmişlerdi.

Ali Hoca, tartışma konusunu onlara anlatınca, dükkân sahipleri, ne cevap verdiğini tüccara sordular.

Tüccar, Ali Hoca'nın çömleğini koruduğunu itiraf etmekle beraber o çömleğe dokunduğunu inkâr etti ve kendisine yapılmış olan bu hakarete orada bulunan kişilerin tanık olmasını istedi.

Ali Hoca:

– Tanık, bizzat kendinizsiniz, dedi. Fakat mademki bu tanıklığınızı kötüye kullanıyorsunuz, o hâlde ben de sizi Cenabı Hak'a havale ediyorum. Bakalım, kadının karşısında nasıl yalan söyleyebileceksiniz.

Tüccar, bu ağır hakareti duyunca artık direnme cesaretini kendinde bulamadı.

Ali Hoca, tüccarı kadı huzuruna çıkardı ve olayı ayrıntılarıyla açıkladıktan sonra, onu güveni kötüye kullanmakla suçladı. Kadı, tanıklarının olup olmadığını sordu. Emanetini namuslu bir adama bıraktığını sandığı için böyle bir önleme gerek görmediğini bildiren Ali Hoca, hiçbir tanığı olmadığını söyledi. Tüccar ise, kendini savunmak için söylemiş olduğu sözlerden başka diyeceği bir şey olmadığı bildirdi ve bin altını hiçbir şekilde almadığına dair yemine hazır olduğunu söyleyerek ifadesini tamamlamış oldu.

Kadı yemin teklif etti; adam yemin etti ve bunun üzerine suçsuzluğuna karar verildi.

Davasını kaybetmiş olmasından son derecede üzgün ve bitkin bir hâlde olan Ali Hoca, şikâyetini Halife Harun Reşid'e yapacağını söyleyerek verilen hükme itiraz etti.

– Tüccar evine zafer kazanmış bir şekilde dönerken, Ali Hoca bir dilekçe hazırlamaya gitti ve hemen ertesi gün, halifenin, yolunun üzerinde bulunmak için hazırlandı. Dilekçesini tutarak kolunu kaldırdı ve bu işle görevli bir memur dilekçeyi aldı.

Ali Hoca, halifenin sarayına döndükten sonra, dilekçeleri bizzat okumak alışkanlığında olduğunu bildiği için, peşi sıra yürüdü ve kendisinden dilekçeyi almış olan memurun halifenin dairesinden dışarı çıkmasını bekledi.

Memur, şikâyetleri dinleme zamanının ertesi gün olduğunu bildirdi ve tüccarın konutu hakkında bilgi aldıktan sonra, Ali Hoca'ya belirlenen saatte orada bulunmasını söyledi.

Aynı günün akşamı, kıyafetini değiştirmiş olan halife, kendisi gibi kıyafetlerini değiştirmiş olan büyük veziri Cafer ve muhafız komutanı Mesrur yanında olduğu hâlde, arada sırada yaptığı şehir içi turuna çıktı.

Halife küçük bir sokaktan geçerken, bir gürültü duydu; adımlarını sıklaştırdı ve bir avluya geçit veren bir kapıya vardı. Burada, bir düzine kadar çocuk mehtaplı havada oyun oynuyorlardı. Bu çocukların nasıl bir oyun oynadıklarını öğrenme

merakına kapılan Halife, kapı yakınındaki bir taş sıranın üzerine oturdu ve içlerinden en zeki olan çocuğun öteki çocuklara bir şeyler söylediğini duydu. Çocuk:

– Haydi, kadı oyunu oynayalım, ben kadı olacağım, bana Ali Hoca’yı ve ondan bin altını çalmış olan tüccarı getireceksiniz, dedi.

Halife, bu sözler üzerine, aynı gün kendisine verilmiş olan dilekçeyi hatırladı; verilecek olan hükmün ne olabileceği merakına düşerek, dikkatini iki kat artırdı.

Çocuklar oyun önerisini sevinçle kabul ettiler ve kimlerin hangi şahısları temsil edeceği kararlaştırıldı.

Küçük kadı gerçek bir kadıdan hiç farkı olmayan bir gurur ve azametle yerine oturdu; arkadaşlarından mahkeme memuru görevini yapan biri, Ali Hoca ile tüccarı kadının huzuruna getirdi.

Bunun üzerine kadı, çok ağırbaşlı bir tavırla Ali Hoca’yı sorguya çekti:

– Ali Hoca, şu tüccardan ne gibi bir isteğiniz var?

Ali Hoca, eğilip selam verdikten sonra, olayı noktası noktasına anlattı. Kadı ifadeyi dinledikten sonra tüccara dönerek, Ali Hoca’nın istediği şeyi niçin geri vermediğini sordu.

Tüccar, gerçekte olduğu gibi, aynı nedenleri ileri sürdü ve ifadesinin doğru olduğuna dair yemin edebileceğini bildirdi.

Kadı:

– O kadar çabuk değil, dedi. Yemin etmenize gelmeden önce, şu zeytin çömleğini bir kere görmek isterim. Haydi, Ali Hoca, şu çömleği getir bakalım.

Ali Hoca, bir an için ortadan kayboldu ve geri dönerek, sanığa emaneten vermiş olduğu çömleğin aynısı olduğunu söyleyerek, kadının önüne bir çömlek koydu. Çocuk kadı, bu çömleği tanıyıp tanımadığını çocuk tüccara sordu. Tüccarın inkâr etmemesi üzerine, çömleğin açılmasını emretti.

Ali Hoca, kapağı açtı ve kadı çömleğin içine baktı.

– Zeytinler güzel: Tadına bakayım.

Bir tane alıp yiyormuş gibi yaparak ekledi:

– Zeytin nefis. Fakat bana öyle geliyor ki, yedi yıl saklanmış olan zeytin bu kadar nefis olamaz. Buraya birkaç zeytin tüccarı getirilsin, bir kez de onlar görsünler ve fikirlerini söylesinler.

Bunun üzerine, zeytin tüccarı sıfatıyla iki çocuk kadı huzuruna çıkarıldı.

Kadı, zeytin tüccarlarına sordu:

– Zeytinin yenebilecek kadar korunması için ne kadar zaman ister, biliyor musunuz?

Zeytin tüccarları cevap verdiler:

– Zeytin, korunması için biraz zahmete katlanırsa ancak üç yıl dayanabilir, bundan sonra hiçbir işe yaramaz.

Kadı devam etti:

– Eğer bu böyleyse, şu çömleğe bir kez bakın ve içindeki zeytinlerin ne kadar zaman önce konulmuş olduğunu bana söyleyin.

Tüccarlar, zeytinleri inceleyip tadına bakar gibi yaptılar ve bu zeytinlerin son zamanlarda çömleğe konulmuş olduğunu kadıya bildirdiler.

Kadı:

– Yanılıyorsunuz galiba, dedi. Ali Hoca, bu zeytinleri yedi yıl önce çömleğe koymuş olduğunu iddia ediyor.

Zeytinciler cevap verdiler:

– Kadı hazretleri, bu zeytinlerin bu yılın ürünü olduğu kesin. Öteki tüm zeytinciler de aynı ifadeyi vereceklerdir.

Tüccar, kendini savunmak için ağzını açmak istedi; fakat kadı, ona zaman bırakmadı.

– Sus, sen bir hırsızısın! Asılsın!

Bunun üzerine, ellerini birbirine vurarak, sevinç hareketleri yaparak ve asmak için suçlunun üzerine atılarak, oyunu bitiren çocuklar, dağıldılar.

Harun Reşid, bu kadar adil bir kararı vermiş olan çocuğun zekâsına hayran olmuştu. Bu konudaki düşüncesinin ne olduğunu büyük vezirine sordu.

Vezir cevap verdi:

– Efendim, bu yaştaki bir çocukta bu kadar büyük bir zekâ ve olgunluk bulunmasına hayret etmemek elden gelmiyor.

Halife devam etti:

– Biliyor musun ki, yarın bu işe bakacağız. Gerçek Ali Hoca, bugün dilekçesini bana verdi ve sanırım ki, şu dinlemiş olduğumuz yargılamanın aynını yarın yapacağız.

Şu eve dikkat et ve bu sorunun huzurumda çözülmesi için çocuğu bana yarın getir. Aynı zamanda, suçsuzluğuna karar verdiği tüccarı serbest bırakan kadıyı da getir ki, görevini nasıl yapacağını çocuktan öğrensın. Ali Hoca'ya haber ver, zeytin çömleğini getirsin ve iki zeytinci de yargılama sırasında hazır bulunsun.

Vezir, ertesi gün, çocukların oyun oynadıkları yerdeki eve gitti ve kadı rolü oynayan çocuğun annesini görerek, onu halifenin huzuruna çıkarmak için emir aldığını bildirdi. Çocuğu annesinden alarak saraya götürdü.

Halife, çocuğun biraz çekingen durduğunu görünce, kendisinden ne istediğini ona anlatmak istedi:

– Gel, oğlum, dedi. Yaklaş. Dün akşam, Ali Hoca ile onun altınlarını çalan tüccarın yargılama-sını yapmıştın, değil mi?

Çocuk hiç şaşalamadan, kendisi olduğunu alçak gönüllü bir tavırla söyledi.

Halife:

– Evladım, diye devam etti, senden çok memnunuz; sana bugün gerçek Ali Hoca ile tüccarı göstermek istiyorum, gel yanıma otur.

Halife, bunun üzerine, çocuğu elinden tutarak tahtına oturdu ve onu da yanı başına oturttukten sonra, davacının ve davalının ilerlemesini emretti.

– Her iki taraf da ifadelerini versinler. Şu gördüğünüz çocuk, sizleri dinleyecek ve yargılamayı yapacaktır. Eğer bir kusuru olursa, ben el koyacağım.

Ali Hoca ile tüccar, birbiri ardından ifadelerini verdiler ve tüccarın, ilk yargılamada olduğu gibi, yemin edeceğini bildirmesi üzerine, çocuk yemine henüz sıra gelmediğini ve önce zeytin çömleğinin görülmesine gerek olduğunu söyledi.

Bu sözler üzerine Ali Hoca kapağını açarak, çömleği uzattı. Halife, zeytinlere baktı; bir tane alarak tadına baktı. Çömlek bundan sonra, uzman tüccarlara inceleme için verildi ve adamlar, zeytinlerin bu yılın ürünü olduğunu bildirdiler.

Sanık tüccar yargılamanın bu noktasında, uzman tüccarların onun mahkûmiyet kararını vermiş olduklarını görmesine rağmen, kendini kurtarmak için bazı sözler söylemek istedi. İş karara kalınca, çocuk halifeye bakarak:

– Efendimiz, dedi, bu bir oyun değil. İdam kararını vermek ancak sizin işiniz. Tüccarın kötü niyetinden tamamen emin olan halife, adamın asılması emrini verdi. İdam hükmü yerine getirildikten sonra, gizlenmiş olan bin altın bulunarak Ali Hoca'ya geri verildi.

Sonunda bu gayet adil olan hükümdar, görevinde daha dürüst olmayı bir çocuktan öğrenmiş bulunan kadiya tavsiyede bulunduktan sonra, çocuğu kucaklayıp öptü ve onu memnuniyetinin bir kanıtı olmak üzere yüz altınlık bir kese ile ödüllendirerek evine gönderdi.

XIII

BÜYÜLÜ AT

Harika türden her güzel şeye karşı çok merak besleyen bir İran Şahı, kendisine olağanüstü şeyleri gösterebilenleri büyük bir cömertlikle ödüllendirmeyi alışkanlık hâline getirmişti.

Bir bayram günü, Şiraz'a gelmiş bulunan en becerikli, en yetenekli kişilerin sarayda tüm becerilerini şaha gösterdikleri bir sırada, bir Hintli, koşum takımları çok zengin olan ve hemen hemen gerçeğini andıran bir yapma atla tahtın önünde görüldü.

Adam, yere kapandıktan sonra:

– Şahım, dedi, huzurunuzda en son olarak çıkmış bulunuyorum. Efendimiz bu kadar harika bir atı hiç görmemişlerdir, bir göz atmalarını kendilerinden diliyorum.

Şah cevap verdi:

– Ben bu atta öyle olağan dışı bir şey görmemek-

teyim. Bu at, eninde sonunda bir sanat eseridir ve sanatçı buna bir doğal biçim vermiştir.

Hintli:

– Efendimize göstermek istediğim şey, atın yapılış şekli değil, kullanılış yöntemidir, dedi. Bu ata bindiğim zaman, hava katmanlarından geçerek yeryüzünün herhangi bir yerine, dilediğim anda gidebilirim. Atımın harika tarafı budur; efendimiz izin verirlerse bir deneme yapabiliriz.

İran Şahı, ancak böyle bir denemenin kendisini tatmin edebileceği yolunda cevap verdi.

Hintli, bunun üzerine, pek çevik bir hareketle atına atladı ve eyerin üzerine iyice yerleştikten sonra, nereye gitmesinin istendiğini şaha sordu.

Şah, Şiraz'dan üç fersahlık bir uzaklıkta bulunan yüksek bir dağı göstererek:

– Şu dağı görüyorsun, dedi, oraya gitmeni isterim; uzaklık o kadar fazla değil; ama becerin hakkında bir fikir vermeye yeter. Senin oraya vardığını anlamam için de, dağ eteğinde bulunan bir palmiyeden bana bir yaprak getirirsin.

Hintli bu emir üzerine, eyerin ön tarafındaki bir düğmeyi çevirdi, at hemen yerden yükseldi ve atını o kadar yükseğe çıkardı ki, en keskin gözler bile onu göremez oldular.

Hintlinin hareket etmesinden sonra henüz bir çeyrek saatlik zaman geçmişti ki, elinde palmiye yaprağıyla birlikte döndüğü görüldü. Halkın beğeni dolu haykırışlarıyla meydana indi ve sonra atın

hiçbir sarsıntısı olmaksızın şahın huzuruna çıktı. Atından inerek yere kapandı ve palmiye yaprağını şahın ayaklarına bıraktı.

İran Şahı, ata sahip olmak için güçlü bir istek beslemeye başladı ve bu atı satmak için ne kadar para istediğini Hintliye sordu.

Hintli cevap verdi:

– Efendimizin atıma sahip olmak isteğini besleyeceklerinden şüphe etmedim ve hatta bunu tahmin ettim. Böyle bir ata sahip olmanın adımı ölmez bir hâle getirecek kadar bana büyük bir ün kazandırmasına rağmen, efendimizi memnun etmek için, bu üne pek o kadar önem vermek istemediğimi şah hazretlerine belirtmek isterim. Fakat efendimizin bu isteğini yerine getirmek için bir koşulum var ki, kızı olan prensesi eş olarak isteyerek bu atı kendilerine verebileceğimi bildirirken, göstermiş olduğum bu cüretin bir hakaret sayılmamasını özellikle dilerim.

Hintlinin bu tuhaf isteği üzerine, saray mensupları kahkahalarla gülmekten kendilerini alamadılar. Fakat şahın büyük oğlu Şehzade Firuz, bu sözleri derin bir kızgınlıkla dinleyip babasının cevap vermekte duraksadığını görünce, söz alarak:

– Efendimiz beni hoş görsünler, dedi. Bu soytarının küstah önerisi karşısında, efendimizin gerek kendisinin gerekse soyunun asaletini dikkate alarak buna göre bir karar vermelerini rica ederim.

Şah cevap verdi:

– Oğlum, asaletimizin gereklerine göre ne şekilde hareket edileceğini ve asaletimizin korunması için ne yapılacağını bana anımsatarak göstermiş olduğun duyarlılığı anlıyorum ama şunu da ekleyeyim ki, dünyada eşi bulunmayan ve bir harika olduğunu kabul etmek zorunda bulunduğum bu atı sen de olağanüstü bulmuyor musun?

Hintli araya girdi:

– Onunla bir denemede bulunmanızı tavsiye etmek isterim.

Yapmış olduğu öneriye İran Şahı'nın hiç de uzakta kalmadığını ve oğlunun da yumuşamaya elverişli bulunduğunu sezer gibi olan Hintli, şehzadenin ata binmesine yardım etmek ve atı nasıl idare edeceğini göstermek için yaklaştı.

Şehzade, müthiş bir çeviklikle ata atladı ve ayaklarını üzengiye henüz geçirmişti ki, Hintlinin söyleyeceği sözü dinlemeksizin, nasıl çevrildiğini görmüş olduğu düğmeyi öylece çevirdi. At hemen bir ok hızıyla havalandı.

Orada bulunan seyirciler gözleriyle atı izlediler, fakat telâşa düşmüş olan Hintli, tahtın karşısında yere kapanarak, şahtan sözlerini dinlemesini rica etti. Şehzadenin atı durdurmak ve geri döndürmek konusunda verilecek bilgiyi dinlemeksizin hareket etmekle büyük bir tedbirsizlik yaptığını söyledi.

Hintlinin sözleri, oğlunun karşılaştığı tehlikeyi anlamış olan şahı epeyce üzdü. Hintliye çıkıştı.

Adam özür dileyerek cevap verdi:

– Efendimiz şehzade hazretlerinin öbür düğmeyi görebilmeleri olasılığı vardır. Eğer bu dediğim düğmeyi çevirecek olurlarsa, at yeryüzüne inecektir.

Şah:

– Her ne olursa olsun, dedi, eğer üç ay içinde, oğlumun sağ olduğunu görmeyecek ya da öğrenemeyecek olursam, oğlumun hayatına karşılık senin kellen uçacaktır.

Şah, bu söz üzerine, Hintlinin gözetim altına alınmasını emretti ve son derecede canı sıkılmış olarak sarayına çekildi.

Bu sıralarda, Şehzade Firuz artık yeryüzündeki hiçbir şeyi göremeyecek kadar çok yükseğe çıktık-tan sonra, hareket etmiş olduğu yere dönmek istedi. Bunun için de, düğmenin ters tarafa çevrilmesinin gerekeceğini düşündü. Fakat atın kendisini hep aynı biçimde havalandırdığını görünce hayretler içinde kaldı. Düğmeyi çevirdi, tekrar tekrar çevirdi; fakat bütün bu hareketleri sonuçsuz kaldı.

İşte o zaman, atın idaresi için verilecek bilgiyi dinlemediği için yapmış olduğu hatayı anladı, tehlikenin büyüklüğünü kavradı. Bununla beraber, kendini üzüntüye kaptırmadı, hemen aklını başına topladı. Atın boynunu dikkatle incelerken ku-

lak tarafında başka bir kumanda noktası gördü ve düğmeyi çevirdi. O anda, yükselirken izlediği yola benzeyen bir yolu izleyerek atın aşağıya doğru inmekte olduğunu anladı. Fakat bu iniş o kadar hızlı değildi. Atın inişinin tamamlamasını sabırla bekledi. Bu bekleyiş, durulacak olan yerin neresi olabileceği kaygısıyla geçti.

Yere indiği zaman, vakit gece yarısını çoktan geçmişti. Şehzade, sabahtan beri ağzına hiçbir şey koymadığı için, çok hâlsiz bir durumda ayağını yere bastı. Ortalığın zifiri bir karanlığa bürünmüş olmasına rağmen, etrafını yokladı, bulunduğu yeri anlamak istedi ve en sonunda çok güzel bir sarayın taraça şeklindeki çatısının üzerinde bulunduğunu gördü.

Bir merdiveni seçmekte gecikmedi, bu merdivenden ihtiyatla aşağı indi ve az bir zaman sonra, aydınlatılmış büyük bir salonun açık duran kapısını buldu. Durdu, kulak kabarttı ve yalnızca çeşitli biçimde horlayan bazı kişilerin seslerini işitti. Biraz daha ilerleyince, uyuyanların bazı zenci korumalar olduğunu gördü ve bu da ona, bir prenses dairesinin pek uzak olmadığını anlatmış oldu.

Gerçekten prensesin içinde yatmakta olduğu oda, kapalı küçük bir kapıyla bu salonla bağlantı sağlıyordu.

Şehzade Firuz, korumaları uyandırmadan küçük kapıya kadar ilerledi, kapıyı hafifçe açtı ve bir sürü

yatak gördü. Prenses bir sedirin üzerinde, nedime ve cariyeleri ise yerde yatıyorlardı.

Şehzade Firuz yavaşça prensese yaklaştı. Yakına gelince, öyle bir güzel kadınla karşılaştı ki, ona hemen aşık oldu.

Bir süre onu seyre dalmış bir durumdayken, kadın gözlerini açtı ve karşısında bir yabancı görünce şaşaladı; hiçbir hareket yapmaksızın olduğu yerde kaldı. Şehzade bu elverişli andan yararlanarak yere kadar eğildi ve tekrar doğrularak:

– Saygıdeğer prensesim, dedi, düşünölemeyecek kadar mükemmel bir macera sonucu dün sabah babasının yanındayken şu saatte yabancı bir ülkede koruyuculuğunuzu esirgediğiniz takdirde hayatını kaybetme tehlikesiyle karşı karşıya olan İran Şehzadesi, huzurunuzda bulunuyor. Sevimli prenses, koruyuculuğunuzu rica ediyorum. Bana güvenin.

Şehzade Firuz'un konuştuğu prenses, Bengal Hükümdarı'nın büyük kızıydı. Hükümdar başkentten pek uzak olmayan bu sarayı onun için inşa ettirmişti ki, genç kız zamanını burada geçirirdi.

Prenses, tatlı bir sesle cevap verdi:

– Rahat olunuz, şehzade. Bengal Krallığı'nda hüküm süren konukseverlik ve nezaket, herhâlde İran'dan aşağı değildir, bundan emin olmalısınız. Sizi yalnız kendi sarayımda değil, krallığın her tarafında iyi karşılayacaklardır. Bu kadar kısa bir zamanda buraya nasıl gelebildiğinizi çok merak ediyorum. Şimdi belki biraz yemek istersiniz. Cariyelerime emir veriyim size yiyecek hazırlasınlar ve sizi odalarımın birine yerleştirsinsinler. Seyahatiniz hakkında vereceğiniz bilgilerle merakımı yarın gidermiş olurum.

Aynı zamanda uyanmış olan cariyeler, hanımlarının amacını hemen kavrayarak, verilen emri yerine getirmeye hazırlandılar. Bir kısmı mutfığa gidip yiyecek hazırlamakla uğraşırken, öbürleri de şehzadeyi güzel bir odaya götürdüler. Kadınlar yemekleri getirdiler, şehzade güzelce karnını doyurdu ve kadınlar, hizmetlerini yaptıktan ve her türlü işlerini bitirdikten sonra şehzadeyi odasında serbest bırakarak çekilip gittiler.

İran Şehzadesi'nin güzel sözlerinden ve tavırlarından son derecede etkilenen Bengal Prensesi, cariyelerinin tekrar odasına dönmekte oldukları sırada henüz uyumuş değildi.

Prenses, şehzadeye iyi hizmet edip etmediklerini ve bu şehzade hakkında ne düşündüklerini kadınlara sorunca, hepsi de:

– Prenses, diye cevap verdiler, sizin ne düşündüğünüzü bilmiyoruz; fakat bizim düşüncemize göre, hükümdar hazretleri bu şehzadeyle evlenmenizi uygun görürlerse, bu evliliğin taraflara mutluluk getireceğine inanıyoruz.

Bu sözlerin prensese pek de tatsız geldiği söylenemezdi.

Prenses, ertesi gün yataktan kalkar kalkmaz, ilk iş olarak saçlarını yaptırdı. Oysa ki o zamana kadar saçlarıyla bu kadar fazla ilgilenmek alışkanlığı yoktu. Cariyeleri, onun saç tuvaletine büyük bir sabırla bu kadar önem verdiğini hiçbir vakit görmemişlerdi. En iri, en parlak elmaslarını taktı, boynuna bir gerdanlık, kollarına bilezikler geçirdi ve üzerine de Hindistan'ın en zengin kumaşlarından yapılmış bir elbise geçirdi.

Hazırlığı bitince, şehzadenin kalkıp kalkmadığını öğrenmek ve kendisini odasında ziyaret etmek niyetinde olduğunu bildirmek için cariyelerinden birini gönderdi.

Şehzade, kadının konuşmasına zaman bırakmadan prensesin ziyaret kabul edecek durumda olup olmadığını sordu. Fakat kadın, prensesin emirlerini bildirince, şehzade:

– Ben burada, ancak prensesin emirlerini yerine getirmek için bulunuyorum, diye cevap verdi.

Çok kısa bir zaman sonra, prenses şehzadeyi görmeye geldi. Karşılıklı iltifat ve nazik sözlerden sonra, kadın, sedirin üzerine oturdu.

– Şehzade, dedi, o hayrete değer maceranızı öğrenmek sabırsızlığı içinde, buraya gelmeyi tercih ettim; burada bizi kimse rahatsız etmez, daha sakın konuşabiliriz. İsteğimin yerine getirilmesini rica ediyorum.

Şehzade Firuz, atın tanımı ile söze başladı, havada dolaştığı zaman duymuş olduğu heyecanın öyküsünü anlattı ve bununla prensesin sempati ve ilgisini çekti.

– Artık üst tarafını anlatmaya gerek yok, diye ekledi. Bunu çok iyi biliyorsunuz. Bana karşı göstermiş olduğunuz iyilik için size nasıl teşekkür edeceğimi bilemiyorum. Size son derecede minnettarım. Köleniz olmam nedeniyle, size ancak kalbimi sunmaktan başka bana yapılacak bir iş kalmıyor.

Prens cevap verdi:

– Duymuş olduğum olağanüstü şeyleri bana söylemekle büyük bir zevk vermiş bulunuyorsunuz, şehzade. Rastlantı ve kader bana sizi tanıma fırsatını verdi. Bundan çok memnunum. Fakat kölem olduğunuz hakkında söylediğiniz söz eğer ciddi ise, bunu bana karşı yapılmış bir hakaret olarak saymaya mecburum.

Şehzade Firuz, bu söze itirazda bulunmak istediye de, söze başlayacağı sırada, prensesin cariye-lerinden biri içeri girerek yemeğin hazır olduğunu haber verdi. Bununla birlikte prenses, şehzadenin samimiyetine tamamen inandı.

Prensес şehzadeyi görkemli biçimde sofrа kurulmuş bir salona götürdü; sofraya oturuldu, çok nefis pişirilmiş yemekler zevkle yenildi, bütün yemek boyunca sazlar çaldı, bir sürü cariye çok güzel hizmetlerde bulundu ve bütün bu görkemli yemek şöleni şehzade ile prensesin birbirleriyle görüşmelerine engel olmadı.

Sofradan kalktılar. Prensес, şehzadeyi gerek yapılışı, gerekse döşenişi çok güzel bir odaya götürdü. Sarayın bahçesine karşı hoş bir manzarası olan sedirin üzerine oturdular. Şehzade manzarayı seyrederken:

– Prensес, dedi, ben, güzel sarayların, enfes bahçelerin ancak İran'da bulunduğunu sanıyordum. Fakat şimdi çok iyi görüyorum ki, büyük kralların, hükümdarların bulunduğu her yerde bu saraylar, bu güzel bahçeler var.

Prensес cevap verdi:

– İran sarayları hakkında hiçbir fikrim yok; yalnız sizi temin ederim ki, benim sarayım babamınkine göre çok basittir. O sarayı gördüğünüz zaman, bunu siz de söyleyeceksiniz. Mademki, kader sizi bu krallığın başkentine kadar getirmiştir, şu hâlde,

sarayı görmek ve babamla tanışmak isteyeceğinizden eminim.

Prenses, Bengal sarayı için şehzadede merak uyandırmaya çalışırken, babasının bu kadar gösterişli, bu kadar mükemmel bir delikanlıyı görerek belki kızıyla evlenmesi konusunda, bir karar verebileceği hayalini kuruyor ve zaten kendisinin de genç adama karşı ilgisiz olmaması nedeniyle, isteklerinin böylece gerçekleşebileceğini umut ediyordu.

Fakat şehzade onun düşüncelerine uygun bir şekilde cevap vermemiştir.

– Prenses, dedi, hükümdar sarayının sizinkinden üstün olacağından hiç şüphem yok. Babanız hükümdar hazretlerine saygılarımı sunmaya gitmem konusundaki önerinize gelince, bu, benim için yalnız bir zevk değil, aynı zamanda büyük bir onur olacaktır. Fakat şunu düşünüyorum ki, kurallara uygun olmaksızın, büyük bir hükümdarın karşısına bir maceraperest olarak nasıl çıkabilirim, durumu nasıl açıklayabilirim?

– Şehzadem, bu konuda hiçbir kaygınız olmasın. Siz yalnız isteyiniz. Durumunuzla bağdaşan bir çözüm yolu bulmak zor bir iş değil ve bunun için de size gerekli olacak parayı sağlayabilirim.

Şehzade Firuz, Bengal Prensesi'nin amacını kavramıştı ve ona karşı duygusal bir bağlılığın benliğinde uyanmakta olduğunu iyice anlıyordu. Fakat bu duygusal bağlılık ne kadar güçlü olursa olsun,

genç kadın, ona görevini unutturamazdı. Hiç duraksamadan cevap verdi:

– Prenses, yanından uzaklaşmış olmam dolayısıyla babamın endişe içinde olması benim herhangi bir hareketime engel olmasaydı, önerinizi hemen kabul edebilirdim. Çok iyi anlıyorsunuz ki, babamın merak ve kaygısını ortadan kaldırmak her şeyden önce gelen bir görevdir. Eğer, kocanız olmam mutluluğuna kavuşmama beni layık buluyorsanız, bu birleşmeye hiçbir suretle itirazda bulunmayacağına kesinlikle inandığım babamın iznini alarak dönmem benim için güç olmayacaktır. O zaman Bengal Hükümdarı huzuruna bir yabancı gibi değil, bir şehzade olarak çıkabileceğim. Bu düşünce mi herhâlde uygun bulacaksınız

Prenses, bu sözleri işittikten sonra, ısrarında belki çok haklıydı. Çünkü şehzadenin ülkesine geri dönmesi onu telaşa düşürmüştü, korkuyordu. Eğer şehzade ondan bu kadar çabuk ayrılacak olursa, onu belki de unutacaktı. Fikrinden caydırmak için:

– Şehzade, dedi, özürünüz geçerlidir; ama bu kadar çabuk hareket etmeyi düşünmenizi kabul edemeyeceğim. Çünkü kaderimin bana layık gördüğü mutluluğun gerçekleşmesi için siz bir çöl ortasına düşmediniz, Bengal Krallığı sınırları içine düştünüz. Kader, bunun böyle olmasını istedi. İran sarayına biraz ayrıntılı haberler götürebilmeniz için burada yeter derecede kalmanızı uygun bulmaktayım.

Şehzade, prensesin göstermiş olduğu bu kadar tatlı bir davranışa karşı artık olumsuz cevap verecek durumda değildi. Sonuçta ülkede bir süre kalmaya karar verdi ve prenses de, onun bu günlerini çok tatlı geçirmesi için her türlü eğlenceyi düzenlemekten başka bir şey düşünmedi.

Aradan geçen günler boyunca eğlenceler, toplanılar, gezintiler ve av partileri yapıldı. Şehzade ile prenses, bu av partilerinin sonunda, güzel bir yerde buluşuyorlar, biraz yorgunluklarını gideriyorlar, çeşitli konular üzerinde görüşüyorlardı.

Şehzade Firuz, iki ay boyunca kendini tamamen Bengal Prensesi'nin istek ve iradesine bırakmış, fakat bu zaman bitince, tekrar döneceği sözünü yenileyerek babasına karşı olan görevini yapması için serbest bırakılmasını ciddi biçimde rica etmişti. Ülkesine döner dönmez, prensese layık bir heyetle birlikte gelerek Bengal Hükümdarı'ndan kendisini isteyecekti.

– Prenses, diye ekledi. İçtenliğimi size kanıtlamak için, kendimde benimle beraber gelmenizi sizden istemek cesaretini buluyorum. Babamın onayını alacağımdan ve sizi çok iyi karşılayacağından eminim ve bu konuda sizi temin etmek isterim. Bengal Hükümdarı'nın evliliğimize onayını almak için babamın göndereceği elçiyi kabul edeceğini umut ederim.

Prenses, birlikte gitmeyi kendisinin de istediğini şehzadeye söylemişti. Yalnız ortada bir zorluk

vardı ki, o da, şehzadenin atı idare hususunda henüz yeterli derecede deneyim sahibi olmamasıydı. Fakat Şehzade Firuz, genç kızı bu çekingenlikten kurtardı ve prenses de derhâl hareket etmek için gereken düzenlemeyi yapmak ve hazırlıkları bitirmekten başka bir şey düşünmez oldu.

Hemen ertesi sabah, gün doğmadan biraz önce, kız, şehzade ile taraçanın üzerine çıktı. Şehzade atın başını İran tarafına doğru çevirdi; prenses de, arkasına oturarak, kendini güven altına almak amacıyla onun beline sarıldı. Şehzade düğmeyi çevirdi ve at onları havaya kaldırdı.

Şehzade Firuz yaklaşık iki buçuk saat sonra, İran'ın başkentini gördü.

Şehirden pek uzak olmayan bir eğlence sarayına indi ve gelişlerini babasına haber vermeye gideceğini söyleyerek prensesi çok güzel bir daireye yerleştirdi ve yalnız başına bıraktı.

Bundan sonra, bir at hazırlatarak hemen ata bindi ve yola çıktı.

Şehrin sokak ve caddelerinden geçerken, onu artık hiç görememek umutsuzluğu içinde bulunan halk coşkun tezahürat yaptı.

Babasının karşısına çıkınca, adam, onu kucaklayarak sevinç gözyaşları döktü ve sonra Hintli'ye ait atın ne olduğunu sordu.

Şehzade, bu soru üzerine, Bengal Prensisi'nin sarayına ne şekilde vardığını, onun tarafından nasıl

karşılandığını ve kendisiyle evlenmek için, büyüğü at üzerinde, birlikte İran'a gelmeye onu nasıl ikna ettiğini tüm ayrıntılarıyla anlattı.

– Şu sırada, onayınızı kendisine bildirmemi beklemektedir, diye ekledi.

Şah cevap verdi:

– Oğlum, ben senin yalnız Bengal Prensesi'yle evlenmene onay vermiyorum aynı zamanda kendisine borçlu olduğum teşekkürü bildirmek için karşısına çıkmak, onu saraya getirmek ve bugün nişanınızı ilan etmek istiyorum.

Şah, prensesin gelmesi için gereken emirleri verdikten sonra, Hintlinin hapisten çıkarılmasını ve huzuruna getirilmesini söyledi. Adam gelince:

– Cenabı Hak'a şükret ki evladımı buldum, ona kavuştum.

Atını al git ve bir daha da karşıma çıkma. Gözüm görmesin, seni.

Hintli, saraydan dışarı çıkınca, Şehzade Firuz'un, bir prensesle dönmüş olduğunu ve şahın da bu prensesi saraydan almaya gitmek için hazırlandığını bildiği için, saraya ondan önce varmakta hiç duraksamadı. Eğlence sarayına hızla vardı ve saray kapıcısına başvurarak ona, prensesi almak için şehzade tarafından geldiğini, onu karşılamak üzere saray meydanında bekleyen hükümdara kendisini at üzerinde götüreceğini ve bu manzaranın gerek saray gerekse Şiraz şehri halkına gösterileceğini bildirdi.

Kapıcı, zaten tanımakta olduğu Hintlinin serbest olduğunu görünce, onun sözlerine tamamen inandı. Prenses de Hintliyi izlemeye hemen razı oldu. Bu sırada, hainliğinin başarısından çok memnun bir hâlde olan Hintli ata bindi, genç kızı arkasına aldı düğmeyi çevirdi ve at hemen havanın en yüksek katlarına doğru çıktı.

Hintli kendisine yapılmış olan kötü muamelenin intikamını almak için avıyla birlikte şehrin üzerinden geçtiği bir sırada, şah, maiyetiyle birlikte sarayından dışarı çıkıyor ve şehzade de bu geliş prenesse haber vermek amacıyla önden gidiyordu.

Şehzade Firuz, derin bir aşkla sevdiği prensesin o sefil herif tarafından kaçırıldığını görünce, bütün benliğinin müthiş bir acıyla sarsıldığını hissetti. Taşlaşmış gibi, olduğu yerde kaldı, ne yapmasının gerekeceğini düşünmeye ve hemen harekete geçmeye vakit kalmadan, at gözlerinin karşısında kayboldu.

Şimdi ne yapacaktı? Prensesini kurtarmak için hiçbir şey yapamadan, acısıyla baş başa kalmak üzere babasının sarayına mı dönecekti? Bunu yapamazdı; aşkı, cesareti ona böyle bir harekette bulunmasına izin vermezdi.

Eğlence sarayına doğru yoluna devam etti ve meydana gelmiş olan felaketten kendini sorumlu tutan saray kapıcısına başvurarak:

– Vakit kaybetmeden bana bir derviş giysisi arayıp bul ve bu giysinin benim için olduğunu söylememeye özellikle dikkat et, diye emir verdi.

Oradan pek uzak olmayan bir yerde, başları kapıcının dostu olan bir derviş tekkesi bulunuyordu. Adam, istediği giysiyi bulmakta güçlük çekmedi ve getirip şehzadeye verdi. Şehzade, kıyafetini böylece değiştirdikten sonra, gece bastırırken saraydan dışarı çıktı ve prensesi bulmadan geri dönmemeye karar verdi.

Şimdi Hintliye dönelim. Adam, büyülü atı o şekilde idare etti ki, aynı gün, Keşmir Krallığı'nın başkentine vardı. Acıkmış olması ve prensesin de aç olduğu düşüncesiyle, bir ormanda attan indi ve yiyecek bulmak için prensesi orada bıraktı.

Geri döndüğü sırada, birdenbire bir sürü atlı ortaya çıktı. Bunlar, evden dönüp oradan geçen Keşmir Sultanı'nın maiyetiydi. Bu rastlantı, Bengal Prensesi için çok hayırlı olmuştu.

Genç kız bağırarak:

– Her kim olursanız olunuz, bir prensese iyilik yapın, bunu sizden rica ediyorum, dedi. Beni şu sefil Hintlinin elinden kurtarın. Kendisiyle evlenmek üzere olduğum İran Şehzadesi'nin yanından beni bugün kaçırmış ve şu gördüğünüz büyülü atla buraya getirmiş olan bu adam bir büyücüdür.

Prenses, gerçeği söylediğini ispat için uzun uzadıya söz söyleme ihtiyacı duymadı. Hintlinin küstah-

lığına çok haklı olarak kızan sultan, herifin başını kesmeleri için emir verdi. İdam emri hemen yerine getirildi.

Hintliden böylece kurtulmuş olan prenses, bu sefer başka sıkıntılı bir durum içine düşmüştü.

Sultan, genç kızı sarayına götürdü ve onu güzel bir daireye yerleştirip, teşekkürde bulunmasına vakit bırakmadan:

– Prensес, dedi, dinlenmeniz için siz serbest bırakıyorum; yarın iyice istirahat etmiş olur ve o garip serüveninizi bana anlatırsınız.

Sultan, bu sözleri söyledikten sonra çekilmişti.

Bengal Prensесi anlatımı mümkün olmayan bir sevinç içinde bulunuyordu. Keşmir Sultanı'nın kendisi-

ni İran Şehzadesi'ne göndererek büyük bir iyilik yapacağını düşünerek kalbi umutla doluyordu. Ancak ne yazık ki, genç kız, gerçeği görmekten çok uzaktı. Sultan, çoktan onunla evlenmeye karar vermişti.

Sultan, ertesi gün, prensesi ziyaret edip sağlığını sorduktan sonra, evlenme töreni hazırlıklarına başlanmış olduğunu bildirince, genç kız şaşkınlık içinde kaldı ve düşüp bayıldı.

Cariyeler hemen koşuştular, prenses, uzun zaman bir türlü kendine gelemedi. Sonunda baygınlığı geçti ve Şehzade Firuz'a vermiş olduğu sözü anımsayarak bu işten ancak kurnazlık yoluyla kurtulabileceğini düşündü.

Acayip sözler söylemeye, ayağa kalkıp sultanın üstüne atılmaya ve her hâliyle çevresindekileri oldukça sıkmaya başladı. Bu bir çeşit delilik hâlinin tedavisi için bütün doktorlar saraya getirildi; bununla da yetinilmeyerek komşu devletlerdeki doktorlar çağırıldı. Hastalığının bir hile olduğunun ortaya çıkmasından çekinen prenses, öyle bir taşkınlık yapmaya başlamıştı ki, hiç kimse ona yaklaşamıyor, hiç kimse onun kızgınlığını yatıştırmak için herhangi bir müdahalede bulunmak cesaretini kendinde göremiyordu.

Bu arada, Şehzade Firuz, Hindistan'ın bir şehrine varmıştı ve her tarafta ülkeye gelmiş olan bir Bengal Prensesi'nin, Keşmir Sultanı ile evleneceği gün, aklını nasıl kaybettiğinden söz edildiğini işitiyordu.

Şehzade, sultanın sarayına gitmekte bir sakınca görmedi ve prensesi tedavi edebilmek için bir demede bulunacağını bildirerek başvuruda bulundu. Şehzade, sultanın huzuruna çıkarıldı ve sultan, prensesin bir doktor görünce kızacağını bildiği için, doktoru bir odaya soktu, kendisi de her şeyi görebileceği bir yere gizlendi.

Uydurma doktor, sultanla birlikte gizlenmiş oldukları yerden, genç kızı incelemeye başladı. Zavallı kız, çok derin bir aşkla sevmekte olduğu nişanlısından sonsuza dek uzak kalmak felaketi içinde, bahtsızlığına sürekli ağlıyordu.

Prensесin durumuna çok üzölen şehzade, hastalığın ne olduğunu sultana sorduktan sonra, hasta ile özel olarak konuşmasının gereğini belirtti. Şehzade, hasta tarafından daha iyi bir şekilde karşılanacağını umut ediyordu.

Sultan, onu prensesin yanına götürdü; prenses, gelen kişinin gerçek bir doktor olduğunu sanarak, sövüp saymaya ve akla gelmeyecek taşkınlıklar yapmaya başladı. Bununla birlikte Şehzade Firuz ilerledi, kısık bir sesle:

– Prensес, dedi, rica ederim, aklınızı başınıza toplayınız sizi kurtarmaya gelmiş olan İran Şehzadesi'ni tanımaya çalışınız.

Prensес, şaşkınlık ve sevinç içinde kalarak bir süre konuşamadı, şehzadeye hayranlıkla baktı ve

sonra kendine gelerek Hintli tarafından nasıl kaçırıldığını ve nasıl bir umutsuzluğa düştüğünü şehzadeye kısaca anlattı.

Bunun üzerine, Şehzade Firuz, büyü atın ne olduğunu sordu.

Genç kız:

– Bilmiyorum, diye cevap verdi.

Şehzade, atın büyük ihtimalle sultan tarafından korunmuş olacağını düşünerek, kendisini İran'a götürmek niyetinde olduğunu prensese bildirdi. Bu gitme işi için gereken önlem ve hazırlıklar hakkında genç kızla uzlaştıktan sonra çekildi.

Bu iyileşme başlangıcından son derecede büyük bir sevinç içinde olan sultanın yanına giderek, bir Bengal Presesi'nin nasıl ve niçin bu ülkede bulunabildiğini sordu.

Sultan, hiçbir şeyi gizlemedi.

Büyülü ata gelince, bunu da ender bir sanat eseri olarak hazinesine koyduğunu söyledi.

Bunun üzerine, uydurma doktor:

– Efendimiz dedi, bir dileğim var. Prensesin tedavisini tamamlamak için yardımınızı rica ediyorum. Prenses o büyü atla buraya getirilmiş olduğuna göre herhâlde kendisine bir büyü bulaşmış olacak. Ben, bu büyüü bence bilinen bazı kokularla gidermek istiyorum. Eğer efendimiz, gerek saraylarına gerekse halkına hayrete değer bir manzara göstermeyi isterlerse o büyü atın meydana getirilmesini emir buyursunlar ve işin üst tarafını bana bıraksın-

lar. Şunu da belirteyim ki, prenses çok zarif biçimde giydirilsin ve efendimiz hazretlerinin sahip oldukları en değerli mücevherleri taksın.

Sultan, doktorun önerisine uyulacağını söyledi.

Ertesi gün, sabahın erken vaktinde, büyülu at sarayın meydanına getirilmiş, Bengal Prensesi, yanında cariyeleri ile atın yanına bırakılmıştı.

Genç kız eyerin üzerine oturunca, uydurma doktor atın etrafına içinde ateş bulunan bir sürü buhurdan dizdi ve sonra, bu buhurdanların içine çok nefis kokular attı. Sonra, bazı anlaşılmaz sözler mırıldanarak atın etrafında üç defa döndü. Sonunda buhurdanlardan çok koyu dumanların çıktığı ve prensesin, etrafında yükselen bu koyu dumanların içinde zorlukla görülebildiği bir sırada, hemen harekete geçerek ata atladı ve düğmeyi çevirdi.

At her iki genci de havaya doğru kaldırdığı bir sırada, şehzade:

– Ey, Keşmir Sultanı, diye bağırdı. Senden korma rica eden prenseslerle evlenmek istediğin zaman, şunu öğren ki, her şeyden önce onların onayını almaya mecbursun.

İran Şehzadesi, Bengal Prensesi’ni böylece kurarmış ve kendi ülkesine götürmüştü.

İran Şahı, iki gencin evlenme törenini, ancak, bütün bu olaylardan bilgisi olup verdiği iznin kendisi için bir onur ve zevk olduğunu belirten Bengal Hükümdarı’nın olumlu cevabının gelmesini beklemek için geçen zaman kadar geciktirdi.

SONUÇ

Sultan Şehriyar, her gece, birçok değişik öyküyle kendisini oyalamış bulunan karısının olağanüstü belleğine hayran kalmaktan kendini alamamıştı.

Bin bir gece, bu masum eğlencelerle akıp gitmiş ve bu geceler, sultanın kadınlara karşı beslediği kötü niyetin azalmasına yardım etmiş, onu yumuşatmıştı. Sultan, Şehrazad'ın yeteneklerine ve büyük zekâsına inanmış ve güvenmişti. Öteki kadınlarda olduğu gibi, düğünün ertesi günü, başına gelecek ölüm olayını bildiği hâlde, buna hiç önem vermemekle gönül rızasıyla karısı olmakla onun nasıl bir cesaret gösterdiğini çok iyi hatırlıyordu. Karısında gördüğü parlak zekâ ve öteki güzel yetenekler onu sonunda insafa getirmişti.

Karısına:

– Güzel Şehrazad, dedi, çok iyi görüyorum ki masallarınız da bitmez, siz de tükenmez bir hazi-

nesiniz ve beni uzun zamandan beri eğlendirmiş bulunuyorsunuz. Kızgınlığımı yatıştırdınız. Uygunladığım zalim kanundan ancak sizin yüzünüzden vazgeçtim. Sizin, haklı olan hıncıma kurban gidecek bütün kızların kurtarıcısı gibi sayılmanızı istiyorum. Bundan sonra, her türlü iyilik ve bağışlarımdan yararlanacaksınız.

Şehrazad, sultanın ayaklarına kapanmış, en canlı, en mükemmel bir şükran ifadesini göstermek için onun ellerini saygıyla öpmüştü.

Bu mutlu haberi sultanın ağzından öğrenen ilk kişi büyük vezir olmuştu. Bu haber, bütün şehir ve vilayetler içine çabucak yayılmış, gerek sultana gerekse karısına ülkedeki tüm halkın binlerce hayır duasını kazandırmıştı.

Antoine Galland

4 Nisan 1646 – 17 Şubat 1715

Fransız Doğu bilimci ve arkeolog Antoine Galland (4 Nisan 1646 - 17 Şubat 1715), aynı zamanda Binbir Gece Masalları'nı bir Batı diline (Fransızca) ilk çeviren kişidir.

Galland, Fransa'nın Somme eyaletinin Rollot bölgesinde doğmuştur. Noyon'da Eski Yunanca, Latince ve İbranice öğrendiği eğitimini tamamladıktan sonra Paris'te Collège de France'a devam ederek Doğu dilleri konusunda çalışmaya başlar, Yunancasını ise mükemmelleştirir. Bir süre Sorbonne'da Doğu bilim üzerine el yazması kitapları kataloglama işiyle uğraştıktan sonra, 1670'te, Osmanlı Padişahı Sultan IV. Mehmed nezdinde Fransa'nın büyükelçiliğine atanan Marki de Nointel'in kütüphaneciliği ve özel sekreterliği görevine getirilir. 1670-1675 yılları arasında Trakya, Makedonya, Doğu Rumeli, Anadolu, Ege adaları, Suriye ve Filistin seyahatlerinde Marki'ye eşlik eder. Yüzlerce yazıtı kopya edip, bir bakıma tarihsel anıtları belgelediği bu

seyahatlerin dökümünü yaptığı seyahatnamesi Paris'te, Bibliothèque Nationale de France'ta saklanmaktadır.

Bu bölgelerden topladığı antik sikke ve madalyonların büyük ilgi gördüğü Fransa'ya kısa bir süreliğine döndükten sonra, 1676'da Doğu Akdeniz'e gider ve 1679'da Fransız Doğu Hindistan Şirketi tarafından Colbert (1619-1683 tarihleri arasında kabinede görev yapan Fransız yatırımcı ve devlet adamı) kabinesi adına antik eser toplamakla görevlendirilerek, üçüncü bir seyahate çıkar. Geriye o kadar zengin bir koleksiyonla döner ki, kendisine "Kralın Antikacısı" unvanı verilerek bu koleksiyonun bakımına memur edilir.

Yurt dışında kaldığı uzun yıllar boyunca Arap, Türk ve İran dilleri ve edebiyatları hakkında edindiği geniş bilgiler, Fransa'ya yaptığı nihai dönüşte kraliyet kütüphanesini yöneten Jean de Thévenot ve Barthélemy d'Herbelot de Molainville için kayda değer çeviriler yapmasına olanak sağlar.

Onların ölümünün ardından bir süre Fransa'nın Caen şehrinin ileri gelenlerinden ve bir bakıma arkeolog olan Nicolas Foucault'un evinde kalır.

İlk çıktığı dönemde olay yaratan ve hâlâ geçerli Fransızca tercümeyi oluşturan *Les Mille et Une Nuits*'yi (*Binbir Gece Masalları*) 1704'te burada yayımlamaya başlar. 1701'de Galland'ın eline bir Lübnan masalları derlemesi geçmiştir; çoğu Acem kökenli olan bu masallar Arapçaya 7. yüzyıl sonunda çevrilmiştir. *Binbir Gece Masalları* esas olarak üç kaynaktan gelmektedir: Helenistik renkler de taşıyan, 3. ve 5. yüzyıllar arasına tarihlendirilebilecek Hint-İran kaynağı; 9. ve 11. yüz-

yıllar arasında Bağdat'ın öne çıktığı Abbasiler devrine ait Arap kaynağı; son olarak da 12. ve 13. yüzyıllara ait Mısır halk hikâyeleri kaynağı. Galland'ın yaptığı çeşitli eklemeler ise, seyyah Paul Lucas'nın onu 1709'da tanıştırdığı Halepli Maruni Hristiyan Hanna Diab'dan dinlediği çeşitli anlatıların uyarlaması sonucu ortaya çıkmıştır. Diab'ın Galland'a anlattığı on dört öyküden yedisi *Binbir Gece Masalları* içinde yer almıştır. Eserin çeşitli ciltlerinin baskısı 1717'ye kadar (Galland'ın ölümünden sonra da) sürer ve sonra da defalarca yeniden basılır, çeşitli dillere çevrilir.

1701'de Académie des Inscriptions et des Belles-Lettres'e kabul edilen Galland, 1709'da Collège de France'da Arapça Bölüm Başkanlığı'na tayin edilir. 1715 yılında ölene kadar bu makamdaki görevine devam eder.

Özellikle nümismatik alanındaki onlarca arkeolojik eserinin yanı sıra 1694'te *Paroles remarquables, Bons Mots et Maximes des orientaux* adında Arapça, Farsça ve Türkçeden yapılmış bir derleme ve 1699'da *De l'origine et du progrès du café* adlı Arapça bir el yazması çevirisini yayımlar. *Contes et fables indiennes de Bidpai et de Lokrnan* adlı eseri de ölümünden sonra 1724 yılında yayınlanır. Yayınlanmamış sayısız el yazması eserinin arasında bir Kuran çevirisi ve *Histoire générale des empereurs Turcs* adlı bir eser de bulunur. İstanbul seyahatinin günlüğü 1881'de Charles Schefer tarafından notlanarak yayınlanmıştır.

"Kışla yaz arasında ziyaret için gelen benim.
Ama ziyaretim gece ışıklarının görünümü
kadar kısadır. Ay ışığının toprağa
düşüşü kadar kısadır. Çiçek açışımın
kısa süresinden yararlanmak için acele edin
ve hatırlayın ki, zaman keskin bir kılıçtır.
Uzun süre beni elinde tutmayı düşünen
yanılmaktadır. Ben bülbülün aşık
olduğu gülüm."

Yüzyıllar boyunca, Çin'den Kuzey Afrika'ya
uzanan ve Çin, Çin Hindi, Hindistan, İran,
Irak, Türkiye, Suriye ve Mısır'ı kapsayan bir
alandan anlatılan *Binbir Gece Masalları*, ilk
kez Antoine Galland tarafından düzenlenip
Fransızcaya çevrilerek (1704-17, 12 cilt)
dünyaya tanıtıldı. Dünyalar güzeli Şehrazad'ın
geceler boyunca Sultan Şehriyar'a anlattığı
masallar zengin içeriği, kurgusundaki
ustalık ve fantastik motiflerin bolluğu ile
küçüklerin olduğu kadar büyüklerin de ilgisini
çekmektedir.

